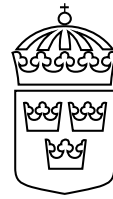


Regeringens skrivelse

2022/23:115



Verksamheten i Europeiska unionen under 2022 Skr.
2022/23:115

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 9 mars 2023

Ulf Kristersson

Jessika Roswall
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2022 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, samarbetet om rättsliga och inrikes frågor samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Innehållsförteckning

DEL 1: DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1	Inledning	15
2	Information till och överläggning och samråd med riksdagen	17
3	Europeiska rådet.....	18

DEL 2: ALLMÄNNA FRÅGOR

4	Delaktighet i EU-arbetet	21
5	Konferensen om Europas framtid	21
6	Rättsstatens principer inom EU.....	22
7	Den europeiska terminen	23
7.1	Europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning	23
7.2	Sveriges nationella reformprogram 2022	24
7.3	Sveriges rekommendationer 2022	24
8	Sveriges nationella mål för att bidra till EU-målen på det sociala området till 2030	25
9	Relationen mellan EU och Storbritannien.....	25
9.1	Avtalen mellan EU och Storbritannien.....	25
10	Utvidgningen	26
10.1	Kommissionens utvidgningsstrategi.....	26
10.2	Samarbets- och verifikationsmekanismen	27
10.3	Albanien	27
10.4	Bosnien och Hercegovina.....	27
10.5	Kosovo	27
10.6	Nordmakedonien	28
10.7	Montenegro	28
10.8	Serbien.....	28
10.9	Turkiet.....	29
10.10	EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet	29
11	EU:s strategi för Östersjöregionen	30
12	Politisk reklam	30
13	Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare.....	31
14	Allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet	31
15	Förordning om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå vid unionens institutioner, organ och byråer	31
16	Sammanhållningspolitiken.....	32
17	Instrumentet för tekniskt stöd, kommissionens stödprogram.....	32
18	Krishantering	33

19	Utrikes- och säkerhetspolitik.....	34
19.1	EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik.....	34
19.2	Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.....	34
19.2.1	Arbetet med det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet	34
19.2.2	Kvinnor, fred och säkerhet	34
19.2.3	Insatser i kontinuerlig förändring	35
19.2.4	EDIRPA.....	36
19.2.5	EU och Nato	36
19.2.6	EU som aktör i FN.....	36
19.3	OSSE och Europarådet	37
19.4	Internationella brottmålsdomstolen	37
19.5	Internationell havsrätt.....	38
19.6	Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	38
19.7	Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025	38
19.8	Nedrustning och icke-spridning.....	39
19.8.1	Massförstörelsevapen	39
19.8.2	Konventionella vapen	39
19.8.3	Rymden	39
19.9	Strategisk exportkontroll	40
19.9.1	Krigsmateriel	40
19.9.2	Produkter med dubbla användningsområden	40
19.10	Sanktioner.....	40
19.11	Terrorism.....	40
19.12	Cybersäkerhet och cyberförsvar	40
19.13	Hybridhot	41
19.14	Konsulära frågor och krisberedskap	41
20	Den gemensamma handelspolitiken.....	41
20.1	Multilaterala handelsförhandlingar.....	41
20.2	Regionala och bilaterala frihandels- och investeringsskyddsavtal	42
20.3	Exportkrediter.....	42
20.4	Instrumentet om ekonomiskt tvång	42
20.5	Plurilaterala förhandlingar om e-handel	42
20.6	Internationellt upphandlingsinstrument	43
20.7	Tullåtnader för utvecklingsländer.....	43
20.8	Handel och hälsa	43
21	EU som global utvecklingspolitisk aktör	43
21.1	EU:s utvecklingspolitik	43
21.2	Samstämmig utvecklingspolitik	44
21.3	Klimat- och energidiplomati.....	45
21.4	EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör.....	45
21.5	Hälsa och rättigheter.....	45

Skr. 2022/23:115	21.6	EU-strategi för global hälsa.....	46
	22	EU:s bilaterala och regionala förbindelser.....	46
	22.1	Samarbete mellan EU och Efta-länderna.....	46
	22.2	Östliga partnerskapet.....	46
	22.3	Centralasien.....	46
	22.4	Östeuropa.....	47
	22.4.1	Ryssland.....	47
	22.4.2	Ukraina.....	47
	22.4.3	Georgien.....	48
	22.4.4	Belarus.....	48
	22.4.5	Armenien.....	49
	22.4.6	Azerbajdzjan.....	49
	22.4.7	Nagorno-Karabach.....	49
	22.4.8	Moldavien.....	49
	22.5	Arktis.....	49
	22.6	Mellanöstern.....	50
	22.6.1	Syrien.....	50
	22.6.2	Den israelisk-palestinska konflikten.....	50
	22.6.3	Iran.....	50
	22.6.4	Irak.....	51
	22.6.5	Jemen.....	51
	22.6.6	Libanon.....	51
	22.6.7	Södra grannskapet och Medelhavsunionen.....	51
	22.6.8	Gulfen.....	52
	22.7	Amerika.....	52
	22.7.1	Nordamerika.....	52
	22.7.2	Latinamerika.....	52
	22.8	Afrika.....	54
	22.8.1	Partnerskapet mellan EU och Afrikanska unionen, relationen med AKS-länderna samt de ekonomiska partnerskapsavtalen.....	54
	22.8.2	Afrikas horn.....	54
	22.8.3	Väst- och Centralafrika.....	55
	22.8.4	Östra och södra Afrika.....	56
	22.9	Asien och Oceanien.....	57
	22.9.1	Sydasien.....	57
	22.9.2	Östasien.....	57
	22.9.3	Sydostasien.....	59
	22.9.4	Sydostasiatiska nationers förbund och Asien-Europa-mötet.....	59
	22.9.5	EU:s strategi för samarbete för regionen Indiska oceanen/Stilla havet.....	59

DEL 4: EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

23	Ekonomi och finans.....	60
23.1	Ekonomisk styrning och samordning.....	60
23.1.1	Meddelande om översynen av den ekonomiska styrningen i EU.....	60

23.1.2	Makroekonomiska obalanser: Förvarningsmekanismen.....	60
23.1.3	EU:s återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19- pandemin	61
23.1.4	Faciliteten för återhämtning och resiliens och genomförandet av REPowerEU via faciliteten	61
23.1.5	Sveriges återhämtnings- och resiliensplan.....	62
23.1.6	Ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation	62
23.2	Klimatfinansiering	63
23.3	EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området.....	63
23.4	Finansiellt stabilitetsstöd	63
23.4.1	Medlemsstater som mottagit stabilitetsstöd via stabilitetsmekanismer inrättade för euroländer	63
23.4.2	Makrofinansiellt stöd till länder utanför EU.....	64
24	Finansmarknaden	64
24.1	Bankmarknaden	64
24.1.1	Ändringar av EU:s kapitaltäckningsregelverk	64
24.1.2	Bankunionen.....	64
24.1.3	Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.....	65
24.1.4	Omedelbara betalningar.....	65
24.2	Värdepappersmarknaden	65
24.2.1	EU-standard för gröna obligationer	65
24.2.2	Europeiska långsiktiga investeringsfonder	65
24.2.3	Förvaltare av alternativa investeringsfonder och värdepappersfonder	66
24.2.4	Förordningen om marknader för finansiella instrument	66
24.2.5	Europeisk gemensam kontaktpunkt för finansiell och icke-finansiell information	66
24.2.6	Marknader för kryptotillgångar	66
24.2.7	Förordningen om värdepapperscentraler	66
24.2.8	Noteringsakten.....	67
24.2.9	Ändrade regler för att främja central clearing (Emirförordningen).....	67
24.3	Försäkringsmarknaden	67
24.3.1	Solvens II-direktivet	67
24.3.2	Återhämtning och resolution av försäkringsföretag	67
24.3.3	Meddelande om tillsynsdata i EU:s finansiella tjänstesektor	67
24.4	Övrigt	68

	24.4.1	EU:s gröna taxonomi.....	68
	24.4.2	Förordning och ändringsdirektiv om digital operativ motståndskraft för den finansiella sektorn.....	68
25		Skatter.....	68
	25.1	Gränsjusteringsmekanism för koldioxid.....	68
	25.2	Omarbetat energiskattedirektiv	69
	25.3	Eurovinjettdirektivet.....	69
	25.4	Mervärdesskatt	69
	25.4.1	Ändrade regler om mervärdesskattesatser	69
	25.5	Företagsbeskattning	69
	25.5.1	Global minimibesättning	69
	25.5.2	Direktiv med regler för att förhindra att legala enheter som saknar substans missbrukas för skatteändamål.....	70
	25.5.3	Direktiv om införandet av ett avdrag för eget kapital och en begränsning av avdrag för räntor i bolagssektorn.....	70
26		Tull.....	70
	26.1	En kontaktpunkt för tullen i EU	70
	26.2	Visepersongruppens rapport.....	70
	26.3	EU:s skjutvapenförordning.....	71
	26.4	Tullmyndigheternas framtida roll i fiskala- och icke fiskala frågor	71
27		EU:s budget.....	71
	27.1	Nya egna medel.....	71
	27.2	EU:s årsbudget	72
	27.3	Revidering av budgetförordningen.....	72
28		Skydd av EU:s finansiella intressen.....	73
	28.1	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2020 års budget	73
	28.2	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2021 års budget	73
29		Statistik	73

DEL 5: RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

30		Civilskydd.....	75
	30.1	Samarbete inom civilskydd	75
	30.2	Direktiv om kritiska entiteters motståndskraft	75
	30.3	Rådets rekommendation om en unionsomfattande samordnad strategi för att stärka den kritiska infrastrukturens motståndskraft.....	76
31		Civilrättsligt samarbete	76
	31.1	2019 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.....	76
	31.2	EU-initiativ om skydd mot uppenbart ogrundade rättsprocesser för personer som deltar i den offentliga debatten.....	76
	31.3	Ömsesidigt erkännande av föräldraskap.....	77

31.4	Harmonisering av vissa aspekter av lagstiftningen om insolvensförfaranden	77
31.5	Nytt direktiv om produktansvar	77
31.6	Direktiv om skadeståndsansvar gällande artificiell intelligens	77
32	Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullssamarbete	78
32.1	Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism	78
32.1.1	Reviderad förordning om Schengenutvärdering	78
32.1.2	Kodex om Schengengränserna	78
32.1.3	Utvidgning av Schengen.....	78
32.1.4	Screening för tredjelandsmedborgare	78
32.1.5	Följdändringar i SIS-förordningen	79
32.1.6	Covid-19-relaterade restriktioner för resor till och inom EU	79
32.1.7	In- och utresesystemet och EU:s system för reseuppgifter och resetillstånd	79
32.1.8	Förordningar om insamling och överföring av förhandsinformation om passagerare	79
32.1.9	EU:s inre säkerhet till följd av Rysslands aggression mot Ukraina	80
32.1.10	EU:s poliskodex.....	80
32.1.11	Prüm II.....	80
32.1.12	EU:s byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol).....	81
32.1.13	Sexualbrott mot barn	81
32.1.14	Datalagring	82
32.2	Straffrättsligt samarbete.....	82
32.2.1	Byrå för straffrättsligt samarbete	82
32.2.2	Europeisk åklagarmyndighet	83
32.2.3	E-bevisning.....	83
32.2.4	Digitalisering av rättsligt samarbete	83
32.2.5	Nytt mandat för EU:s narkotikabyrå.....	84
32.2.6	Rådsslutsatser om en evidens- och mänskliga rättigheter-baserad ansats till narkotikapolitik.....	84
32.3	Materiell straffrätt.....	84
32.3.1	Hatpropaganda och hatbrott.....	84
32.3.2	Miljöbrottsdirektivet.....	84
32.3.3	Direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer.....	85
32.3.4	Direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande.....	85
32.3.5	Kriminalisering av överträdelser av sanktioner	85
32.3.6	Människohandelsdirektivet.....	85
33	Grundläggande rättigheter och medborgarskap	86
33.1	Slutsatser om kampen mot rasism och antisemitism	86

Skr. 2022/23:115	33.2	Istanbulkonventionen	86
	33.3	EU:s anslutning till Europakonventionen.....	86
34		Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer.....	87
	34.1	Reform av gemensamma europeiska migrations- och asylsystemet	87
	34.2	Situationer där migranter instrumentaliseras för politiska ändamål.....	87
	34.3	Aktivering av direktivet om tillfälligt skydd och mottagande av personer som fördrivits från Ukraina i EU	87
	34.4	EU-fonder på asyl- och migrationsområdet.....	88
	34.4.1	Asyl- och migrationsfonden	88
	34.5	Laglig migration	88
	34.6	Viseringspolitik	88
	34.6.1	Digitalisering av viseringsförfarandet	88
	34.6.2	Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal.....	89
	34.7	Återvändande	89
	34.8	Den externa dimensionen av migration	89
	34.8.1	Samarbete med tredjeland	89
	34.8.2	Uppföljning av FN:s ramverk för flyktingar	89
	34.8.3	Migration och utveckling	90

DEL 6: SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

35		Sysselsättningspolitik.....	91
	35.1	Samordning av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden.....	91
	35.1.1	Gemensam sysselsättningsrapport.....	91
	35.1.2	Landsspecifika rekommendationer på det sysselsättnings- och socialpolitiska området.....	91
	35.1.3	Rapporter om situationen och utvecklingen på det socialpolitiska området och på sysselsättningsområdet.....	92
	35.1.4	Rådets rekommendation om individuella utbildningskonton	92
	35.1.5	Rådets rekommendation om europeiska mål om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamål till 2030	92
	35.1.6	Ett Europaår för kompetens 2023	93
36		Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor.....	93
	36.1	Direktiv om tillräckliga minimilöner i EU	93
	36.2	Fjärde revideringen av carcinogen- och mutagendirektivet.....	93
	36.3	Direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete.....	94

36.4	Revidering av förordningarna om samordning av de sociala trygghetssystemen	94
36.5	Europeisk strategi för vård och omsorg	94
36.6	Rådsrekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet	94
36.7	Rådsrekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering	95
37	Jämställdhet och arbetsliv mot diskriminering	95
37.1	Rådsslutsatser på jämställdhetsområdet	95
37.2	Jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag	95
37.3	Antidiskrimineringsdirektivet	96
37.4	Direktiv om bindande åtgärder för insyn i lönesättningen	96
37.5	Rådsslutsatser om integrering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden	96
38	Hälsfrågor	96
38.1	Förordning om det europeiska hälsodataområdet	96
38.2	Förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder	97
38.3	Förslag om en europeisk hälsounion	97
38.4	Revidering av rådsrekommendation om cancerscreening	97
38.5	Ett globalt pandemifördrag	98
38.6	EU-gemensam upphandling av vaccin mot covid-19	98
38.7	Den europeiska myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser	99
38.8	Ny avgiftsförordning för den europeiska läkemedelsmyndigheten	99
38.9	Revidering av asbestdirektivet	99

DEL 7: KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

39	Den inre marknadens utveckling	100
39.1	Framtidens inre marknad	100
39.2	Europeisk standardisering	100
39.3	Förslag om förbud mot produkter som tillverkats under tvångsarbete	100
39.4	Förslag om ett krisinstrument för den inre marknaden	101
39.5	Rådsslutsatser om hållbar offentlig upphandling	101
39.6	Revidering av byggproduktförordningen	101
39.7	Förordning om maskiner	101
40	Näringspolitik	102
40.1	Förordningen om Ekodesign för hållbara produkter	102
40.2	Förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter	102
40.3	Direktiv om företagens hållbarhetsrapportering	102

40.4	Meddelande om en ny europeisk agenda för innovation.....	103
40.5	Direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet.....	103
40.6	Förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn	103
40.7	Konkurrenspolitiken – anpassad för nya utmaningar	103
40.8	Förordning om halvledare	104
40.9	Förordning om datainsamling och datadelning för korttidsuthyrning av boende.....	104
40.10	Bemyndigandeförordning inom transportområdet	104
40.11	Förordning om snedvridande utländska subventioner	105
41	Konsumentpolitik.....	105
41.1	Direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen	105
41.2	Förordning om allmän produktsäkerhet	105
41.3	Direktiv om konsumentkrediter.....	106
41.4	Direktiv om distansförsäljning av finansiella tjänster	106
42	Forskning och innovation	106
42.1	Europeiska uppdrag inom Horisont Europa	106
42.2	Värderingar och principer för internationellt samarbete inom forskning och innovation.....	106
42.3	Öppen vetenskap	107
42.4	Forskningsinfrastruktur	107
42.5	Den nya europeiska agendan för innovation	107
42.6	Vägledande principerna för kunskapsutnyttjande	107
42.7	Ändring av förordningen om gemensamma företag under Horisont Europa gällande det gemensamma halvledarföretaget.....	108
42.8	Förordning om inrättande av Europeiska unionens program för säker konnektivitet	108
42.9	Rådsslutsatser om Copernicus fram till 2035.....	109
42.10	Rådsslutsatser om rymdtrafikledning	109

DEL 8: TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

43	Transport.....	110
43.1	Horisontella frågor	110
43.1.1	Transeuropeiska transportnätet TEN-T	110
43.1.2	Utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen	110
43.1.3	Intelligenta transportsystem.....	110
43.2	Landtransporter	111
43.2.1	Eurovinjettdirektivet.....	111
43.2.2	Hyrda fordon	111
43.2.3	Avtal om godstransporter på väg med Ukraina och Moldavien	111
43.3	Sjöfart.....	111
43.3.1	Förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport	111

	43.3.2	Inlandssjöfart	111	Skr. 2022/23:115
43.4		Luftfart	112	
	43.4.1	Det gemensamma europeiska luftrummet	112	
	43.4.2	Hållbara bränslen inom luftfarten	112	
	43.4.3	Corsia – ändring av ETS-direktivet	112	
43.5		Integrerad havspolitik.....	112	
	43.5.1	Internationell havsförvaltning.....	112	
44		Politiken för informationssamhället	113	
	44.1	Elektroniska kommunikationer.....	113	
		44.1.1 Direktivet om radioutrustning: gemensam standard för laddare av elektroniska produkter	113	
	44.2	Digitalisering	113	
		44.2.1 Förordning om artificiell intelligens	113	
		44.2.2 Förordning om digital identitet	113	
		44.2.3 Det digitala årtiondet	113	
		44.2.4 Förordningen om ett interoperabelt Europa	114	
		44.2.5 Förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (datarättsförordningen)	114	
		44.2.6 Förordning om en inre marknad för digitala tjänster	114	
45		Informations- och cybersäkerhet.....	114	
	45.1	Cyberresiliensakten	114	
	45.2	Direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen	115	
	45.3	Rådsslutsatser om säkerhet i leveranskedjor för informations- och kommunikationsteknik	115	
46		Energi.....	116	
	46.1	Direktivet om förnybar energi	116	
	46.2	Direktivet om energieffektivitet	116	
	46.3	Direktivet om byggnaders energiprestanda	116	
	46.4	REPowerEU-planen	116	
	46.5	Förordning om minskade metanutsläpp i energisektorn	117	
	46.6	Nödåtgärder för att hantera höga energipriser	117	

DEL 9: JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL

47		Den gemensamma jordbrukspolitiken.....	119
	47.1	Informationssystem för jordbrukets hållbarhet.....	119
	47.2	Översyn av regelverket för skyddade beteckningar för jordbruksprodukter.....	119
	47.3	Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken	119
	47.4	Säker livsmedelsförsörjning	120
	47.5	Tillgången till gödselmedel	120
48		Den gemensamma fiskeripolitiken.....	120
	48.1	Ändringar när det gäller fiskerikontroll.....	120

Skr. 2022/23:115	48.2	Fiskemöjligheter för Östersjön 2023	120
	48.3	Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) 2014– 2020.....	121
	48.4	Fiskemöjligheter för Västerhavet 2023	121
	49	Livsmedel, djur och växter.....	122
	49.1	Antagande av rådsslutsatser om livsmedelsstandarder, Codex Alimentarius	122
	49.2	Utvärdering av EU:s djurskyddslagstiftning	123
	49.3	Hållbar användning av växtskyddsmedel.....	123
	50	Skogsbruk	123
	50.1	Lägesrapport om EU:s bioekonomistrategi	123

DEL 10: MILJÖ

	51	Horisontella frågor	124
	51.1	Industriutsläppsdirektivet	124
	51.2	Industriutsläppsportalsförordningen	124
	52	Klimat och luft	124
	52.1	Genomförandet av Parisavtalet.....	124
	52.2	Lagstiftningspaketet Fit for 55	125
	52.3	Ansvarsfördelningsförordningen	125
	52.4	Utsläppshandelsdirektivet	125
	52.5	Förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk	125
	52.6	Koldioxidkrav på lätta fordon	126
	52.7	Sociala klimatfonden.....	126
	52.8	Certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid	126
	52.9	F-gasförordningen	126
	52.10	Luftkvalitetsdirektivet	127
	53	Cirkulär ekonomi och kemikalier	127
	53.1	Batteriförordningen	127
	53.2	Förpackningar och förpackningsavfall	127
	53.3	Biobaserad, bionedbrytbar och komposterbar plast.....	128
	53.4	POPs-förordningen	128
	53.5	Kommissionens textilstrategi	128
	54	Naturreсурser och biologisk mångfald	128
	54.1	Förordningen om restaurering av natur	128
	54.2	Ramdirektivet för vatten, grundvattendirektivet och prioämnesdirektivet	129
	54.3	Avskogningsförordningen	129
	54.4	Omarbetat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.....	129

DEL 11: UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

	55	Utbildning	130
	55.1	Rådsslutsatser om förbättrad rörlighet för lärare och utbildare.....	130

55.2	Rådsslutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid	130
55.3	Rådsrekommendation om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning	130
55.4	Rådsrekommendation om lärande inför den gröna omställningen och en hållbar utveckling	131
55.5	Rådsrekommendation om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet	131
55.6	Rådsslutsatser om att stödja välmående inom digital utbildning	131
55.7	Rådsrekommendation om vägar till en framgångsrik skolgång	131
56	Ungdom.....	132
56.1	Rådsrekommendation om unga volontärers rörlighet....	132
56.2	Rådsslutsatser om att främja ungdomars engagemang som drivkrafter för positiva förändringar inom miljöskyddet	132
56.3	Rådsslutsatser om utveckling av en generationsöverskridande dimension på ungdomsområdet för att främja dialog och sammanhållning.....	132
57	Kultur och medier	133
57.1	Rådsslutsatser om en europeisk strategi för kulturella och kreativa näringar	133
57.2	Rådsslutsatser om att stärka interkulturellt utbyte genom rörlighet för kulturskapare och genom flerspråkighet i den digitala världen.	133
57.3	Rådsslutsatser om journalisters och andra mediearbetares skydd och säkerhet	133
57.4	Förordning om en europeisk mediefrihetsakt	133
57.5	Rådsresolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026.....	134

DEL 12: EU:S INSTITUTIONER

58	Institutionernas verksamhet	135
58.1	Kommissionen.....	135
58.1.1	Kommissionens arbetsprogram	135
58.1.2	Genomförande av direktiv	135
58.1.3	Överträdelseärenden och informella skrivelser från kommissionen	136
58.2	Europaparlamentet.....	136
58.3	Europeiska unionens domstol.....	137
58.4	Öppenhet och insyn	137
58.5	EU-rekrytering.....	138
58.6	Tolkning	138
58.7	Regionkommittén	138
59	Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd våren 2023.....	139

Skr. 2022/23:115	Bilaga 1	Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2022.....	141
	Bilaga 2	Under 2022 avslutade och pågående överträdelseärenden.....	151
	Bilaga 3	Beslut i rådet under 2022 som Sverige inte har stött eller har gjort uttalande om	160
	Sakregister		164
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2023		168

DEL 1 DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

Skr. 2022/23:115

1 Inledning

Under året stod förberedelserna av Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd i fokus. Sverige leder under det första halvåret 2023 arbetet i rådet och representerar rådet i förhållande till EU:s institutioner. Sverige agerar ordförande för ca 2 000 möten i Bryssel och Luxemburg. Därutöver hålls omkring 150 möten på svensk mark. Säkerhet, konkurrenskraft, grön omställning och energiomställning samt demokratiska värden och rättsstatsprincipen är de prioriterade områden som regeringen lagt fast för det svenska ordförandeskapet. Sverige ska vara en professionell ordförande och driva EU-agendan framåt i rådets gemensamma intresse.

Efter en period av ökad spänning inledde Ryssland den 24 februari en fullskalig invasion av Ukraina. Europa lämnade därmed en lång period av fred och stabilitet bakom sig. EU agerade genom att fördöma Rysslands aggression och ta flera beslut om åtgärder till stöd för Ukraina. Beslut togs under året om nio långtgående sanktionspaket mot Ryssland som delvis också riktades mot Belarus med anledning av dess stöd till den ryska krigsinsatsen. För första gången användes den europeiska fredsfaciliteten för att gemensamt finansiera leveranser av försvarsmateriel till Ukraina. EU inrättade även en utbildningsinsats på europeiskt territorium till stöd för den ukrainska försvarsmakten. Den ukrainska ekonomin stöttades också genom makrofinansiella lån med förmånliga villkor. Genom massflyktsdirektivet fick ukrainska flyktingar uppehållstillstånd upp till tre år och rättigheter såsom tillträde till arbetsmarknaden, sociala välfärdssystem och utbildning. Ukraina ansökte om medlemskap i EU och erhöll kandidatlandsstatus. Inom ramen för EU:s östersjösamarbete togs initiativ till att utveckla det strategiska samarbetet i syfte att stödja Ukraina. Sverige gav också på bilateral basis omfattande militärt och humanitärt stöd till Ukraina.

EU-länderna enades om ett nytt ramverk för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete, den s.k. strategiska kompassen som ska bidra till att stärka EU:s handlingsförmåga som global säkerhetspolitisk aktör. Sabotagen mot gasledningarna Nord Stream 1 och 2 visade tydligt på vikten av att stå emot hot mot strategisk infrastruktur och kommissionen föreslog en fempunktsplan om bland annat utökad kapacitet genom unionens civilskyddsmekanism, förstärkt satellitövervakning och fördjupat samarbete med Nato, USA och andra internationella partner.

EU:s transatlantiska samarbete stärktes efter Rysslands invasion av Ukraina. Det tog sig bland annat uttryck i en principöverenskommelse mellan EU och USA om en ny ram för dataöverföring. Under året hölls toppmöten mellan EU och Afrika samt mellan EU och Kina. I juni slöt EU och Nya Zeeland ett omfattande frihandelsavtal och under året förhandlade EU om frihandel med Australien, Indien, Indonesien, Chile och Mexiko. Öppen och fri handel stärker den europeiska industrins konkurrenskraft

och bidrar till tillväxt och regeringen agerade påskyndare för fler bilaterala frihandelsavtal.

I december ställde sig rådet bakom Kroatiens anslutning till Schengen men kunde inte nå enighet om Bulgarien och Rumänien. Utöver Ukraina beviljades såväl Moldavien som Bosnien och Hercegovina kandidatlandsstatus till EU.

Oron i omvärlden påverkade negativt den ekonomiska utvecklingen i Europa och globalt. Ökande inflation och stigande räntor försämrade köpkraften. Medlemsländerna oroades över att ny lagstiftning i USA (Inflation Reduction Act, IRA) kunde leda till utflyttning av ekonomisk aktivitet från Europa. Inom unionen diskuterades behovet av samordnat agerande och stöd till investeringar för att snabba på den digitala och gröna omställningen. För regeringen är det viktigt att eventuella åtgärder som vidtas på kort sikt ligger i linje med de åtgärder som krävs för att långsiktigt stärka det europeiska näringslivets konkurrenskraft och produktivitet. Dessa diskussioner väntas fortsätta under 2023.

För att stärka industrins konkurrenskraft presenterade kommissionen den europeiska halvledarakten som ska bidra till att öka kompetensen och produktionen av halvledare i EU. Kommissionen lanserade också åtgärder för att främja och effektivisera standardiseringsarbetet inom unionen och beslut fattades om en ram för den digitala ekonomin. Satsningarna syftar till att fördjupa den inre marknaden, inte minst på det digitala området. Kommissionen utsåg år 2023 till europaåret för kompetens och i talet om tillståndet i unionen framhöll kommissionens ordförande att EU måste bli bättre på att attrahera och tillvarata talanger och arbetskraft med rätt kompetens för att främja den europeiska industrins konkurrenskraft.

Under året presenterade kommissionen en reforminriktning för EU:s ekonomiska styrning som ska bidra till större effektivitet i arbetet med att minska skuldbördor och underlätta för strategiska investeringar. Regeringen såg inriktningen som en bra grund för fortsatta diskussioner. Kommissionen lade också fram ett omfattande meddelande om regler för företagsbeskattning i EU. För regeringen är det viktigt att bevaka att ytterligare befogenheter på skatteområdet inte flyttas till EU-nivån. Regeringen fortsatte driva linjen att stödåtgärder på EU-nivå ska finansieras genom omprioriteringar av medel inom gällande budgetram.

Arbetet med att påskynda den nödvändiga gröna omställningen och klimatomställningen fortsatte. För att komma till rätta med de höga och kraftigt fluktuerande energipriserna krävs åtgärder på både kort och lång sikt. Kommissionen presenterade under våren åtgärds paketet REPowerEU som innehåller förslag till åtgärder för hur EU kan hitta alternativa leverantörer av energi, spara energi och snabba på omställningen till ren energi. Regeringen välkomnade generellt förslagen och betonade vikten av att minska beroendet av import av fossila bränslen och att dessa fasas ut så snabbt som möjligt. Dessa diskussioner, inte minst om det europeiska energisystemets långsiktiga utveckling, kommer att fortsätta under 2023.

För att nå målet om att minska nettoutsläppen med minst 55 procent till 2030 för att kunna nå klimatneutralitet senast 2050, är det centralt att snabbt förhandla klart och genomföra förslagen i kommissionens klimatpaket Fit for 55. Betydande framsteg gjordes och flera delar i paketet förhandlades klart mellan rådet och Europaparlamentet under hösten. Bland annat nåddes en överenskommelse om säljstopp för nya diesel- och

bensindrivna bilar från och med år 2035. Rådet och Europaparlamentet nådde även preliminära överenskommelser om översynen av EU:s utsläppshandelssystem, inrättandet av en social klimatfond och införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid. Flera viktiga förslag återstår att förhandla under det svenska ordförandeskapet. Rådet och Europaparlamentet enades under året om kriterier som investeringar i kärnkraft och naturgas måste uppfylla för att definieras som miljömässigt hållbara enligt EU:s gröna taxonomi.

Rättsstatsfrågorna fick fortsatt mycket uppmärksamhet. Under våren godkändes Polens återhämtnings- och resiliensplan med krav på reformer av disciplinära förfaranden för domare i landet. Under december godkändes Ungerns återhämtnings- och resiliensplan, dock med krav på genomförande av reformer för att minska korruption och stärka domstolarnas oberoende. Samtidigt beslutade rådet, enligt villkorlighetsförordningen, att hålla inne cirka 6,3 miljarder euro av medel till Ungern från sammanhållningspolitiken, till följd av brister i rättsstatens principer.

2 Information till och överläggning och samråd med riksdagen

Enligt riksdagsordningen ska regeringen redovisa sitt agerande i EU för riksdagen och varje år överlämna en skrivelse om verksamheten i EU. Regeringens EU-deklaration presenterades av statsministern vid den EU-politiska partiledardebatten i riksdagen den 16 november. Statsministern informerade den 14 december om regeringens prioriteringar och arbetsprogram inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd.

Vidare ska regeringen informera riksdagen om sin syn på de dokument som EU:s institutioner överlämnat till riksdagen och som regeringen bedömer som betydelsefulla. Under året överlämnades 130 faktapromemorior (114 under 2021).

Utskotten bestämmer vilka frågor i EU-samarbetet som regeringen kallas till överläggning om, vilket inträffade vid 99 tillfällen under året. Under samma period tog regeringen del av 4 utlåtanden om granskningar av EU-dokument som riksdagen beslutat.

Enligt regeringsformen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet. Denna samrådsskyldighet fullgörs enligt riksdagsordningen med EU-nämnden. Under året ägde samråd rum inför möten i rådet och i Europeiska rådet. Åtterrapportering från dessa möten har gjorts.

En samlad redovisning av de fall där Sverige röstat nej eller avstått från att rösta i rådet finns i skrivelsens bilaga 3, Beslut i rådet 2022 som Sverige inte stött. I bilagan redovisas även uttalanden som Sverige avgivit i samband med rådsbeslut.

3 Europeiska rådet

Toppmöte EU – Afrikanska unionen 17–18 februari

Stats- och regeringschefer från EU och Afrikanska unionen möttes i Bryssel. I anslutning till mötet antogs en gemensam deklaration som utgör en avsiktsförklaring kring hur parterna ämnar fördjupa samarbetet inom migration och mobilitet, fred och säkerhet, multilateralism, investeringar, utbildning samt tillgång till vaccin. Det hölls också ett informellt möte i EU:s ledarkrets för att diskutera säkerhetsläget i Ukraina.

Extra möte i Europeiska rådet 24 februari

Med anledning av Rysslands anfall mot Ukraina träffades stats- och regeringscheferna för ett extra möte. Europeiska rådet fördömde Rysslands agerande och uttryckte fullständig solidaritet med den ukrainska befolkningen samt krävde att Ryssland omedelbart upphör med sina militära aggressioner och respekterar Ukrainas territoriella integritet. Europeiska rådet fördömde också Belarus agerande. Under en del av mötet deltog Ukrainas president Zelenskyj på videolänk.

Informellt möte i Versailles 10–11 mars

Stats- och regeringscheferna samlades i Versailles för att diskutera den geopolitiska situationen i spåren av Rysslands krig mot Ukraina. Vid mötet antogs Versaillesförklaringen som innehöll tre prioriteringar: att förstärka EU:s försvarsförmåga, att minska beroendet av rysk energi och att stärka unionens ekonomi och konkurrenskraft. Ledarna fördömde åter Rysslands agerande och utlovade ytterligare stöd till Ukraina.

Europeiska rådet 24–25 mars

På dagordningen stod Rysslands krig mot Ukraina, den strategiska kompassen, covid-19, ekonomi samt en diskussion kring hur EU kan minska sitt beroende av ryska fossila bränslen samt hantera de stigande energipriserna. USA:s president Biden närvarade på toppmötets första dag för att diskutera stödet till Ukraina och stärkandet av det transatlantiska samarbetet. President Zelenskyj deltog via videolänk under en del av mötet och beskrev situationen och behoven i Ukraina samt tackade för stödet från Europa. På mötet omvaldes Charles Michel som Europeiska rådets ordförande för perioden 1 juni 2022–30 november 2024.

Extra möte i Europeiska rådet 30–31 maj

Kriget i Ukraina och dess följd effekter på energi-, livsmedel- och försvarsområdet stod i fokus. President Zelenskyj deltog i en del av diskussionen via videolänk. Stats- och regeringscheferna enades om ett sjätte sanktionspaket som, utöver ett antal skärpningar av sektoriella sanktioner och listningar av personer och organisationer, även stoppar

import av rysk olja. Ledarna konstaterade att EU var redo att lämna Skr. 2022/23:115 makrofinansierat stöd till Ukraina upp till nio miljarder euro. Under andra dagen diskuterades energi, försvar och tryggad livsmedelsförsörjning.

Europeiska rådet 23–24 juni

På dagordningen stod ett vidare Europa, Ukraina, EU-medlemskapsansökningar från Georgien, Moldavien och Ukraina, Västra Balkan, det ekonomiska läget, Framtidskonferensen och yttre förbindelser. Det hölls även ett toppmöte med ledarna från Västra Balkanländerna.

Ukraina och Moldavien beviljades status som kandidatländer i linje med kommissionens yttrande. För Georgiens del ställdes ett antal villkor som behövde uppfyllas innan samma status kunde ges. Diskussion uppstod om EU-närmandet i Bosnien och Hercegovina som då ännu inte getts status som kandidatland. Stats- och regeringscheferna diskuterade också de ryska sanktionerna och den kritiska frågan hur man ska kunna transportera ut spannmål från Ukraina genom s.k. solidaritetskorridorer för att undvika livsmedelsbrist i framför allt Afrika. Litauen tog upp ryska hot efter landets beslut att stoppa transporter till enklaven Kaliningrad av varor som står på EU:s sanktionslista. Dessutom välkomnades Kroatien som det 20:e eurolandet. Med deltagande av ECB-chefen Lagarde hölls en längre diskussion om det allvarliga ekonomiska läget med en hastigt stigande inflation i fokus.

Europeiska politiska gemenskapen och informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer 6–7 oktober

Stats- och regeringschefer från 44 länder möttes i Prag för det första mötet i Europeiska politiska gemenskapen. Syftet med mötet var att främja politisk dialog och samarbete kring frågor av gemensamt intresse i en bred krets av europeiska länder. Ledarna diskuterade fred och säkerhet samt energi, klimat och ekonomi. Det bestämdes att möten i Europeiska politiska gemenskapen fortsättningsvis ska hållas en gång i halvåret.

Under det efterföljande informella mötet med EU:s stats- och regeringschefer präglades dagordningen återigen av Ukrainakriget och dess påverkan på energipriserna och det ekonomiska läget. Under mötet informerade Sverige också om utredningsläget kring de misstänkta sabotagen mot Nord Stream 1 och 2.

Europeiska rådet 20–21 oktober

Ledarna diskuterade Ukraina, kritisk infrastruktur, stigande energipriser, ekonomi samt yttre förbindelser. Energidiskussionen fick stort utrymme och slutsatserna resulterade i en åtgärdslista som kommissionen och rådet ska arbeta vidare med. Ledarna förde även en lång diskussion kring Kina och slutsatserna innehöll än en gång kraftiga fördömanden av Rysslands och Belarus agerande. President Zelenskyj medverkade på videolänk under en del av mötet.

EU–Västra Balkan 6 december

Toppmötet med ledarna från EU och de sex Västra Balkanländerna (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien) ägde rum i Tirana. För första gången samlades ledarna i regionen. Delar av mötet genomfördes i närvaro av nyckelaktörerna i regionen – EIB, EBRD, Världsbanken, RCC med flera – med fokus på konsekvenser av kriget i Ukraina. I den del där bara regionens och EU:s ledare deltog låg fokus på ett antal samarbetsområden, inklusive cybersäkerhet, migration, regionalt samarbete och regional säkerhet samt kampen mot terrorism. Den s.k. Tiranadeklarationen antogs vid mötet.

EU–Asean 14 december

EU:s toppmöte med ledarna från länderna i Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) hölls i Bryssel. Ett gemensamt uttalande antogs. Diskussionen handlade om global och regional säkerhet, ekonomi och handelsfrågor samt hållbar grön omställning.

Europeiska rådet 15 december

Stats- och regeringscheferna antog slutsatser om Ukraina/Ryssland, energi och ekonomi, säkerhet och försvar, södra grannskapet och transatlantiska relationer samt övriga frågor som innefattade Kroatens Schengenanslutning, Bosnien och Hercegovinas kandidatlandsstatus och Iran. På svenskt initiativ gjordes ett tillägg om att EU måste ta sig an de långsiktiga utmaningarna i fråga om den tillväxt- och innovationsklyfta som finns mellan Europa och dess globala konkurrenter. I detta avseende uppmanades kommissionen att i början av 2023 lägga fram en EU-strategi för att stärka konkurrenskraft och produktivitet.

Vid behandlingen av Ukrainakriget och dess konsekvenser på ekonomi och energisektorn deltog president Zelenskyj via länk. Ledarna fördömde Rysslands anfallskrig och välkomnade makrofinansiellt stöd till Ukraina på 18 miljarder euro, militärt stöd via Europeiska fredsfaciliteten samt ytterligare restriktiva åtgärder mot Ryssland, inklusive ett nionde sanktionspaket och ett internationellt oljepristak. I diskussionen om den transatlantiska relationen behandlades den amerikanska IRA.

4 Delaktighet i EU-arbetet

Syftet med delaktighet i EU-arbetet är att stärka delaktigheten i demokratins beslutsprocesser inklusive beslut som fattas på EU-nivån. För att stärka delaktigheten i EU-arbetet har regeringen arbetat för att skapa bättre förutsättningar för det civila samhället när det gäller utbildning och information. Regeringen har gett förnyade uppdrag för viktiga grupper i samhället som omfattar lärare, journalister, förtroendevalda och tjänstemän på kommunal och regional nivå, offentligt anställda och ungdomar.

Under våren arrangerades EU-sakråd bland annat om den europeiska planeringsterminen. Sakråden syftar till att i en avgränsad sakfråga ta del av kunskap och perspektiv från det civila samhället, arbetsmarknadens parter samt på den regionala och lokala nivån.

För ytterligare kunskaphöjning genomförde EU-ministern under våren samtal med skolelever i Sverige. Eleverna ställde frågor om olika ämnen på EU-agendan, t.ex. om kriget i Ukraina, rättsstatens principer och frågor om miljö och klimat.

Europadagen i Sverige uppmärksammades på temat Europa i en ny tid. Ett antal seminarier hölls på Kulturhuset och de arrangerades av Regeringskansliet i samarbete med elva organisationer.

5 Konferensen om Europas framtid

Konferensen om Europas framtid sammankallades med syftet att stärka demokratin och öka medborgarnas möjligheter att diskutera och uttrycka önskemål om förväntningar på EU:s framtid. Konferensen lanserades den 9 maj 2021 gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen och avslutades ett år senare. Den genomfördes lokalt, nationellt och på EU-nivå. Diskussioner fördes i medborgarpaneler och vid seminarier, debatter och politiska samtal. De tre EU-institutionerna anordnade sju plenarförsamlingar där idéer och förslag diskuterades.

Regeringens aktiviteter i Sverige inom ramen för konferensen tog avstamp i arbetet med att öka delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-frågor i Sverige. På EU-nivå ingick regeringen i egenskap av ett kommande ordförandeland i konferensens verkställande styrelse som avslutade sitt arbete den 9 maj.

Konferensen mynnade ut i en slutrapport som innehåller 49 övergripande förslag inom ett stort antal politikområden. Förslagen saknar formell status och det finns inget åtagande om att de ska genomföras. Uppföljning sker inom varje institutions ansvarsområde.

När det gällde de sakpolitiska förslagen kunde det konstateras att många – helt eller delvis – täcktes in av lagförslag som redan förhandlades eller

skulle komma att presenteras av kommissionen i arbetsprogrammet för 2023. Därutöver diskuterades uppföljningen av konferensen i rådet med fokus på förslag om fördragsändringar, användandet av fördragets förenklade ändringsförfarande för att gå från enhällighet till kvalificerad majoritet på vissa områden samt de ensidiga åtgärder som rådet skulle kunna vidta.

Europaparlamentet har i sin uppföljning av konferensen antagit en resolution i vilken det föreslås ett antal fördragsförändringar samt att ett konvent sammankallas för att behandla dessa (se även avsnittet 58.2 om Europaparlamentet).

Uppföljningen av framtidskonferensen behandlades i rådet för allmänna frågor den 23 maj, 21 juni, 20 september, 18 oktober, 18 november samt den 13 december. Europeiska rådet antog vid sitt möte den 23–24 juni slutsatser om uppföljningen av framtidskonferensen. Konstitutionsutskottet informerades i juni och december. Utrikesutskottet informerades i oktober.

6 Rättsstatens principer inom EU

Rättsstatsfrågorna står fortsatt högt upp på EU:s dagordning. Bakgrunden är den negativa utvecklingen i några medlemsstater. Flera parallella diskussioner och processer pågår i EU:s institutioner för att påverka utvecklingen i rätt riktning.

Villkorlighetsmekanismen aktiverades för första gången mot Ungern under 2022. Syftet med mekanismen är att skydda EU:s budget i situationer där unionens ekonomiska intressen kan vara hotade på grund av generella brister som rör rättsstatsprincipen i en medlemsstat. I december 2022 beslutade rådet att hålla inne medel inom sammanhållningspolitiken till Ungern i enlighet med villkorlighetsmekanismen. Regeringen har välkomnat att mekanismen aktiverats eftersom hot mot EU-budgeten föreligger i och med de brister avseende rättsstatens principer som bedöms finnas i Ungern.

Kommissionen aktiverade i december 2017 det s.k. artikel 7-förfarandet mot Polen med motiveringen att det fanns en tydlig risk för brott mot rättsstatens principer efter de reformer av rättsväsendet som inletts. Under året har rådet hållit en utfrågning och en lägesuppdatering om utvecklingen på rättsstatsområdet i Polen.

Europaparlamentet tog i september 2018 initiativet att initiera ett artikel 7-förfarande mot Ungern. I sitt motiverade yttrande angav Europaparlamentet en klar risk för att landet åsidosätter EU:s grundläggande värderingar, i synnerhet när det gäller rättsväsendets oberoende, korruption, flyktingars rättigheter, föreningsfrihet, akademisk frihet och yttrandefrihet. Under året har rådet hållit två utfrågningar om utvecklingen när det gäller unionens värden i Ungern.

Parallellt med artikel 7-förfarandena har kommissionen initierat överträdelseförfaranden om unionens gemensamma värden och rättsstatsprincipen. Regeringen har intervenerat till stöd för kommissionen i sådana mål vid EU-domstolen. Regeringen har även yttrat sig i mål om

begäran om förhandsavgörande när det gäller respekten för rättsstatsprincipen vid bland annat genomförandet av nationella reformer.

Sedan 2020 genomförs den årliga rättsstatsdialogen baserat på kommissionens årliga rapport om rättsstatssituationen inom EU och dess medlemsstater. Mekanismen är förebyggande och är inte strikt avsedd att kontrollera efterlevnaden av EU-rätten. Kommissionens tredje årliga rapport om rättsstatssituationen i EU presenterades i juli 2022. Fyra områden har fortsatt granskats av kommissionen: de nationella rättssystemen, åtgärder mot korruption, mediamångfald samt kontroll och balans i det institutionella beslutssystemet. Under året har landsspecifika diskussioner ägt rum vid två rådsmöten med sammanlagt tio medlemsstater, bland annat var Sverige föremål för diskussioner i december 2022.

Regeringen ställer sig positiv till kommissionens årliga rapport om rättsstatsutvecklingen i EU. Den är en god grund för fortsatt diskussion och erfarenhetsutbyte i syfte att förebygga att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras. Rapporten identifierar allvarliga utmaningar på rättsstatsområdet i några medlemsstater. Regeringen välkomnar att 2022 års rapport för första gången innehåller landsspecifika rekommendationer.

7 Den europeiska terminen

7.1 Europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning

Den tolfte europeiska terminen inleddes med att kommissionen i november 2021 presenterade sin årliga hållbara tillväxtstrategi med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU.

I april överlämnade Sverige sina nationella reform- respektive konvergensprogram till kommissionen. Efter att medlemsstaterna bidragit med sina nationella reformprogram och stabilitets- eller konvergensprogram analyserade kommissionen dessa med hänsyn till medlemsstaternas relativa utgångslägen och nationella förutsättningar.

Kommissionen presenterade resultatet av sin analys den 23 maj i form av landrapporter och förslag till landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna. Rekommendationerna identifierar de huvudsakliga utmaningar som kommissionen anser att medlemsstaterna borde prioritera de kommande 12–18 månaderna för att leva upp till målsättningarna i de integrerade riktlinjerna för ekonomisk politik och sysselsättningspolitik, stabilitets- och tillväxtpakten samt det makroekonomiska obalansförfarandet.

Medlemsstaterna fick rekommendationer på både det finanspolitiska området och andra områden, till skillnad från 2021 då, med anledning av pandemin, enbart finanspolitiska rekommendationer gavs. Samtliga medlemsstater fick nu relativt likalydande rekommendationer gällande finanspolitiken och minskat beroende av fossil energi. De medlemsstater

som hade en av rådet godkänd återhämtnings- och resiliensplan fick också en rekommendation att genomföra planen.

Vid Ekofinrådet den 12 juli ställde sig finansministrarna bakom de landsspecifika rekommendationerna.

Samråd med EU-nämnden ägde rum ett flertal gånger mellan oktober och februari samt i mars och juni. Även samråd med arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt den lokala och regionala nivån ägde rum vid ett flertal tillfällen under året.

7.2 Sveriges nationella reformprogram 2022

Inom den europeiska terminen ska medlemsstaterna i april varje år utarbeta nationella reformprogram där de redogör för genomförandet av terminen i den nationella politiken.

Finansutskottet informerades om Sveriges nationella reformprogram 2022 innan det överlämnades till kommissionen.

7.3 Sveriges rekommendationer 2022

Inom ramen för den europeiska terminen antog rådet i juli landsspecifika rekommendationer till Sverige med följande lydelse:

Härigenom rekommenderas Sverige att 2022 och 2023 vidta följande åtgärder:

1. Under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Under perioden efter 2023 bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning. Minska risker kopplade till hushållens höga skuldsättning och obalanser på bostadsmarknaden genom att minska avdragen för utgiftsräntor för bolån eller genom att höja fastighetsskatten. Stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna, särskilt genom att ta bort strukturella hinder för byggandet och genom att säkerställa tillgången till byggbar mark. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bland annat genom reformer av hyresmarknaden.
2. Fortsätta genomförandet av sin återhämtnings- och resiliensplan, i enlighet med de delmål och mål som angavs i rådets genomförandebeslut av den 4 maj 2022. Snabbt avsluta förhandlingarna med kommissionen om de sammanhållningspolitiska programdokumenten för 2021–2027 i syfte att påbörja genomförandet av dem.

3. Minska påverkan från elevers socioekonomiska bakgrund och migrantbakgrund på deras utbildningsresultat genom att ge lika möjligheter till tillgång till skolor och genom att åtgärda bristen på kvalificerade lärare. Utveckla mindre gynnade gruppers färdigheter, inbegripet personer med migrantbakgrund, genom att anpassa resurser och metoder efter deras behov och på så sätt bidra till deras integration på arbetsmarknaden.
4. Minska det totala beroendet av fossila bränslen genom att påskynda användningen av förnybar energi och öka kompletterande investeringar i nätinfrastuktur, stärka de inre näten inom landet för att säkerställa tillräcklig nätkapacitet, förbättra energieffektiviteten och ytterligare förenkla tillståndsförfarandena avseende förnybara energiprojekt.

8 Sveriges nationella mål för att bidra till EU-målen på det sociala området till 2030

Sveriges nationella mål för att bidra till EU-målen på det sociala området till 2030 redovisades i regeringens vårproposition 2022 och till kommissionen samt i Sveriges nationella reformprogram 2022:

- Minst 82 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år ska vara sysselsatta 2030. Sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män ska minska väsentligt genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad, särskilt i gruppen utrikes födda kvinnor.
- Minst 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år. Av de deltagande bör minst 40 procent vara män och minst 40 procent kvinnor.
- Antalet kvinnor och män, flickor och pojkar som lever i risk för fattigdom eller social utestängning innan 2030 ska minska med minst 15 000 i förhållande till 2019 års nivå. Av dessa bör minst en tredjedel vara barn.

9 Relationen mellan EU och Storbritannien

9.1 Avtalen mellan EU och Storbritannien

I huvudsak reglerar fyra avtal förhållandet mellan EU och Storbritannien: utträdesavtalet, handels- och samarbetsavtalet, avtalet om säkerhetsförfaranden för utbyte och skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt avtalet om samarbete om säker och fredlig användning av kärnenergi. Under året har arbetet med att genomföra avtalen fortsatt inom den kommittéstruktur som inrättats enligt avtalen. Det nionde mötet i den gemensamma kommittén EU–Storbritannien, som är det politiska organ

som bevakar genomförandet av utträdesavtalet, hölls den 21 februari. Inget möte i partnerskapsrådet, som är det politiska organet som bevakar implementeringen av handels- och samarbetsavtalet, har ägt rum under 2022.

Dialogen mellan EU och Storbritannien om genomförandet av utträdesavtalet inklusive Nordirlandprotokollet har dominerat relationerna under året. Storbritanniens regering lade den 13 juni fram ett lagförslag som innebär ett åsidosättande av stora delar av Nordirlandprotokollet. Behandlingen av lagförslaget i det brittiska parlamentet pågick under året.

Med anledning av Storbritanniens lagförslag startade kommissionen en rad överträdelseärenden gentemot Storbritannien, bland annat om jordbruksprodukter, gränskontroller och datadelning samt regler om tullar och skatter. Ett första överträdelseärende initierades den 15 mars, pausades och återupptogs den 15 juni samtidigt som två nya ärenden initierades. Ytterligare fyra ärenden initierades den 22 juli.

Enligt handels- och samarbetsavtalet med EU förväntas Storbritannien associeras till EU:s ramprogram Horisont Europa. Associeringsförhandlingarna har fortfarande inte inletts, vilket fick Storbritannien den 16 augusti att aktivera tvistlösningsmekanismen inom avtalet.

I mars presenterade kommissionen två förslag till förordningar med syfte att fastställa de regler och förfaranden för motåtgärder som ska kunna initieras av kommissionen om Storbritannien inte fullföljer sina förpliktelser enligt avtalen. Trepartsmöten i detta ärende inleddes i november.

EU:s relation med Storbritannien behandlades i rådet för allmänna frågor den 25 januari, 22 februari, 22 mars, 21 juni, 20 september och 18 november.

10 Utvidgningen

10.1 Kommissionens utvidgningsstrategi

I juni beslutade Europeiska rådet att ge Ukraina och Moldavien kandidatlandsstatus samtidigt som Georgien fick ett europeiskt perspektiv. Samtidigt fastslogs att Ukraina ska uppnå ett antal kriterier för att ta nästa steg i EU-närmandet som påbörjades under sommaren. I oktober presenterade kommissionen det årliga utvidgningspaketet med bedömningar och rekommendationer om EU-närmandeprocessen i länderna på västra Balkan och Turkiet under det senaste året. Utvidgningspaketet bestod av ett övergripande meddelande och landrapporter för kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien och Turkiet och för de potentiella kandidatländerna Bosnien och Hercegovina samt Kosovo. Georgien, Ukraina och Moldavien omfattades inte av årets rapport.

Rådet för allmänna frågor antog den 13 december slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen. I slutsatserna klargör rådet sin syn på kandidat- och de potentiella kandidatländernas EU-närmande och reformprocesser.

Samarbets- och verifikationsmekanismen (CVM) upprättades vid Bulgariens och Rumäniens respektive EU-anslutning. Den reglerar genomförandet av och rapporteringen om vissa åtaganden på rättsstatsområdet som uppställdes när länderna blev medlemmar i EU. Kommissionen rekommenderade 2019 att mekanismen avslutas för Bulgarien och 2022 för Rumänien. Innan kommissionen fattar ett beslut förväntas yttranden från rådet och Europaparlamentet begäras in.

10.3 Albanien

I juli fattade rådet beslut om att formellt inleda anslutningsförhandlingar med Albanien. I sin landrapport för Albanien från oktober framhöll kommissionen framsteg i reformarbetet, inklusive på rättsstatsområdet där det dock återstod utmaningar i bland annat arbetet med att bekämpa korruption och organiserad brottslighet. Rådet bekräftade detta i sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen i december.

10.4 Bosnien och Hercegovina

Europeiska rådet uttryckte i juni beredskap att bevilja Bosnien och Hercegovina kandidatlandsstatus efter det att kommissionen hade rapporterat om implementeringen av de 14 nyckelreformerna. I sin landrapport för Bosnien och Hercegovina från oktober konstaterade kommissionen att det endast skett begränsade reformframsteg under året. Samtidigt rekommenderade kommissionen att ge Bosnien och Hercegovina kandidatlandsstatus och angav åtta reformer som skulle genomföras. I rådets slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen i december rekommenderades Bosnien och Hercegovina kandidatlandsstatus och genomförandet av de åtta reformer som kommissionen angett framhölls, vilket Europeiska rådet bekräftade den 15 december.

10.5 Kosovo

I sin landrapport för Kosovo från oktober konstaterade kommissionen att Kosovo under det senaste året åtnjutit politisk stabilitet med starkt stöd från regeringen i Pristina. Samtidigt behöver Kosovo, inom samtliga sektorer, förbättra sin administrativa kapacitet och koordinering för att bättre anpassa sig till EU:s regelverk.

Rådet uppmanade i sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen från december Kosovo att fokusera på reformer som stärker rättsstatens principer och på bekämpning av korruption och organiserad brottslighet. Vidare uppmanade rådet Kosovo att bemöta svagheter i valsystemet, genomföra reformer i finans- och energisektorn,

samt att genomföra ramverk för grundläggande rättigheter. Situationen i norra Kosovo var fortsatt orolig, och rådet uppmanade till en konstruktiv hållning inom ramen för normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien. Rådet välkomnade även att Kosovo anslutit sig till EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. I frågan om viseringsfrihet för Kosovo kunde rådet och Europaparlamentet enas om ett kompromissförslag som innebär att viseringsfrihet för Kosovo träder i kraft i samband med att EU:s inresesystem Etias driftsätts, dock ej senare än januari 2024. Den 15 december lämnade Kosovo in en ansökan om EU-medlemskap.

10.6 Nordmakedonien

Nordmakedonien inledde screeningprocessen inför medlemskapsförhandlingar i juli efter att ett förhandlingsramverk godkänkts av den makedoniska regeringen och samtliga medlemsstater. Kommissionen framhöll särskilt i sin landrapport att Nordmakedonien fullt ut anpassat sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, vilket bekräftar landets strategiska orientering mot EU. Landet behövde dock genomföra ytterligare reformer, bland annat inom den offentliga administrationen och av vallagstiftningen. Rådet bekräftade detta i sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen i december.

10.7 Montenegro

Inom ramen för Montenegros anslutningsförhandlingar har samtliga kapitel öppnats för förhandling och tre av dessa är preliminärt stängda. Kommissionen framhöll i sin landrapport från oktober att Montenegro behövde uppvisa mer konkreta resultat när det gällde rättstatsfrågor för att göra framsteg i anslutningsförhandlingarna och för att preliminärt kunna stänga fler kapitel. Samtidigt välkomnades i landrapporten Montenegros närmande till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Rådet bekräftade detta i sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen i december.

10.8 Serbien

Sammanlagt har 22 av 35 kapitel öppnats för förhandling, varav två är preliminärt stängda. Kommissionen framhöll i sin landrapport att Serbien behövde uppvisa mer konkreta resultat inom rättsstatsreformer liksom inom yttrandefrihet. Serbiens brist på närmande till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik har lett till frågor om landets strategiska inriktning. Den av EU understödda normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien fortlöpte. Rådet uppmanade Serbien att engagera sig i normaliseringsdialogen med Kosovo, och att visa kompromissvilja, med syfte att nå ett omfattande och rättsligt bindande avtal, i enlighet med internationell rätt

10.9 Turkiet

Kommissionen konstaterade i sin landrapport från 2022 en tillbakagång på flera områden, inklusive respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Rådet bekräftade i sina slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen i december EU:s fortsatta vilja att föra dialog med Turkiet. Fortsatt samarbete i områden av gemensamt intresse såsom migration, antiterrorism, folkhälsa, klimat och regionala frågor lyftes också.

Den 8 november beslutade rådet att förlänga sanktionsregimen med anledning av Turkiets olagliga borrhingsverksamhet i Cyperns ekonomiska zon och kontinentalsockel till och med den 12 november 2023.

Europeiska rådet uttryckte i sina slutsatser från den 23–24 juni djup oro över Turkiets upprepade åtgärder och uttalanden om östra Medelhavsområdet. Rådet upprepade att Turkiet måste respektera samtliga EU-medlemsstaters suveränitet och territoriella integritet. Rådet erinrade också om sina tidigare slutsatser och uttalandet den 25 mars 2021, och förväntade sig att Turkiet fullt ut respekterar internationell rätt, trappar ned spänningarna av hänsyn till den regionala stabiliteten i östra Medelhavsområdet och på ett hållbart sätt främjar goda grannförbindelser.

EU har under året genomfört högnivådialoger med Turkiet om klimat, jordbruk, handel samt om vetenskap, forskning, teknologi och innovation. Under året fortsatte genomförandet av det gemensamma uttalandet om migration från mötet mellan EU och Turkiet den 18 mars 2016. Samtliga sex miljarder euro inom Faciliteten för flyktingar i Turkiet (FRiT) har kontrakterats. Utbetalningar från faciliteten har fortsatt under året. Därtill genomfördes insatser inom ramen för det nya stödpaketet om tre miljarder euro från 2021 till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet som bygger vidare på arbetet inom FRiT.

10.10 EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet

Instrumentet för EU:s föranslutningsstöd (IPA III) syftar till att stödja genomgripande reformer för att bistå EU-närmandeprocessen i kandidatländerna och de potentiella kandidatländerna Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien och Turkiet.

Under året har länderna tagit del av stöd inom ramen för landspecifika och regionala program samt horisontella initiativ inom förutbestämda tematiska prioriteringar, däribland demokrati och grundläggande rättigheter, styrning och anpassning till EU:s regelverk, grön och hållbar konnektivitet, konkurrenskraft och gränsöverskridande samarbete.

11 EU:s strategi för Östersjöregionen

Den 1 juli 2022 till den 30 juni 2023 innehar Sverige ordförandeskapet för EU:s strategi för Östersjöregionen. Som en start på ordförandeskapsåret anordnades den 6–7 september en kick-off i Stockholm, där ett 70-tal personer deltog. Mötesdagarna blev en nystart på arbetet med strategin, vars operativa arbete på många sätt varit vilande på grund av pandemin.

Det svenska ordförandeskapet fokuserar huvudsakligen på att stärka och utveckla genomförandet av strategin och dess handlingsplan, bland annat genom att utveckla nya samarbetsformer, att sprida kunskap om vad strategin bidrar med i samhällsutvecklingen samt att skapa förutsättningar för att fler kan bli delaktiga i samarbetet inom strategin.

Strategin innebär ett samarbete med Norge och Island, medan Ryssland och Belarus sedan den 9 mars är suspenderade från allt samarbete. Det svenska ordförandeskapet ser potential att utvidga samarbetet till att även omfatta ett tredjelandsarbete med Ukraina. I slutet av året anordnade därför det svenska ordförandeskapet i EU:s Östersjöstrategi, i samarbete med Svenska institutet, ett högnivåseminarium med fokus på att utveckla samarbetsformer med Ukraina. En första formell dialog kring konkreta teman initierades, i linje med Ukrainas behov och med relevans och expertis inom några av de olika prioritetsområden som strategin vilar på.

I strategins senaste handlingsplan från februari 2021 finns ett nytt inslag i form av ett tekniskt och administrativt stöd. Detta stöd syftar till att förbättra samordningen av strategin samt att bistå och underlätta i arbetet för samtliga aktörer i strategin, med tonvikt på ordförandeskapet.

Förutom att leda arbetet med strategin under ett år leder Statsrådsberedningen fortlöpande arbetet med genomförandet av strategin i Sverige. Som stöd för detta arbete har regeringen uppdragit ett antal myndigheter att bidra till genomförandet. I december 2021 togs ett nytt regeringsbeslut fram. Rapporteringen sker numera vartannat år och sammanfaller med kommissionens rapportering vartannat år av de makroregionala strategierna.

12 Politisk reklam

I januari inleddes behandlingen i rådet av kommissionens förslag till förordning om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam från den 25 november 2021 (se faktapromemoria 2021/22:FPM33).

Vid rådet för allmänna frågor den 21 juni presenterade ordförandeskapet en lägesrapport och efter ytterligare förhandlingar kunde rådet den 13 december enas om en allmän riktlinje.

Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum i mars och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

13 Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare

Skr. 2022/23:115

Kommissionens förslag till revideringar av direktiven om unionsmedborgares rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet COM(2021) 732, respektive kommunala val, COM(2021) 733 (se faktapromemoria 2021/22:FPM34 och 2021/22:FPM35) hanterades i rådet. Förslagen innebär bland annat att unionsmedborgarna proaktivt ska få information om hur de ska gå till väga och att informationen ska ges på två språk. Information lämnades till konstitutionsutskottet i februari och december.

14 Allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet

Den 3 maj antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med förslag till reform av Europaparlamentets valordning (se faktapromemoria 2021/22:FPM95). Resolutionen innehåller förslag till en ny förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och innebär bland annat att akten om allmänna direkta val av företrädarna i Europaparlamentet, som utgör bilaga till rådets beslut av den 20 september 1976, med senare ändringar (den s.k. valrättsakten) upphävs. Förslaget har behandlats på rådsarbetsgruppsnivå vid några tillfällen under året.

Det huvudsakliga syftet med förslaget är att stärka den demokratiska och gränsöverskridande dimensionen i valen till Europaparlamentet och att förbättra Europaparlamentets funktionssätt och unionens styrning. En grundläggande och helt avgörande förutsättning i förhandlingsarbetet är att de nya bestämmelserna inte kommer i konflikt med Sveriges grundlagar. En annan viktig fråga har varit att ändringarna inte ska rubba den nuvarande institutionella balansen och maktfördelningen mellan EU:s institutioner.

Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum i juni och information lämnades till konstitutionsutskottet i december.

15 Förordning om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå vid unionens institutioner, organ och byråer

Kommissionen presenterade i mars ett förslag till förordning om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå vid unionens institutioner, organ och byråer. Syftet med förordningen är att inrätta ett ramverk med regler för hantering, styrning och kontroll av cybersäkerhetsrisker i EU:s institutioner, organ och byråer (se faktapromemoria 2021/22:FPM76).

Rådet antog den 18 november en allmän riktlinje om förslaget.

16 Sammanhållningspolitiken

Förordningen sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa, kallad Care, antogs den 6 april och trädde i kraft den 9 april.

Förordningen om ytterligare flexibilitet för att hantera konsekvenserna av Ryska federationens militära angrepp Fast (flexibelt stöd till territorier) – Care antogs den 19 oktober och trädde i kraft den 26 oktober.

Förordningen om fastställande av särskilda bestämmelser för samarbetsprogrammen 2014–2020 som får stöd från det europeiska granskapsinstrumentet och inom målet Europeiskt territoriellt samarbete, efter avbrott i programmets genomförande, antogs den 9 november och trädde i kraft den 12 november.

Regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i förslaget om Fast-Care översändes till näringsutskottet den 14 juli och en motsvarande bedömning av förslaget om det europeiska granskapsinstrumentet översändes den 23 augusti. De tre förordningarna har förhandlats skyndsamt och antagits utan ändring för att snabbt ge möjlighet till insatser för flyktingmottagande, återhämtningsinsatser från covid-19-pandemin och motverka effekter av Rysslands militära aggression mot Ukraina.

Den 2 juni och den 22 november hölls möten i allmänna rådet (sammanhållning). Information gavs till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och november.

17 Instrumentet för tekniskt stöd, kommissionens stödprogram

Instrumentet för tekniskt stöd (TSI), är kommissionens instrument för att ge tekniskt stöd till reformer i EU:s medlemsstater, på begäran av nationella myndigheter. Stödprogrammet är en del av den fleråriga budgetramen 2021–2027 och av återhämtningsplanen för Europa. Programmet ska främja EU:s ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning och ger stöd till medlemsstaterna för att genomföra nödvändiga reformer.

Utlysningen av stödprogrammet för 2023 ägde rum i maj. Nytt är att generaldirektoratet som hanterar stödet (GD Reform) gärna ser att medlemsstaterna utformar och ansöker om gemensamma stödprojekt. För 2023 har åtta svenska myndigheter sökt stöd för egna projekt om sammanlagt 4 532 000 euro. Därutöver har fem myndigheter ansökt om stöd för gemensamma projekt med andra medlemsstater, vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

18 Krishantering

EU:s integrerade arrangemang för krishantering

EU:s integrerade arrangemang för politisk krishantering (IPCR) är rådets krishanteringsmekanism som kan aktiveras fullt eller i informationsläge vid kriser inom och utanför EU. Som svar på Rysslands invasion av Ukraina beslutade ordförandeskapet den 27 februari att aktivera IPCR-arrangemangen fullt ut. Utöver Rysslands invasion av Ukraina är IPCR fullt aktiverad för covid-19 (2020) och migration (2015).

Färdplan om att stärka rådets beredskap, krishantering och motståndskraft

Under våren togs en rapport (ST 10094/22) fram som innehåller en första bedömning av de olika nationella och europeiska metoderna. Syftet är att förbereda unionen för framtida kriser, hantera kriser när de uppstår, öka motståndskraften samt utarbeta modeller eller identifiera brister i samordningen mellan de olika aktörerna på krishanteringsområdet. Under hösten togs en färdplan fram som godkändes vid rådet för allmänna frågor den 13 december.

Horizon Scanning Network

Under hösten har rådet återaktiverat Horizon Scanning Network (HSN) i syfte att stärka EU och medlemsstaternas analysarbete när det gäller att upptäcka och vara förberedda på eventuella kriser. Nätverket har träffats under hösten och diskuterat erfarenheter från pågående och avslutade händelser och vilka arbetssätt som medlemsstaterna främst arbetar med i syfte att, ur både kortsiktiga och långsiktiga perspektiv, följa och upptäcka händelser som kan leda till krishantering.

DEL 3 UTRIKES FRÅGOR

19 Utrikes- och säkerhetspolitik

19.1 EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik

I ljuset av växande hot mot den regelbaserade världsordningen fortsatte arbetet med att omsätta EU:s globala strategi med förhöjd intensitet. Den globala strategin utgör grunden för den utrikes- och säkerhetspolitiska inriktningen, men har konkretiserats ytterligare i andra former under året och nya målsättningar ligger i linje med dess vägledande principer. Arbetet med att effektivisera genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken fortsatte. Enhällighet är grundprincipen, men medlemsstaterna har bland annat övervägt att i högre utsträckning utnyttja möjligheten till konstruktiv röstnedläggning inom ramen för rådande fördrag.

19.2 Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

19.2.1 Arbetet med det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet

I mars antog EU:s utrikes- och försvarsministrar den s.k. strategiska kompassen som ger vidare inriktning för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete för de kommande 5–10 åren.

Den europeiska fredsfaciliteten (EPF) kom under året att användas på ett sätt som inte hade förutsetts vid inrättandet året innan. Inom ramen för faciliteten kunde EU snabbt svara på Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina genom att anta 6 stödpaket som möjliggjorde leveranser av dödlig och icke-dödlig utrustning till Ukraina och konkret bidrog till dess försvar. Utöver detta beslutades om en rad kapacitetshöjande stödåtgärder för ett antal tredjeländer. Genomförandet av åtaganden i paktens för den civila dimensionen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) har gått framåt. I december antogs rådsslutsatser om civil GSFP med åtagande om att en ny civil GSFP-pakt ska tas fram.

I november avvecklades det strategiska lagret för EU:s civila krisinsatser som MSB haft hand om i Kristinehamn för att ersättas av en ramavtalsbaserad materielförsörjning för insatserna.

19.2.2 Kvinnor, fred och säkerhet

Rådet för utrikes frågor antog i november rådsslutsatser om att stärka EU:s arbete för kvinnor, fred och säkerhet mot bakgrund av det allvarliga läge

som rådde för kvinnor och flickor i konfliktsituationer. Rådet framhöll att EU måste hantera de nya utmaningar och hot som uppstått som en följd av Rysslands aggression mot Ukraina, ökad förekomst av konfliktrelaterat sexuellt våld mot kvinnor och flickor och ökade hot mot kvinnliga människorättsförsvarare, inte minst i Iran och Afghanistan. Rådet uppmanade den höga representanten för utrikes frågor och kommissionen att accelerera EU:s operativa arbete i enlighet med gällande policyer och handlingsplaner.

19.2.3 Insatser i kontinuerlig förändring

EU genomförde under året åtta militära och elva civila insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik i Europa, Afrika och Mellanöstern.

I Ukraina ställde EU:s rådgivande insats om sin verksamhet för att möta de omedelbara utmaningar som uppkom med Rysslands aggression, bland annat med nytt fokus på krigsbrott och ansvarsutkrävande. Insatsens ordinarie mandat att bidra till reformarbetet i den civila säkerhetssektorn fortsatte, med förnyad relevans i och med Ukrainas kandidatlandsstatus. Under hösten beslutade EU även om och inledde en militär utbildningsinsats för den ukrainska försvarsmakten.

Den civila observatörsinsatsen i Georgien verkar för stabilitet genom att övervaka eldupphöravtalet mellan Ryssland och Georgien från 2008. Under hösten förlängdes mandatet med två år. Under hösten skedde även en tillfällig utstationering av personal från insatsen i Georgien till en bevakningsinsats som verkar på den armeniska sidan av gränsen mot Azerbajdzjan. Syftet var att bevaka vapenvilan mellan dessa två länder. Utstationeringen har planerats för att inte påverka uppfyllandet av mandatet för insatsen i Georgien.

Under året har verksamheten inom EU:s insatser i Mali suspenderats på grund av ett allt sämre säkerhetsläge i landet. EU har kvar viss närvaro för att kunna återuppta insatsernas tränings- och kapacitetsbyggande verksamhet om säkerhetsläget förbättras.

I Centralafrikanska republiken har EU:s militära utbildningsinsats bidragit till att stärka kapaciteten inom försvarssektorn. Den civila rådgivande insatsen har inlett arbetet med stöd till den centralafrikanska säkerhetssektorn.

Engagemanget på Afrikas horn har fortgått, där EU:s tre GSFP-insatser är viktiga bidrag till stöd för den somaliska försvars- och säkerhetssektorn och för att avvärja, förebygga och bekämpa piratdåd och kriminell verksamhet utanför Somalias kust och i Röda havet. Rådet har under året beslutat att förlänga mandatet för de tre insatserna EUCAP Somalia, EUTM Somalia och EUNAVFOR Atalanta till 2024.

Den militära tränings- och utbildningsinsatsen i Moçambique som beslutades i rådet 2021 har fortsatt. Insatsen syftar till att stödja en effektivare och mer ändamålsenlig insats av Moçambiques försvarsmakt med anledning av krisen i provinsen Cabo Delgado.

EU:s militära krishanteringsinsats i Medelhavet, Operation Irini, sträcker sig till den 31 mars 2023. Insatsen har som huvuduppgift att bidra till att FN:s vapenembargo mot Libyen följs. Mandatet för EU:s

Skr. 2022/23:115 gränshanteringsinsats i Libyen, EUBAM Libyen, har förlängts till den 30 juni 2023.

EU:s rådgivande insats för reform av den civila säkerhetssektorn i Irak har bidragit till genomförandet av den irakiska säkerhetsstrategin. Insatsens mandat förlängdes under våren till den 30 april 2024.

EU:s civila insats i Palestina har arbetat med stöd till den palestinska civilpolisens. EU:s gränsövervakningsuppdrag i Rafah har fortgått i begränsad skala.

EU:s militära insats i Bosnien och Hercegovina är en viktig komponent i EU:s engagemang för att upprätthålla fred och säkerhet i regionen och fick under året förlängt mandat av FN:s säkerhetsråd. I Kosovo bidrar EU:s civila krishanteringsinsats med stöd till de rättsvärdande institutionerna.

19.2.4 EDIRPA

Den 19 juli presenterade kommissionen ett förordningsförslag om inrättande av ett instrument för främjande av europeisk försvarsindustri genom gemensam upphandling (EDIRPA, se faktapromemoria 2021/22 FPM120). En allmän riktlinje antogs av rådet den 1 december.

Överläggning med försvarsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

19.2.5 EU och Nato

Arbetet med att genomföra de 74 aktiviteter och samarbetsområden som följer av den gemensamma s.k. Warszawa-deklarationen från 2016 fortsatte under året. I fokus är samarbete kring hybridfrågor, operativt samarbete, cyber, förmågeutveckling, stärkt försvarsforsknings- och industrisamarbete, övningar samt kapacitetsbyggande av partner. En åttonde framstegsrapport har presenterats. EU och Nato har också haft ett nära utbyte och uppvisat stor enighet i hanteringen av Rysslands aggression mot Ukraina.

19.2.6 EU som aktör i FN

EU-institutionerna har under året arbetat med att följa upp det gemensamma meddelandet om multilateralism som intar en central plats i samarbetet med FN.

Rådet för utrikes frågor beslutade i juli om årets gemensamma prioriteringar för EU:s arbete i FN under generalförsamlingens 77:e session och underströk bland annat vikten av att upprätthålla en regelbaserad världsordning, FN-stadgan och länders suveränitet och territoriella integritet samt av att fördöma och stå emot Rysslands illegala aggressionskrig mot Ukraina. Prioriterade frågor i övrigt omfattade bland annat fred och säkerhet, Agenda 2030, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, jämställdhet, utbildning, livsmedelsäkerhet, global hälsa, klimat, biologisk mångfald, digitala frågor, ungas engagemang och FN-reformer.

EU var under året en viktig aktör i FN:s arbete för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter och möjligheter, inte minst i konfliktsituationer och i FN:s fredsinsatser och fredsbyggande arbete. EU var också en ledande aktör i FN:s olika forum för mänskliga rättigheter. Vidare spelade EU en aktiv roll i konsultationer och förhandlingar i FN:s generalförsamling gällande generalsekreterarens rapport om framtidens globala samarbete (Our Common Agenda).

Under högnivåveckan stod EU värd för ett antal möten och initiativ om bland annat stöd till Ukraina, klimat och livsmedelssäkerhet. Arbetet med att följa upp prioriteringarna för partnerskapet mellan EU och FN inom fredsbevarande insatser och krishantering har fortsatt under året.

Kommissionen har en ambition att vara en ledare inom arbetet med global hälsa. Som ett led i detta arbete presenterade kommissionen den 30 november en ny strategi för EU:s arbete med global hälsa. Kommissionen har också fortsatt vara mycket aktiv i arbetet med ett framtida pandemifördrag kopplat till WHO.

19.3 OSSE och Europarådet

Under året har Sverige varit medlem av ordförandeskapstrojkan för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Rysslands fullskaliga invasion och aggression mot Ukraina har dominerat OSSE:s verksamhet under året, där EU:s fokus har legat på stöd till Ukraina och ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. EU har även nära följt utvecklingen när det gäller de övriga utdragna konflikterna i OSSE-området.

Mänskliga rättigheter, grundläggande fri- och rättigheter, inklusive mediefrihet, och rättsstatens principer har förblivit viktiga frågor för EU. OSSE:s viktiga roll inom områdena rustningskontroll och militär transparens, konfliktförebyggande och krishantering är prioriterade av EU, även om den ryska aggressionen mot Ukraina allvarligt påverkat förutsättningarna att utveckla arbetet. Arbete med fokus på kvinnor, fred och säkerhet, samt klimatsäkerhet har fortsatt under året.

Samarbetet mellan EU och Europarådet har fokuserat på politisk dialog, reformstöd och samarbetsprojekt, respektive normativt samarbete. De övergripande samarbetsområdena omfattar Europarådets kärnvärden: mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. EU och dess medlemsstater är de största finansiella bidragsgivarna till Europarådet.

EU är största finansär av Europarådets tekniska reformstöds- och samarbetsprogram som omfattar kandidatländerna, länder som ingår i Östliga partnerskapet samt länder i södra Medelhavet och Centralasien.

19.4 Internationella brottmålsdomstolen

EU och dess medlemsstater arbetade under året för att få fler stater att ansluta sig till Romstadgan liksom för ökat samarbete med domstolen. EU verkade även för att de lagändringar som krävs för att genomföra Romstadgan införs i statsparternas nationella lagstiftning.

19.5 Internationell havsrätt

EU och dess medlemsstater arbetade under året för att främja havsrätten inom ramen för FN:s havsrättskonvention. EU verkade särskilt för att främja en hållbar förvaltning av haven, dess resurser och för skydd av marin miljö och bevarande av biologisk mångfald i regionala och multilaterala organisationer, bland annat FN. EU har under året varit pådrivande i förhandlingarna om ett särskilt genomförandeavtal under FN:s havsrättskonvention för biologisk mångfald i havsområden bortom nationell jurisdiktion.

19.6 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

EU har under året uppmärksammat situationen för mänskliga rättigheter i specifika länder och tematiska frågor. Rådsslutsatser om EU:s agerande i FN:s olika forum för mänskliga rättigheter antogs den 24 januari. EU har, ensamt eller gemensamt med andra, lagt fram både tematiska och landsspecifika resolutioner i dessa forum. EU har bidragit aktivt till åtgärder för att säkerställa att ansvar utkrävs för övergrepp och kränkningar av de mänskliga rättigheterna och kränkningar av internationell humanitär rätt till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Bland annat har EU medverkat till att detta tas upp i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott för mänskliga rättigheter.

Under året har EU:s institutioner arbetat med samordning av EU:s och dess medlemsstaters demokratibistånd, i syfte att få bättre genomslag i fält. EU har också, genom kommissionen och EEAS, deltagit i arbetet inför det uppföljande amerikanska demokratitoppmötet som kommer äga rum våren 2023. Kommissionen leder bland annat en arbetsgrupp om ungas deltagande tillsammans med Ghana, Nepal och flera civilsamhällesorganisationer.

Under året höll EU och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter sin andra strategiska dialog i Bryssel. Högnivådialogen syftar till att diskutera aktuella frågor och prioriteringar på området för mänskliga rättigheter och på så sätt bygga upp ett starkare partnerskap som kan främja multilateralism och en regelbaserad världsordning.

19.7 Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025

Under året har genomförandet av handlingsplanen fortsatt på huvudstadsnivå och på landnivå genom EU-delegationernas lokala planer för jämställdhetsarbetet. Enligt handlingsplanen ska EU vara en stark global aktör för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Handlingsplanen ska genomföras i alla delar av EU:s yttre förbindelser.

19.8.1 Massförstörelsevapen

EU deltog vid översynskonferensen för icke-spridningsfördraget mot kärnvapen och höll bland annat gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i debatterna i de tre kommittéerna. EU deltog vidare vid den årliga sessionen i FN:s generalförsamlings första utskott och höll gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i de sju tematiska klusterdebatterna.

EU uttryckte stöd för provstoppavtalet och vikten av att det träder i kraft. Vid IAEA:s generalkonferens har EU uttryckt oro över Irans omfattande avsteg från det kärntekniska avtalet (JCPOA). EU uppmanade Iran att återgå till full efterlevnad av överenskommelsen.

Den tematiska sanktionsregimen från 2018 mot kemiska vapen förlängdes. Ytterligare individer och en enhet fördes upp på sanktionslistan, för inblandning i mordförsöket på den ryska oppositionspolitikern Alexej Navalnyj med ett nervgift respektive för medverkan till framställning av kemiska vapen i Syrien. EU uttryckte stöd för OPCW:s (Organisationen för förbud mot kemiska vapen) arbete med att identifiera ansvariga för kemvapenattacker, och deltog i arbetet i det internationella partnerskapet mot straffrihet för kemvapenanvändning.

EU bidrog till genomförandet av konventionen mot biologiska stridsmedel och toxinvapen (B-vapenkonventionen), bland annat genom stöd till kapacitetsbyggande insatser i utvecklingsländer. EU deltog och talade vid B-vapenkonventionens nionde översynskonferens.

19.8.2 Konventionella vapen

EU talade vid det uppföljande mötet för FN:s handlingsprogram mot illegal handel med små och lätta vapen (SALW), samt bidrog till flera projekt som syftar till att begränsa den okontrollerade spridningen av SALW och dess ammunition i olika delar av världen. Vidare uttryckte EU stöd för konventionen om förbud mot personminor samt konventionen om vissa konventionella vapen och dess protokoll.

19.8.3 Rymden

EU har fortsatt att främja säkerhet och långsiktig hållbarhet och motverka en kapprustning i rymden, bland annat genom deltagande i FN:s öppna arbetsgrupp för att minska rymdhot. EU och dess medlemsstater har även verkat genom ett samordnat agerande i FN:s generalförsamlings första utskott.

EU har även påbörjat utvecklingen av en rymdstrategi för säkerhet och försvar.

19.9 Strategisk exportkontroll

19.9.1 Krigsmateriel

Under året har de sista delarna av EU:s översynsarbete om den gemensamma ståndpunkten genomförts. Medlemsstaterna har under året haft ett brett erfarenhetsutbyte med anledning av kriget i Ukraina. EU och dess medlemsstater har bidragit till genomförandet av FN:s vapenhandelsfördrag och också verkat för ökad anslutning till fördraget.

19.9.2 Produkter med dubbla användningsområden

Medlemsstaterna har fortsatt arbetet med att tillämpa FN:s säkerhetsrådsresolutioner om icke-spridning, uppfylla åtaganden i de internationella exportkontrollregimer som reglerar produkter med dubbla användningsområden samt genomföra EU:s förordning om produkter med dubbla användningsområden (2021/821).

19.10 Sanktioner

Under året har EU genomfört FN-sanktioner samt förstärkt, förlängt eller på annat sätt justerat befintliga sanktioner när det gäller ett stort antal geografiska samt tematiska sanktionsregimer. EU har infört en rad nya sanktioner mot Ryssland och Belarus samt mot Iran under befintliga sanktionsregimer som svar på den militära aggressionen mot Ukraina. EU har också antagit en ny sanktionsregim med anledning av Rysslands olagliga erkännande, ockupation eller annektering av vissa icke-regeringskontrollerade områden i Ukraina. EU har även genomfört en ny FN-sanktionsregim om situationen i Haiti.

19.11 Terrorism

Rådsslutsatser för den externa dimensionen av terrorism antogs i juni. Slutsatserna tar bland annat upp vikten av ett utökat samarbete med terrorismdrabbade länder och regioner som exempelvis Nordafrika, Mellanöstern och Sahel. Tematiska frågor som behandlas är bland annat finansiering av terrorism och våldsbejakande extremism, framväxten av högerextremism samt missbruk av nya teknologier av terroristgrupper.

19.12 Cybersäkerhet och cyberförsvar

EU har under året fortsatt att delta i förhandlingarna om cyberfrågor inom FN:s generalförsamling. I maj antogs rådsslutsatser om EU:s s.k. cyber posture, som sammanfattar hur EU bemöter hoten på cyberområdet utifrån fem funktioner. Sanktionslistningarna under den tematiska sanktionsregimen för cyberfrågor på EU-nivå har även setts över. Ett

19.13 Hybridhot

EU har inom ramen för den strategiska kompassen under året tagit flera beslut om EU:s arbete med att bemöta hybridhot. Arbetet med att genomföra dessa beslut, bland annat att inrätta en bred verktygslåda mot hybridhot samt en särskild verktygslåda för att bemöta otillbörlig utländsk informationspåverkan inleddes under året. Hybridhot är ett prioriterat område i samarbetet mellan EU och Nato.

19.14 Konsulära frågor och krisberedskap

EU:s medlemsstater arbetar löpande med informations- och erfarenhetsutbyte för att säkerställa alltmer effektiva samarbetsformer och synergier på det konsulära området. Ansträngningarna har under året särskilt fokuserat på Ukraina. Informationsutbyte och samverkan i EU har ägt rum i anslutning till flera konsulära kriser, bland annat i samband med försämrade säkerhetslägen i Ukraina och den bredare regionen till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Det har även gällt säkerhetsutvecklingen i Mali och Burkina Faso, Etiopien och Eritrea, Israel och Palestina samt Iran.

Arbetet med att ta fram och uppdatera EU-gemensamma krisberedskapsplaner och genomföra konsulära krisövningar har fortlöpt.

Arbetet med en ny provisorisk EU-resehandling, dvs. en handling som är gemensam för alla EU:s medlemsstater och som temporärt kan ersätta ett förlorat nationellt EU-pass, har fortskridit och är inne i slutskedet.

En utvärderingsanalys om genomförandet av direktivet från 2015 om konsulärt skydd har presenterats och diskuterats under året. Syftet är att identifiera eventuella behov av revidering av direktivet. Direktivet handlar om samordnings- och samarbetsåtgärder för att underlätta konsulärt skydd till icke-företrädde unionsmedborgare i tredjeländer.

20 Den gemensamma handelspolitiken

20.1 Multilaterala handelsförhandlingar

Världshandelsorganisationens (WTO) tolfte ministerkonferens (MC12) ägde rum den 12–17 juni i Genève där kommissionen företrädde EU. Vid MC12 nåddes bland annat en överenskommelse om förbud mot vissa skadliga fiskesubventioner, en uppgörelse om WTO:s svar på pandemin med mer lättanvända undantag från immaterialrättsregler för vaccintillverkning (TRIPS-waiver) och en deklaration om handel och hälsa. Vidare fattades ett beslut om en ny process för att förhandla reform av WTO som bland annat innefattar tvistlösningsorganet, samt om en

20.2 Regionala och bilaterala frihandels- och investeringskyddsavtal

EU och Nya Zeeland avslutade förhandlingarna om ett frihandelsavtal den 30 juni. En trettonde förhandlingsrunda har ägt rum i förhandlingen med Australien. En tolfte förhandlingsrunda har ägt rum i förhandlingarna med Indonesien. Förhandlingarna mellan EU och Indien om ett frihandelsavtal som återupptogs 2021 efter att ha avbrutits 2013 har fortgått och tre förhandlingsrundor har ägt rum under året. I december avslutades förhandlingar om ett uppdaterat associerings- och handelsavtal med Chile.

20.3 Exportkrediter

Arbetet med att modernisera och uppdatera regelverket för exportkrediter i OECD har fortsatt under året. Det finns två huvudsakliga förhandlingsspår (se faktagromemoria 2022/23:FPM4 och 2022/23:FPM5). Det ena spåret rör förändringar som gör regelverket för statsstödda exportkrediter i OECD mer anpassat till dagens förutsättningar och underlättar för företagen att ansöka om och beviljas kreditgarantier. Det andra spåret rör utvidgning av annexet i sektoröverenskommelsen om klimatomställning i OECD-regelverket för exportkrediter. Syftet är att fler sektorer och produkter inkluderas bland dem som kan ges mer förmånliga garantivillkor för att främja klimatomställning.

20.4 Instrumentet om ekonomiskt tvång

Kommissionen presenterade ett förslag till förordning om ekonomiskt tvång i december 2021 och förslaget har därefter förhandlats i rådet (se faktagromemoria 2021/22:FPM64). Förslaget innebär att EU kan införa olika typer av åtgärder i de fall där ett tredjeland bedriver ekonomiskt tvång mot EU eller dess medlemsstater i syfte att påverka politiska beslut. Åtgärder som kan införas är t.ex. tullhöjningar, begränsning i offentlig upphandling samt inskränkningar i tjänstehandel och investeringsmöjligheter. Trepartsmöten inleddes i november.

20.5 Plurilaterala förhandlingar om e-handel

Plurilaterala förhandlingar om e-handel har fortsatt mellan drygt 80 länder inklusive EU. Förhandlingarna har ägt rum inom ramen för det förhandlingsmandat som antogs av rådet för utrikes frågor (handel) i maj 2019. Syftet med förhandlingarna är att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter och att skapa

nya möjligheter att främja inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling. Skr. 2022/23:115

20.6 Internationellt upphandlingsinstrument

Förordningen om ett internationellt upphandlingsinstrument antogs i somras. Den syftar till att möjliggöra större marknadstillträde för EU-aktörer i offentlig upphandling i tredjeland på ömsesidig basis. Kommissionen har påbörjat arbetet med att ta fram riktlinjer för hur instrumentet ska användas.

20.7 Tullättnader för utvecklingsländer

Kommissionen presenterade hösten 2021 ett förslag till ny förordning om EU:s system för tullättnader för utvecklingsländer (GSP), då nuvarande förordning löper ut den 31 december 2023. Förhandlingar om den nya förordningen har pågått på rådsarbetsgruppsnivå under året och omfattar frågor som krav på samarbete kring återtagande av egna medborgare samt utformningen av automatiska skyddsåtgärder.

20.8 Handel och hälsa

EU:s medlemsstater tog i december 2020 fram ett gemensamt initiativ för en multilateral överenskommelse för att underlätta handel med sjukvårdsprodukter inom Världshandelsorganisationen (WTO). Vid WTO:s tolfte ministerkonferens i juni 2022 antogs en sådan överenskommelse genom en deklaration om WTO:s svar på covid-19-pandemin och beredskap inför framtida pandemier.

21 EU som global utvecklingspolitisk aktör

21.1 EU:s utvecklingspolitik

EU:s utrikesinstrument Global Europe (NDICI) som finansierar EU:s globala prioriteringar och är EU:s primära biståndsinstrument har fortsatt att operationaliseras. Geografisk och tematisk programmering har beslutats inklusive antagande av fleråriga strategier.

Team Europe-ansatsen med verktyget Team Europe-initiativen (TEI) har vidareutvecklats för att stärka ambitionen att ha ett EU-gemensamt strategiskt agerande på utvecklingsområdet. Inom de olika TEI samlas europeiska utvecklingsaktörer (Team Europe) för att politiskt och finansiellt arbeta gemensamt mot specifika utvecklingsutmaningar och mål för ett givet sammanhang (bilateralt, regionalt eller globalt). Under året har kommissionen presenterat flera paket bestående av olika separata TEI.

På basis av det gemensamma meddelandet om Global Gateway som presenterades den 1 december 2021 har kommissionen och den upprättade rådsarbetsgruppen arbetat vidare på att operationalisera initiativet. Global Gateway-strategin, som löper 2021–2027, syftar till att stärka Europas förbindelser med partnerländer genom strategiska investeringar i infrastruktur, transport, energi och digitala frågor, samt att stärka globala system för hälsa, utbildning och forskning. Strategin har ett tydligt fokus på hållbar, regelbaserad och heltäckande konnektivitet för att hantera dessa frågor. Genomförandet av strategin förutsätter att även medel från den privata sektorn mobiliseras.

Vid rådet för utrikes frågor (utveckling) den 20 maj antogs rådsslutsatser om förnyat partnerskap mellan EU och minst utvecklade länder (MUL). I rådsslutsatserna betonas att ett stärkt samarbete mellan EU och MUL är en viktig plattform för att stärka såväl motståndskraft mot klimatförändringar och det globala hälsosystemet som ekonomisk och mänsklig utveckling i MUL.

Rådsslutsatser om tryggad livsmedelsförsörjning antogs vid rådet för utrikes frågor den 20 juni. Dessa gällde bland annat förbättrad multilateral samordning och breddad givarbas för humanitärt bistånd. Slutsatserna kompletterade kommissionens meddelande och EEAS åtgärdsplan om konsekvenserna av Rysslands aggression mot Ukraina.

Den 4 oktober presenterade kommissionen och EU:s höga representant för utrikesfrågor ett gemensamt meddelande om en handlingsplan för ungdomar i EU:s yttre åtgärder 2022–2027 (se faktapromemoria 2022/23:FPM10). I meddelandet fastställs prioriteringar och huvudmål för tre pelare: engagera, stärka och sammanföra. Handlingsplanen syftar till att skapa en mer motståndskraftig, inkluderande och hållbar framtid genom att bland annat stärka ungdomars deltagande och inflytande i EU:s förbindelser med omvärlden.

Vid rådet den 28 november antogs rådsslutsatser om en extern ansats för katastrofriskreducering. Rådsslutsatserna lägger tonvikten på stärkt samarbete mellan aktörer och organisationer som arbetar med humanitära insatser, utveckling, klimat och fred och lyfter därtill att gemensamma insatser ska verka förebyggande och föregripande, inklusive minska riskerna för humanitära- och utvecklingsbehov på ett tidigt stadie.

21.2 Samstämmig utvecklingspolitik

EU:s arbete med att uppnå samstämmighet i utvecklingspolitiken har fortsatt. I rådsslutsatser om utbildning för hållbar utveckling som antogs den 21 juni och i rådsslutsatser om rådets årliga rapport till Europeiska rådet som antogs den 18 juli betonades vikten av att säkerställa samstämmighet för hållbar utveckling som en central del i genomförandet av Agenda 2030.

Rådet antog den 21 februari slutsatser om EU:s klimatdiplomati och EU:s utåtriktade insatser gentemot länder utanför EU för att påskynda genomförandet av resultaten från klimatkonferensen i Glasgow under 2022. Slutsatserna välkomnade parternas beslutsamhet att fortsätta insatserna för att begränsa temperaturökningen till 1,5 grader. Slutsatserna pekade även på att en ökad ambition krävs för storskalig finansiering av energitransitionen i utvecklingsländer och uppmanade alla utvecklade länder att gemensamt under året nå målet om 100 miljarder US-dollar i klimatfinansiering till utvecklingsländerna.

21.4 EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör

För 2022 har generaldirektoratet för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder bidragit med 3,2 miljarder euro i humanitärt bistånd och civilskyddsassistans, varav 523 miljoner euro för insatser till följd av Rysslands aggression mot Ukraina.

Under året har kommissionens meddelande om humanitärt bistånd och efterföljande rådsslutsatser följts upp inom ramen för rådsarbetsgruppen för humanitära frågor med fokus på breddad givarbas, upprätthållande av internationell humanitär rätt och föregripande åtgärder. Medlemsstaterna har bland annat rapporterat in belopp för humanitär finansiering.

Den 21–23 mars anordnade kommissionen och ordförandeskapet ett forum för att synliggöra och stärka EU:s roll i en situation med kraftigt ökade humanitära behov i världen.

21.5 Hälsa och rättigheter

Kommissionen är en viktig aktör inom global hälsa, en position som ytterligare befästs under covid-19-pandemin. Arbetet för ett samlat och koordinerat arbete inom Team Europe har intensifierats under året, inte minst när det gäller hälsofrågorna och särskilt frågorna om global tillgång till vaccin, diagnostik och behandling.

Under året har kommissionen tagit initiativ till att utarbeta en ny strategi för EU:s arbete med global hälsa, i nära samarbete mellan berörda delar av kommissionen samt EEAS. Arbetet har inbegripit omfattande konsultationer med aktörer både inom och utanför EU. Kommissionen har också under året återupptagit det årliga Global Health Policy Forum i samband med European Development Days. Den nya EU-strategin presenterades den 30 november.

EU:s tredje jämställdhetsplan och EU:s utvecklingspolicy Nytt europeiskt samförstånd om utveckling – Vår värld, vår värdighet, vår framtid har varit utgångspunkter för EU:s arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Mot bakgrund av ökat motstånd mot SRHR globalt har EU fortsatt att vara en finansiär och en tydlig röst för SRHR-frågorna bland annat i FN och inom Team Europe-initiativet.

21.6 EU-strategi för global hälsa

I november presenterade kommissionen ett meddelande om en ny EU-strategi för global hälsa (COM(2022) 675). Strategin innehåller tre prioriterade områden:

- leverera bättre hälsa och välbefinnande för människor under hela livet,
- stärka hälso- och sjukvårdssystemen och främja allmän hälso- och sjukvård, och
- förhindra och bekämpa hälsohot inklusive pandemier, genom att tillämpa en s.k. One Health-strategi.

22 EU:s bilaterala och regionala förbindelser

22.1 Samarbete mellan EU och Efta-länderna

Två möten hölls under året med EES-rådet som är det högsta organet inom EES och inbegriper EU, Island, Liechtenstein och Norge. Vid EES-rådet i maj hölls en orienteringsdiskussion om strukturellt beroende av energi och råmaterial. Vid det andra EES-rådet, den 23 november, hölls en riktlinjedebatt om energiomställningen och energitryggheten. Inga gemensamma slutsatser antogs vid EES-rådets två möten under året.

Ett antal samtal och tekniska möten ägde rum mellan Schweiz och kommissionen i syfte att komma vidare i förhandlingarna om ett ramavtal.

22.2 Östliga partnerskapet

Under året har ett utrikesministermöte och ett civilsamhällesforum ägt rum inom ramen för Östliga partnerskapet. Rysslands invasion av Ukraina har under året utsatt formatet för press. EU:s beslut i juni att ge Ukraina och Moldavien kandidatlandsstatus samtidigt som Georgiens europeiska perspektiv bekräftades har också förändrat förutsättningarna för partnerskapet.

Under hösten diskuterade därför EU:s medlemsstater, EU-institutionerna och partnerländerna hur partnerskapet kan anpassas till det nya läget. Samsyn fanns om att Östliga partnerskapet fortfarande spelar en viktig roll i relationerna mellan EU och partnerländerna, inte minst då det inom partnerskapet finns program och initiativ som fortfarande är av vikt för samtliga partnerländer.

22.3 Centralasien

Dialogen med Centralasien har präglats av genomförandet av EU:s Centralasienstrategi, som fokuserar på institutionellt stöd och regional samverkan samt demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens

principer. Uppmärksamhet har ägnats åt situationen i Afghanistan och Ryssland-Ukraina och konsekvenser för regionen. Skr. 2022/23:115

EU har aktivt bevakat och agerat genom sitt särskilda sändebud för att stäva den militära upptrappningen och konflikten på gränsen mellan Tadjikistan och Kirgizistan. EU har också arbetat för att genomföra en översyn av utvecklingssamarbetet med Centralasien. Förhandlingarna om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal med Kazakstan har fortsatt.

22.4 Östeuropa

22.4.1 Ryssland

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari har genomgripande förändrat EU:s politik gentemot Ryssland. Rysslands aggression mot Ukraina och dess globala konsekvenser har behandlats vid samtliga Europeiska råd och råd för utrikes frågor, samt vid ett stort antal andra rådskonstellationer.

Nio omfattande sanktionspaket gentemot Ryssland har antagits. EU har också verkat för att begränsa Rysslands inflytande i internationella organ. Syftet med EU:s restriktiva åtgärder har varit att förmå Ryssland att avbryta aggressionen mot Ukraina och undergräva Rysslands krigförande förmåga. EU har samverkat nära med G7.

EU:s politiska kontakter med Ryssland har kraftigt begränsats. I september suspenderades EU:s visumfaciliteringsavtal med Ryssland. Handeln med Ryssland har kraftigt minskat och ett stort antal europeiska företag har lämnat Ryssland. Vid rådet för utrikes frågor i november fanns samsyn kring en gemensam handlingslinje gentemot Ryssland, inklusive stärkt europeisk motståndskraft, stöd till partnerländer samt fortsatt EU-engagemang för ryskt civilsamhälle och oberoende medier.

22.4.2 Ukraina

Associeringsavtalet (AA), inklusive dess frihandelsdel, som undertecknades 2014, är det juridiska ramverket för EU:s relation till Ukraina. Det åttonde associeringsrådet EU-Ukraina ägde rum den 5 september. Den 28 februari lämnade Ukraina in ansökan om EU-medlemskap och den 23 juni godkände Europeiska rådet kommissionens yttrande om beviljad kandidatlandsstatus till Ukraina.

EU stod enat i sitt stöd till Ukraina inför Rysslands provocerade och oacceptabla aggression och dess olagliga annekteringar av ukrainskt territorium. Dessa kränkningar av internationell rätt fördömdes kraftfullt. EU har intensifierat sitt politiska, humanitära, ekonomiska och militära stöd till Ukraina i syfte att värna Ukrainas suveränitet och territoriella integritet.

Sedan den ryska aggressionen har EU:s medlemsstater och finansiella institutioner mobiliserat över 19,7 miljarder euro i finansiellt, humanitärt och budgetstöd till Ukraina. Efter Europeiska rådets möte den 15 december beslutade kommissionen om ett makrofinansiellt stöd för Ukraina på upp till 18 miljarder euro för 2023. Därtill har EU genom EPF

bidragit med 3,1 miljarder euro i militärt bistånd. Den 15 november lanserades en militär utbildningsinsats för Ukraina, EUMAM, med uppdraget att bistå den ukrainska försvarsmakten med grundläggande militärutbildning och specialistutbildning av personal. I mars och april beslutade EU:s medlemsländer om nya uppgifter till EUAM Ukraina som är en icke-verkställande civil insats. Insatsen ger nu stöd till brottsbekämpande myndigheter för att underlätta flyktingströmmen från Ukraina till de angränsande medlemsstaterna och införandet av humanitärt bistånd till Ukraina. EUAM stöttar även rättsstatsinstitutioner för att underlätta utredning och lagföring av internationella brott.

22.4.3 Georgien

Den 3 mars lämnade Georgien in en ansökan om medlemskap i EU. Kommissionen rekommenderade den 17 juni att erbjuda Georgien ett s.k. europeiskt perspektiv. Parallellt med detta redovisade kommissionen tolv nyckelområden som landet behöver genomföra reformer på för att komma vidare i processen. Europeiska rådet uttryckte stöd för kommissionens rekommendation den 24 juni. EU fortsätter att stödja Georgiens suveränitet och territoriella integritet liksom landets ansträngningar att motverka konsekvenserna av konflikterna kring utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien. EU:s observatörsinsats i Georgien verkar fortsatt utan tillträde till utbrytarregionerna.

22.4.4 Belarus

Belarus har flera gånger varit uppe på rådets dagordning under året. EU har återkommande fördömt repressiva reformer och politiskt motiverade domar i Belarus. Den 24 februari beslutade rådet att förlänga de restriktiva åtgärderna mot Belarus med ett år. Den 2 mars beslutade rådet att utöka de restriktiva åtgärderna mot Belarus med anledning av att Belarus upplåtit sitt territorium till den ryska aggressionen mot Ukraina. Den 9 mars utökades åtgärderna ytterligare. Den 3 juni antogs ytterligare riktade restriktiva åtgärder. Sanktionerna omfattar såväl restriktiva åtgärder mot individer med en roll i Belarus stöd till den ryska aggressionen samt inskränkningar i handeln med Belarus inom flera områden. Vid sitt möte 20–21 oktober antog Europeiska rådet slutsatser som bland annat anger att EU är redo att vidta ytterligare åtgärder mot regimen i Belarus.

Den 14 november deltog ledaren för Belarus demokratiska krafter, Svjatlana Tsichanouskaja, vid en frukost i samband med EU:s utrikesministrars möte.

Den 22 juli gjorde den höga representanten ett uttalande tillsammans med kommissionären Adina Vălean med anledning av den internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) rapport som bekräftade belarusiska myndigheters roll i kapningen av Ryanairs flyg FR4978 i maj 2021.

22.4.5 Armenien

Arbetet har under året präglats av genomförandet av det fördjupade samarbets- och partnerskapsavtalet mellan EU och Armenien.

En militär eskalation av konflikten mellan Armenien och grannlandet Azerbajdzjan inträffade i september. EU beslutade den 17 oktober att sända en civil övervakningsmission (EUMCAP) med ett fyrtiotal observatörer till konfliktområdet. Syftet var att verka förtroendeskapande mellan parterna i konflikten samt att bidra till gränskommissionens arbete. Missionen blev operativ den 20 oktober med ett mandat på två månader och lånade resurser från EU:s sedan tidigare etablerade övervakningsmission i Georgien (EUMM).

22.4.6 Azerbajdzjan

Förhandlingar med Azerbajdzjan om ett nytt fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal med EU har fortsatt under året. Vid det artonde mötet inom ramen för samarbetsrådet mellan EU och Azerbajdzjan i juli definierades energiområdet som en viktig prioritering för utvecklingen av relationerna och ett memorandum om strategiskt partnerskap på energiområdet har undertecknats.

22.4.7 Nagorno-Karabach

EU har fortsatt sina medlingsinsatser rörande konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan och upprättandet av den civila övervakningsmissionen EUMCAP visar på unionens engagemang för fred och stabilitet i Södra Kaukasien.

22.4.8 Moldavien

EU har under året anslagit 13 miljoner euro i humanitärt bistånd till Moldavien, aktiverat EU:s civilskyddsmekanism samt beslutat om makrofinansiellt stöd om 150 miljoner euro med anledning av den ryska aggressionens effekter på landet.

EU har vidare undertecknat ett statusavtal med Moldavien om operativa åtgärder som genomförs av Frontex och tillfälligt liberaliserat handeln med vissa moldaviska jordbruksprodukter. Den 23 juni beviljade Europeiska rådet Moldavien status som kandidatland under förutsättning att villkoren i kommissionens yttrande uppfylldes.

22.5 Arktis

Arbetet med rådsslutsatserna om EU:s Arktisstrategi har senarelagts med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Arbetet väntas påbörjas under våren 2023.

22.6 Mellanöstern

22.6.1 Syrien

EU och dess medlemsstater är den största givaren av stöd för att lindra konsekvenserna av Syrienkonflikten, med mer än 290 miljarder kronor i stöd sedan 2011.

I maj stod EU, för sjätte året i rad, värd för en givarkonferens för behövande i Syrien och i grannländerna som drabbats hårdast. EU har vid upprepade tillfällen fördömt attackerna på civilbefolkning och humanitär- och sjukvårdspersonal samt uppmärksammat kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Syrien.

I februari lades fem nya namn till EU:s sanktionsregim mot Syrien, som i maj förlängdes med ett år. Listningarna innefattar nu 292 namn och 70 företag.

22.6.2 Den israelisk-palestinska konflikten

EU har betonat vikten av en förhandlad tvåstatslösning grundad i folkrätten och att parterna vidtar förtroendebyggande åtgärder för en ömsesidig dialog som på sikt kan skapa förutsättningar för att återuppta fredsprocessen.

Under året har EU kritiserat åtgärder som bidragit till ökade spänningar och underminerat en tvåstatslösning, såsom bosättningsexpansion, demoleringar, vräkningar och bosättningsvåld. EU har uttryckt sin oro över det ökande antalet dödsfall, inklusive barn, som skett inom ramen för israeliska säkerhetsoperationer på Västbanken. EU har fördömt de terroristattacker som ägt rum i Israel och framhållit Israels legitima säkerhetsbehov. EU har betonat vikten av att palestinska val hålls och att framsteg görs i fråga om inompalestinsk försoning.

I oktober hölls ett associeringsråd mellan EU och Israel för första gången sedan 2012. EU:s gemensamma uttalande framhöll vikten av samarbete mellan EU och Israel och bekräftade EU:s folkrättsbaserade politik i relation till den israelisk-palestinska konflikten.

22.6.3 Iran

EU har framfört gemensamma budskap och vidtagit åtgärder med anledning av händelseutvecklingen i Iran under hösten, där fredliga protester bemötts med övervåld och andra kränkningar av mänskliga rättigheter från de iranska myndigheternas sida. Situationen i Iran har diskuterats i rådet för utrikes frågor i oktober, november och december. Rådsslutsatser om Iran antogs i december.

EU har under våren förlängt sanktioner när det gäller såväl allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran som icke-spridning av massförstörelsevapen till 2023. I oktober, november och december har EU utökat listan av individer och enheter som omfattas av MR-sanktionerna. I november och december har EU också, under en separat sanktionsregim, infört listningar av iranska aktörer med anledning av att iranska drönare använts av Ryssland i Ukraina.

I egenskap av samordnare för JCPOA:s gemensamma kommission har den höga representanten ansvarat för EEAS medlingsinsatser för att bevara överenskommelsen om Irans kärntekniska program (JCPOA) som slöts 2015. Under hösten har inga framsteg rapporterats.

22.6.4 Irak

EU:s breda engagemang för Iraks demokratiska och ekonomiska utveckling har fortsatt, men till viss del försvårats av att det under större delen av året inte funnits en ordinarie irakisk regering. Rådet förlängde i april mandatet för EU:s rådgivande uppdrag till stöd för reform av den civila säkerhetssektorn i Irak (EUAM Irak). Den sträcker sig nu till april 2024.

22.6.5 Jemen

EU har fortsatt att stärka sin roll i de internationella fredssträngningarna i Jemen, som omfattar politiskt stöd, humanitärt stöd och utvecklingsinsatser. Rådsslutsatser om Jemen antogs i december som befäste den strategiska inriktningen för EU:s engagemang.

EU stöttar aktivt fredsarbetet genom dialoginitiativ. Ett möte som samlade relevanta partnerorganisationer hölls i anslutning till Yemen International Forum i Stockholm i juni. EU har fortsatt att bidra till samordning i givarsamfundet när det gäller de humanitära frågorna och stod tillsammans med Sverige och Schweiz som värd för ett högnivåmöte till stöd för den humanitära responsen till landet.

EU:s humanitära stöd till Jemenkrisen uppgick 2022 till över 1,7 miljarder kronor. Det totala biståndet från EU sedan 2015 uppgår till över 12 miljarder kronor, varav 8,6 miljarder i humanitärt stöd och 4 miljarder i utvecklingsstöd.

22.6.6 Libanon

EU har, främst genom den höga representanten, regelbundet uttryckt stark oro för den politiska och ekonomiska utvecklingen i Libanon. Libanon har också diskuterats vid två tillfällen vid rådet för utrikes frågor. Inga listningar har ännu gjorts under EU:s sanktionsregim mot Libanon som antogs 2021.

22.6.7 Södra grannskapet och Medelhavsunionen

EU:s dialog och samarbete med länderna i det södra grannskapet har fortsatt att utvecklas, baserat på de rådsslutsatser om en ny Agenda för Medelhavet som antogs i april 2021.

Årliga överläggningar på utrikesministernivå arrangerades i slutet av november i Barcelona.

Vidare har Medelhavsunionen hållit ministermöten om teman som blå ekonomi, kvinnors roll i samhället, handel och investeringar, och klimatomställning. Inför dessa ministermöten har rådet godkänt utkast till

Skr. 2022/23:115 deklARATIONER som har antagits av respektive ministermöte. EU har inom NDICI-kommittén beslutat om stöd för olika regionala biståndsinsatser inom ramen för det södra grannskapet.

22.6.8 Gulfen

EU har under året tagit tydliga steg för att etablera ett strategiskt engagemang i Gulfregionen. Den 21 februari hölls ett gemensamt utrikesministermöte mellan EU och Samarbetsrådet för staterna vid Persiska viken (GCC) i syfte att diskutera prioriteringar för samarbete mellan regionerna. EU antog därefter ett gemensamt meddelande och rådsslutsatser om ett strategiskt partnerskap med Gulfregionen och beslutade att EU skulle utnämna ett särskilt sändebud för Gulfregionen.

22.7 Amerika

22.7.1 Nordamerika

USA

EU har under året haft ett nära samarbete med USA. Politiska högnivåmöten och konsultationer har kontinuerligt ägt rum. Den transatlantiska agendan rymmer bland annat säkerhets- och utrikespolitiska frågor, antiterrorism samt rättsliga och inrikes frågor.

USA:s utrikesminister har vid flera tillfällen besökt Bryssel under året och varit gäst vid rådet för utrikes frågor. Fördjupat samarbete för att främja demokrati och arbetet inom handels- och teknikrådet (TTC) är konkreta exempel på transatlantisk samverkan mellan EU och USA under året.

Den gemensamma handelspolitiken i relation till Amerika

EU:s handelsrelation med USA har under året fördjupats på ett antal områden. I samband med toppmötet den 15 juni 2021 inrättades ett bilateralt handels- och teknikråd, TTC. Syftet var att fördjupa och bredda den transatlantiska handels- och investeringsrelationen, undvika nya handelshinder och samarbeta kring nya standarder där det var möjligt. Under året ägde det andra och det tredje ministermötet inom TTC rum.

I slutet av året tillsattes en transatlantisk arbetsgrupp i syfte att hantera de negativa effekter av den amerikanska lagstiftningen Inflation Reduction Act (IRA) som EU har identifierat. IRA förväntas bidra till den gröna omställningen genom att ge omfattande skattekrediter till företag som producerar och monterar gröna varor i USA. Ur ett europeiskt perspektiv riskerar detta att leda till att företag flyttar sin produktion och montering till USA. Arbetsgruppen förväntas presentera ett resultat i början av 2023.

22.7.2 Latinamerika

Latinamerika och Karibien diskuterades vid rådet för utrikes frågor den 18 juli. Rådet fokuserade på ett förstärkt engagemang för Latinamerika och

Karibien, särskilt i ljuset av den förändrade geopolitiska situationen. Rådet uttryckte sin beredvillighet att stärka samarbetet med regionen. Rådet betonade behovet av att stärka regionens finansiella motståndskraft genom att stärka handelsförbindelserna med de viktigaste partnerländerna i regionen. Skr. 2022/23:115

Den 27 oktober genomfördes ett biregionalt utrikesministermöte mellan EU och CELAC i Buenos Aires. Argentinas utrikesminister och den höga representanten stod värdar för mötet. Mötet var det första i sitt slag sedan juli 2018. Det var ett konkret steg för det ökade engagemang för Latinamerika och Karibien (LAC) som rådet för utrikes frågor enats om i juli, och som beskrivits i den av EEAS framtagna färdplanen "Road to 2023".

Kuba

I enlighet med avtalet om politisk dialog och samarbete mellan EU och dess medlemsstater och Kuba genomfördes flera dialoger mellan EU och Kuba inom prioriterade områden. Avtalet tillämpas provisoriskt sedan den 1 november 2017 i väntan på samtliga medlemsstaters ratificering.

Nicaragua

Till följd av den försämrade politiska och sociala situationen i Nicaragua beslutade EU och dess medlemsstater den 10 januari att lägga till sju personer och tre enheter på förteckningen över personer och enheter som omfattas av restriktiva åtgärder. EU och dess medlemsstater beslutade i oktober att förlänga de riktade restriktiva åtgärderna med anledning av situationen i Nicaragua till och med den 15 oktober 2023.

Venezuela

EU och dess medlemsstater beslutade i november att förlänga de riktade restriktiva åtgärderna med anledning av situationen i Venezuela till och med den 14 november 2023. EU har fortsatt ansträngningarna med att främja en fredlig och politiskt förhandlad lösning på krisen.

Haiti

FN:s säkerhetsråd antog den 21 oktober resolution 2653 (2022) om att upprätta ett nytt ramverk för restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Haiti. Åtgärderna möjliggör införandet av reserestriktioner, frysning av tillgångar och vapenembargo. Vid antagandet upptogs en individ i förteckningen över individer och enheter som är föremål för restriktiva åtgärder. Rådet fattade den 25 november beslut om att transponera resolutionen till EU-lagstiftning.

22.8 Afrika

22.8.1 Partnerskapet mellan EU och Afrikanska unionen, relationen med AKS-länderna samt de ekonomiska partnerskapsavtalen

I februari ägde ett toppmöte rum i Bryssel mellan EU och AU, med deltagande från EU:s och AU:s institutioner respektive medlemsstater. Vid mötet antogs en gemensam deklaration som berör centrala samarbetsområden i partnerskapet EU-AU. I anslutning till toppmötet utlovades inom ramen för Global Gateway investeringar till ett värde av 150 miljarder euro för att stödja en stark, inkluderande, grön och digital återhämtning samt omställning i Afrika. Dessutom togs en lista fram med s.k. flaggskeppsiniciativ för finansiering, investeringar och samarbeten inom en rad prioriterade områden. Vid rådet för utrikes frågor (utveckling) i november diskuterades uppföljningen av toppmötet då även ett möte mellan EU:s och AU:s kommissioner ägde rum.

Förhandlingarna om de ekonomiska partnerskapsavtalen (EPA) mellan EU och AKS-länderna har fortsatt under året. EU har inlett processen med förhandlingar om investeringsförenklingsavtal för hållbara investeringar. Det första avtalet förhandlas med Angola och det finns planer på att fortsätta med andra länder i regionen.

Kenya och EU förhandlade om att tillämpa ett interimistiskt EPA i avvaktan på att övriga medlemmar i East African Community (EAC) ansluter sig till avtalet. I februari enades EU och Kenya om att förhandla fram ett hållbarhetskapitel med bindande bestämmelser som ska vara en integrerad del av det interimistiska EPA.

AU:s arbete med att skapa ett frihandelsavtal och en gemensam marknad för kontinenten genom African Continental Free Trade Area (AfCFTA) stöds av EU. Handel inleddes under AfCFTA den 1 januari 2021 men förhandlingar pågår om under vilka villkor denna handel ska ske.

22.8.2 Afrikas horn

Etiopien

Etiopien diskuterades vid rådet för utrikes frågor den 20 juni samt den 16 maj respektive den 17 oktober. Under året villkorade EU fortsatt en normalisering av relationen och det sjuåriga programstödet till Etiopien med krav på eldupphör och politiska samtal, humanitärt tillträde och ansvarsutkrävande. EU:s budgetstöd till Etiopien var suspenderat, men humanitärt stöd och särskilda åtgärds paket inom sociala sektorer beviljades under året.

EU har upprätthållit en dialog med etiopiska regeringsföreträdare under året genom högnivåsamtal, bland annat i samband med EU-AU-toppmötet i Bryssel i februari.

Under året har EU fortsatt att bidra till utvecklingen i Somalia genom dialog och stöd till bland annat resiliens, valprocessen, institutionsbyggande och ekonomiska reformer. Somalia diskuterades vid mötet i rådet för utrikes frågor den 20 juni.

EU har också beslutat om ytterligare humanitärt stöd mot bakgrund av den svåra torka som drabbat landet. Efter presidentvalet under våren återupptogs EU:s budgetstöd som tidigare varit pausat i avvaktan på valets genomförande. EU behandlade under året också stöd till Afrikanska unionens transitionsmission i Somalia för 2022 (Atmis, tidigare Amisom). Under hösten genomförde EU en strategisk översyn av unionens militära och civila insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. I slutet av året inledde EU också ett strategiarbete om engagemanget i Somalia.

Sudan

Sudan diskuterades vid rådet för utrikes frågor den 24 januari samt den 20 juni. EU:s budgetstöd till Sudan var fortsatt pausat under året efter militärkuppen 2021. Under året godkände EU 48 miljoner euro i särskilda åtgärder till mänskliga rättigheter, demokrati och utbildning.

EU har fördömt militärkuppen och krävt att Sudan omedelbart återgår till en civilledd övergångsregering. EU har även uppmanat den sudanesiska militären och säkerhetsstyrkorna att avhålla sig från våld och respektera de mänskliga rättigheterna. EU har gett stöd till facilitetsmekanismen, som leds av FN, Afrikanska unionen och den regionala organisationen Intergovernmental Authority on Development (IGAD), som stöttar den politiska processen i Sudan.

22.8.3 Väst- och Centralafrika

Centralafrikanska republiken

EU har en civil och en militär utbildningsinsats i Centralafrikanska republiken (CAR) till stöd för den nationella försvars- och säkerhetssektorn. Mandaten för båda insatserna förnyades under året. De operativa delarna av den militära utbildningsinsatsen förblev emellertid suspenderade under året, med anledning av utvecklingen i landet. EU har med anledning av den omfattande humanitära krisen gett stöd till CAR.

Tchadsjöregionen

EU fortsatte att stödja den multinationella gemensamma militära insatsen i Tchadsjöregionen.

Sahel/Mali

Mot bakgrund av den säkerhetsmässiga och politiska utvecklingen i Mali och andra delar av Sahel har EU:s engagemang i regionen diskuterats

löpande under året, inklusive vid rådet för utrikes frågor i januari, februari, mars och april.

I januari fördömde rådet Wagnergruppens närvaro i Mali och uttryckte oro över militärkuppen i Burkina Faso. I oktober genomfördes en andra militärkupp i Burkina Faso.

Mot bakgrund av det alltjämt försämrade säkerhetsläget i Mali samt den maliska militärledningens ovilja att samarbeta med EU suspenderades i april EU:s militära och civila insatser i Mali. Rådsbeslut antogs den 18 juni samt 1 december om stödåtgärder inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten till stöd för Niger respektive Mauretanien. Under året har terroristgruppers fortsatta spridning söderut, liksom omfattande piratverksamhet och organiserad brottslighet i Guineabukten, även lett till förslag om ökat stöd till kuststaterna.

Den 12 december fattade rådet beslut om att förlänga EU:s restriktiva åtgärder som infördes efter militärkuppen i Mali 2021 mot personer som motverkar övergångsprocessen till ett demokratiskt styre.

Den 22 december fattade EU beslut om att initiera en insats i Niger inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

22.8.4 Östra och södra Afrika

Moçambique

EU beslutade i april att inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten (EPF) bidra med utrustning till de förband som utbildas av EU:s utbildningsinsats.

I september beslutade EU om stöd genom EPF till den regionala insatsen SAMIM för att stärka stabiliteten i den nordliga provinsen Cabo Delgado. I december beslutade EU att även stödja Rwandas insats i Cabo Delgado med utrustning inom ramen för EPF.

Demokratiska republiken Kongo/Stora sjöregionen

EU har påbörjat en diskussion om att förnya sitt engagemang i regionen utifrån en integrerad ansats. EU har under året fortsatt att verka för att situationen när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati i DRK belyses i bland annat FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Vidare har EU fortsatt att understryka betydelsen av att rättvisa skipas i fallet om mordet på de två FN-experterna som mördades i mars 2017, varav en var svensk medborgare.

Rådet beslutade i december om dels ytterligare en förlängning, dels en breddning av kriterierna av EU:s restriktiva åtgärder mot DRK.

Zimbabwe

I februari beslutades om en ettårig förlängning av de restriktiva åtgärder som infördes 2002 och som bland annat omfattar vapenembargo och ett vapenföretag. Det beslutades också om att stryka befintliga riktade åtgärder mot tre individer (som tidigare dock haft suspenderad tillämpning).

22.9.1 Sydasien

Indien

Under året har EU och Indien fortsatt arbetet med att genomföra prioriterade frågor från toppmötet 2021. Dessa har omfattat global hälsa i ljuset av pandemin, grön tillväxt och klimatfrågor. Det har även handlat om att utveckla partnerskapet för konnektivitet och samarbete om demokrati och mänskliga rättigheter. Kommissionens ordförande medverkade vid Raisina Dialogue i Indien 24–26 april och presenterade då planer på ett närmare strategiskt partnerskap mellan EU och Indien.

Under året har EU och Indien återupptagit förhandlingarna om ett frihandelsavtal och genomfört de första förhandlingsrundorna. Man har också inlett förhandlingar om ett investeringsskyddsavtal och om ett avtal om skydd för geografiska indikationer. Under året fattades även beslut om att inrätta ett bilateralt råd för handel och teknologi (EU-India Trade and Technology Council).

EU och Indien har under året haft nära dialog när det gäller utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Bland annat har möten om antiterrorism, nedrustning och icke-spridning, dialog om maritim säkerhet samt cybersäkerhet genomförts. En lokal MR-dialog mellan EU och Indien kunde också hållas i New Delhi den 15 juli.

Afghanistan

Förutsättningarna för EU:s arbete i Afghanistan förändrades radikalt efter talibanernas maktövertagande i augusti 2021. EU återtog efter några månader viss närvaro i Kabul genom en delegation bestående av tjänstepersoner, men i mindre omfattning än tidigare. EU har sedan tidigare ett särskilt sändebud för Afghanistan. De rådsslutsatser om Afghanistan som antogs i september 2021 har fortsatt vara utgångspunkten för EU:s arbete i relation till Afghanistan. EU har aktivt verkat för de resolutioner och uttalanden om Afghanistan som har antagits i FN:s säkerhetsråd och FN:s råd för mänskliga rättigheter, samt fördömt de dekret som talibanerna infört som begränsar särskilt flickor och kvinnors mänskliga rättigheter.

Vikten av EU-samordning om den fortsatta inriktningen för EU:s stöd till befolkningen i Afghanistan diskuterades vid rådet för utrikes frågor (utveckling) den 28 november.

EU har sedan talibanernas maktövertagande utlovat 1 miljard euro i stöd till Afghanistans befolkning och dess grannländer.

22.9.2 Östasien

Nordkorea

EU har fört en kritisk engagemangspolitik gentemot Nordkorea för att stärka fred och säkerhet och förhindra utvecklingen och spridningen av massförstörelsevapen.

Rådet beslutade i april om att införa restriktiva åtgärder mot ytterligare elva individer och entiteter som identifierats som delaktiga i det fortsatta utvecklandet av Nordkoreas vapenprogram, mot bakgrund av Nordkoreas avfyrande av flera ballistiska robotar, inklusive en större långdistansrobot den 24 mars.

Vidare har EU fördömt nordkoreanska robotprovskjutningar som varit i strid med rådande säkerhetsrådsresolutioner, uppmanat Nordkorea att inleda en fullständig nedmontering av sitt kärnvapen- och robotprogram, samt understrukit behovet av en meningsfull dialog för att kunna nå en fredlig lösning på Koreahalvön.

I juli beslutades om en ettårig förlängning av de restriktiva åtgärder som infördes av EU 2016 och som omfattar vissa handelsembargon och åtgärder inom den finansiella sektorn respektive transportsektorn, samt reserestriktioner och frysning av tillgångar för flera personer och enheter.

EU har genomfört de sanktioner som antagits av FN:s säkerhetsråd, samt de sanktioner EU därutöver har antagit, efter Nordkoreas kärnvapenprovsprängningar och robottest. EU har vidare verkat för att länder utanför unionen ska kunna stärka sitt genomförande av sanktionerna. Likt tidigare år lade EU fram resolutioner som antogs i FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter om situationen för de mänskliga rättigheterna i Nordkorea.

Kina

I april hölls ett virtuellt toppmöte mellan EU och Kina. Toppmötet dominerades av Rysslands invasion av Ukraina och Kinas förhållningssätt till konflikten.

I juli höll kommissionären för handel och Kinas vice-premiärminister den nionde högnivådialogen mellan EU och Kina om ekonomiska och handelspolitiska frågor. På mötet diskuterades utmaningar för den globala ekonomin som störningar i leveranskedjor till följd av covid-19 och påverkan av Rysslands invasion av Ukraina på energisektorn och den finansiella marknaden.

I juli hölls även den tredje högnivådialogen mellan EU och Kina om miljö- och klimatfrågor av kommissionens vice ordförande Frans Timmermans och Kinas vice premiärminister.

Japan

I maj hölls ett toppmöte i Tokyo mellan EU:s och Japans ledare. Mötet fokuserade bland annat på EU:s och Japans nära och djupa relation, ett fördjupat säkerhets- och försvarssamarbete och vikten av att upprätthålla den regelbaserade världsordningen. Det fokuserade även på samarbete för stabiliseringen av den globala energimarknaden och stärkandet av multilateralismen, också när det gäller klimat och handel.

Vid toppmötet mellan EU och Japan lanserades ett digitalt partnerskap. Det är det första digitala partnerskap som EU ingår med ett tredjeland.

Myanmar

EU har under året skarpt fördömt militärkuppen i Myanmar i februari 2021, liksom det urskillningslösa våld som militären utsatt civila för sedan dess. Under året har beslut om restriktiva åtgärder fattats ytterligare två gånger. De restriktiva åtgärderna inkluderar såväl listningar av individer ansvariga för brott mot mänskliga rättigheter som ekonomiska sanktioner mot enheter med koppling till militären, med syfte att strypa militärens ekonomiska tillgångar. Listningar har även införts mot personer som förser militärjuntan med vapen.

EU har utsett ett särskilt sändebud till Myanmar och har utökat dialogen med de demokratiska krafterna i Myanmar. EU har vidare verkat för internationell samordning och framhållit Aseans roll för att bidra till en lösning på krisen i Myanmar.

EU har aktivt verkat för de resolutioner om Myanmar som har antagits i FN:s råd för mänskliga rättigheter och i FN:s generalförsamling.

22.9.4 Sydostasiatiska nationers förbund och Asien-Europa-mötet

Den 14 december ägde det första toppmötet mellan stats- och regeringschefer från EU och Asean rum, vilket sammanföll med att EU och Asean haft relationer i 45 år. Relationen uppgraderades till strategiskt partnerskap 2019.

Under toppmötet diskuterades teman som säkerhetspolitik, miljö- och klimat, handel och konnektivitet, liksom krisen i Myanmar. En ny handlingsplan för samarbetet 2023–2027 presenterades och ett övergripande luftfartsavtal mellan EU och Asean antogs.

Därutöver undertecknades s.k. partnerskaps- och samarbetsavtal med Thailand och Malaysia. Avtalen bedöms främja samarbete, stabilitet och en positiv ekonomisk och social utveckling i Sydostasien.

Asien-Europa-mötets (ASEM) arbete har under året avstannat med anledning av olikheter i synen på Rysslands deltagande sedan den fullskaliga och illegala invasionen av Ukraina i februari.

22.9.5 EU:s strategi för samarbete för regionen Indiska oceanen/Stilla havet

På grundval av EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska oceanen/Stilla havet fortsatte kommissionen och den höga representanten sitt arbete för regionen under året. Bland de möten som EU genomförde var högnivådialogen för Indo-Pacific på utrikesministernivå i Paris den 22 februari särskilt viktigt, liksom högnivådialogen den 13–14 juni i Prag.

DEL 4 EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

23 Ekonomi och finans

23.1 Ekonomisk styrning och samordning

23.1.1 Meddelande om översynen av den ekonomiska styrningen i EU

Översynen av den ekonomiska styrningen inleddes i februari 2020 och omfattar stabilitets- och tillväxtpakten samt det makroekonomiska obalansförfarandet. Med anledning av covid-19-pandemin pausades översynen men den återupptogs hösten 2021, när en bred debatt bland medlemsstater och andra intressenter inleddes.

Kommissionens meddelande (COM(2022) 583) presenterades den 9 november. Det innehåller inga lagförslag utan föreslår inriktningen för en reform. Kommissionens ambition är att medlemsstaterna ska nå samsyn kring inriktningen innan lagförslag läggs fram.

Kommissionens förslag på inriktning kretsar kring införandet av nya medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer för samtliga medlemsstater, med särskilda åtaganden för medlemsstater som bedöms ha höga eller medelhöga skuldåtagandetsrisker enligt kommissionens skuldåtagandetsanalys. Det nya ramverket föreslås även fokusera i högre utsträckning på utvecklingen i de offentliga nettoutgifterna. Mekanismer för att säkerställa genomförandet av ramverket föreslås stärkas, bland annat genom att göra det lättare att öppna ett underskottsåtagande samt genom inrättandet av ett nytt verktyg för att säkerställa att reformåtaganden faktiskt genomförs. Slutligen menar kommissionen att det makroekonomiska obalansförfarandet bör utvecklas och integreras med den finanspolitiska övervakningen i högre grad.

En första diskussion om meddelandet ägde rum i Ekofinrådet den 6 december.

Överläggning i finansutskottet ägde rum i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

23.1.2 Makroekonomiska obalanser: Förvarningsmekanismen

I maj presenterade kommissionen fördjupande granskningar för tolv medlemsstater, däribland Sverige. De fördjupande granskningarna syftar till att identifiera eventuella makroekonomiska obalanser i medlemsstaterna. När det gäller Sverige bedömde kommissionen att Sverige fortsatt har makroekonomiska obalanser kopplade till hushållens skuldsättning och bostadsprisernas utveckling.

Ekofinrådet antog slutsatser om 2022 års fördjupande granskningar den 12 juli. I november publicerade kommissionen 2023 års förvarningsrapport.

Skr. 2022/23:115

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, juni, juli och december.

23.1.3 EU:s återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-pandemin

Under året har kommissionen fortsatt upplåningen för att finansiera EU:s återhämtningsinstrument (se faktapromemoria 2020/21:FPM104). Räknat i 2022 års priser väntas den totala upplåningen uppgå till 807 miljarder euro, vilket innebär en genomsnittlig årlig upplåning under perioden 2021 (halva året)–t.o.m. 2026 om cirka 150 miljarder euro.

Upplåningen görs med en s.k. diversifierad finansieringsstrategi som innebär att olika metoder, instrument och löptider tillämpas i syfte att minimera upplåningskostnaderna, skapa flexibilitet och åstadkomma en ändamålsenlig likviditetsförsörjning.

Under 2022 har cirka 100 miljarder euro lånats upp med instrument som har en löptid på ett år eller mer. Det första halvåret var den genomsnittliga upplåningsräntan 1,24 procent, medan räntan för det andra halvåret steg till följd av det allmänt högre ränteläget. Det har varit hög efterfrågan på EU:s emissioner av skuldinstrument. I december meddelades att kommissionen framledes kommer att tillämpa en enhetlig upplåningsmetodik, dvs. att upplåningen är enhetlig och inte som tidigare uppdelad efter olika program. Kommissionen planerar att cirka 30 procent av upplåningen till återhämtningsinstrumentet ska vara s.k. gröna obligationer. Fram till utgången av 2022 emitterades sammanlagt 37 miljarder euro i sådana obligationer.

23.1.4 Faciliteten för återhämtning och resiliens och genomförandet av REPowerEU via faciliteten

Under året har arbetet fortsatt fokuserat på medlemsstaters ansökningar om medel genom nationella återhämtnings- och resiliensplaner. Rådet antog genomförandebeslut för återhämtnings- och resiliensplanerna för Sverige, Bulgarien, Polen, Nederländerna och Ungern och därmed har samtliga medlemsstaters planer godkänts. Därutöver har flertalet utbetalningsförfrågningar inkommit och utbetalats. Medlemsstaterna har möjlighet att ansöka om utbetalningar upp till två gånger per år fram till dess att instrumentets tillgänglighet löper ut 2026. För att ansöka om utbetalningar måste ett antal förutbestämda mål och delmål vara uppfyllda på det sätt som har fastställts i medlemsstaternas planer.

Den 18 maj presenterade kommissionen REPowerEU-planen som syftar till att snabba på den gröna omställningen och göra medlemsstaterna mindre beroende av rysk olja och gas (se faktapromemoria 2021/22:FPM102). Arbetet med faciliteten har även präglats av kommissionens förslag om att genomföra huvuddelen av REPowerEU-planen via faciliteten. Enligt förslaget ska medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner kompletteras med ett kapitel

innehållande REPowerEU-åtgärder och huvuddelen av finansieringen ska ske via återstående lånemedel inom faciliteten. Rådet antog en allmän riktlinje i Ekofinrådet den 4 oktober och Europaparlamentet offentliggjorde sin ståndpunkt den 10 november. Rådet och Europaparlamentet nådde en överenskommelse den 14 december. Målsättningen är att förordningen ska träda i kraft i början av 2023.

Samråd med EU-nämnden om faciliteten för återhämtning och resiliens ägde rum i januari, februari, mars, april, juni, september, november och december.

Finansutskottet informerades i december.

Samråd i EU-nämnden om genomförandet av REPowerEU-planen via faciliteten ägde rum i maj, juni, september, november och december.

Överläggning om förslaget om genomförandet av REPowerEU-planen via faciliteten ägde rum i finansutskottet i juni, därutöver informerades finansutskottet i frågan i september och i december.

23.1.5 Sveriges återhämtnings- och resiliensplan

Kommissionen lämnade den 29 mars ett positivt förslag till genomförandebeslut för Sveriges återhämtnings- och resiliensplan som rådet antog den 4 maj.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

Den 3 november beslutade regeringen att ingå ett finansieringsavtal mellan Sverige och kommissionen. Finansieringsavtalet reglerar bland annat krav kopplade till revision, skydd av unionens finansiella intressen, och synliggörande av EU-medel. Finansieringsavtalet trädde i kraft i december.

23.1.6 Ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation

Under covid-19-pandemin 2020 antogs ett nytt låneinstrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE). Rådet har godkänt stöd till 19 medlemsstater (se faktapromemoria 2019/20:FPM35).

Under året har tio medlemsstater ansökt om ytterligare lån via SURE: Ungern, Portugal, Bulgarien, Kroatien, Litauen, Grekland, Portugal, Tjeckien, Cypern och Lettland. Även Polen och Rumänien har reviderat sina låneansökningar. Rumänien sänkte sitt lånebelopp och Polen lade till ytterligare åtgärder men ändrade inte lånebeloppet. Rådet godkände samtliga fall av reviderade låneansökningar. Sammantaget uppgår godkänt stöd från SURE till 98,4 miljarder euro. Kommissionen har under året publicerat två halvårsrapporter om genomförandet av SURE, en i mars och en i september. Instrumentets tillgänglighet löper ut vid utgången av året.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, juli, september och november.

Rådsslutsatser om internationell finansiering för klimatåtgärder inför FN:s klimatoppmöte COP27 antogs vid Ekofinrådet den 4 oktober. Rådsslutsatserna om klimatfinansiering har två syften, dels att redovisa EU:s fortsatta arbete med att mobilisera och öka finansiering för klimatrelaterade ändamål, dels att ta fram och tydliggöra EU:s ståndpunkt i frågor som är specifikt kopplade till klimatförhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september och oktober.

23.3 EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området

Under året höll G20 ett möte med stats- och regeringschefer och fyra möten med finansministrar- och centralbankschefer, samt även ett gemensamt möte med finans- och hälsoministrar. De ekonomiska effekterna av Rysslands invasion av Ukraina har varit en central del av G20-arbetet under året. Även klimat, global beskattning och återhämtningen från covid-19-pandemin har varit prioriterat. Mot bakgrund av kriget i Ukraina gick det inte att enas om en gemensam kommuniké vid finansminister- och centralbankschefsmötena i juni och oktober. Vid mötet på stats- och regeringschefsnivå på Bali i november kom G20-länderna överens om en gemensam deklaration.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, april, maj, juli, september och november.

23.4 Finansiellt stabilitetsstöd

23.4.1 Medlemsstater som mottagit stabilitetsstöd via stabilitetsmekanismer inrättade för euroländer

Grekland har från utgången av sitt anpassningsprogram 2018 fram till augusti 2022 varit föremål för förstärkt övervakning av sina reformåtaganden som uppföljning av programmet. Övervakningen har genomförts kvartalsvis av kommissionen i samarbete med ECB, ESM och IMF. Eurogruppen kan bevilja vissa skuldlätnadsåtgärder till Grekland om reformåtagandena bedöms bli genomförda. Baserat på den sista rapporten under den förstärkta övervakningen beviljade Eurogruppen Grekland ytterligare skuldlätnad i juni. Grekland kommer fortsättningsvis att vara föremål för reguljär övervakning av sin återbetalningsförmåga som uppföljning av sitt anpassningsprogram.

Vidare har kommissionen rapporterat om övervakningen av den ekonomiska utvecklingen och återbetalningsförmågan hos Cypern, Irland, Portugal och Spanien som också har mottagit stabilitetsstöd. Dessa länders återbetalningsförmåga bedömdes av kommissionen vara god.

Inga nya stabilitetsstöd har beviljats under 2022.

23.4.2 Makrofinansiellt stöd till länder utanför EU

I samband med Rysslands invasion av Ukraina beslutade Europaparlamentet och rådet den 24 februari att ge Ukraina ett makrofinansiellt stöd motsvarande 1,2 miljarder euro. Stödet betalades ut i två omgångar under våren och var Ukrainas sjätte makrofinansiella stöd sedan 2014.

På grund av Ukrainas stora finansieringsbehov med anledning av kriget beslutade Europaparlamentet och rådet den 12 juli om ett nytt exceptionellt makrofinansiellt stöd motsvarande 1 miljard euro.

Den 20 september antog Europaparlamentet och rådet ytterligare 5 miljarder euro som en andra del av det exceptionella stödpaketet.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni och information lämnades till utskottet i september.

I november lade kommissionen fram ytterligare ett förslag om stöd upp till 18 miljarder euro till Ukraina under 2023 via ett nytt instrument. Europaparlamentet beslutade om instrumentet den 6 december. Den 15 december beslutade rådet om instrumentet.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i november. Information till finansutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november och december.

I april beslutade Europaparlamentet och rådet om ett stöd till Moldavien motsvarande 150 miljoner euro. Stödet till Moldavien ges i tre utbetalningar, av vilka den sista avses ske under 2023.

24 Finansmarknaden

24.1 Bankmarknaden

24.1.1 Ändringar av EU:s kapitaltäckningsregelverk

Förhandlingar i rådet om ändringarna i EU:s kapitaltäckningsregelverk för banker (se faktapromemoria 2021/22:FPM18) har pågått under året. I november nådde rådet en allmän riktlinje.

Finansutskottet informerades om status i förhandlingarna i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Under våren ägde trepartsmöten rum om de riktade ändringarna i EU:s krishanteringsregelverk för banker. Ändringarna antogs i november.

Finansutskottet informerades i maj, oktober och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

24.1.2 Bankunionen

I juni utfärdade Eurogruppen i inkluderande format ett uttalande om att arbetet med att färdigställa bankunionen ska fokusera på att stärka det gemensamma ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem. I uttalandet bjuds kommissionen därför in att överväga att lägga fram lagförslag för att reformera det gemensamma

ramverket. Medlagstiftare bjuds också in att färdigställa arbetet inom innevarande mandatperiod, som avslutas i början av 2024. Sverige deltar inte i bankunionen men berörs eftersom ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem är gemensamt för hela EU27. Skr. 2022/23:115

24.1.3 Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Förhandlingarna om EU:s lagstiftningspaket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se faktrapromemoria 2020/21:FPM146) har fortsatt under året. I juni nåddes en politisk överenskommelse för en av rättsakterna, förordningen om information som ska åtfölja överföringar av medel. Samtidigt nådde rådet en allmän riktlinje om förordningen om inrättande av en ny EU-myndighet mot penningtvätt och finansiering av terrorism, med undantag för myndighetens säte och budget. Rådet nådde en allmän riktlinje i de två övriga akterna i december.

Finansutskottet informerades i maj, oktober och december.

24.1.4 Omedelbara betalningar

I oktober presenterade kommissionen ett förslag som syftar till att underlätta för omedelbara betalningar i euro (se faktrapromemoria 2022/23:FPM18). Förslaget innebär i huvudsak att banker som erbjuder sina kunder – konsumenter, företag och organisationer – traditionella konto-till-konto-betalningar i euro även ska erbjuda omedelbara betalningar i euro och att avgiften för en sådan betalning inte ska få överstiga avgiften för en traditionell konto-till-konto-betalning. Medlemsstater som inte har euro som valuta har en längre infasningsperiod. Förhandlingar i rådet inleddes i november.

Överläggning i finansutskottet ägde rum i december.

24.2 Värdepappersmarknaden

24.2.1 EU-standard för gröna obligationer

I april antog rådet en allmän riktlinje om kommissionens förslag till förordning om en EU-standard för gröna obligationer (se faktrapromemoria 2020/21:FPM129). Europaparlamentet röstade om sitt förhandlingsmandat i somras. Därefter förhandlades förordningen under hösten i trepartsmöten.

I december informerades finansutskottet om förhandlingarna.

24.2.2 Europeiska långsiktiga investeringsfonder

Under våren inleddes förhandlingar om ändringar i förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder (se faktrapromemoria 2021/22:FPM30).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj inför att rådet beslutade om en allmän riktlinje.

Förordningen förhandlades i trepartsmöten under hösten och en politisk överenskommelse nåddes i oktober. I december bekräftade rådet den slutliga rättsakten och finansutskottet informerades.

24.2.3 Förvaltare av alternativa investeringsfonder och värdepappersfonder

Under våren inleddes förhandlingar om ändringar i direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder och direktivet om värdepappersfonder (se faktagromemoria 2021/22:FPM29).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni inför att rådet beslutade om en allmän riktlinje. Finansutskottet informerades i december.

24.2.4 Förordningen om marknader för finansiella instrument

Under våren inleddes förhandlingar om ändringar i direktivet och förordningen om marknader för finansiella instrument (se faktagromemoria 2021/22:FPM31). Rådet nådde en allmän riktlinje i december.

Information lämnades till finansutskottet i december.

24.2.5 Europeisk gemensam kontaktpunkt för finansiell och icke-finansiell information

I juni enades rådet om en allmän riktlinje om förslaget om en europeisk gemensam kontaktpunkt för finansiell och icke-finansiell information (se faktagromemoria 2021/22:FPM28).

Information lämnades till finansutskottet i januari och december.

24.2.6 Marknader för kryptotillgångar

Europaparlamentet röstade om sitt yttrande om förordningen om kryptotillgångar (se faktagromemoria 2020/21:FPM15) i mars. Trepartsmöten inleddes under våren och en politisk överenskommelse nåddes i juni.

Finansutskottet informerades i maj.

24.2.7 Förordningen om värdepapperscentraler

Kommissionen presenterade i mars ett förslag till ändringar i förordningen om värdepapperscentraler (se faktagromemoria 2021/22:FPM75). Förslaget syftar till att öka effektiviteten i regelverket och främja gränsöverskridande avveckling samtidigt som den finansiella stabiliteten värnas. Förhandlingar i rådet inleddes under sommaren.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i april. Finansutskottet Skr. 2022/23:115 informerades i december. Rådet nådde en allmän riktlinje i december.

24.2.8 Noteringsakten

Kommissionen presenterade i december ett förslag om ändringar i EU:s prospektförordning, EU:s marknadsmissbruksförordning och EU:s förordning och direktiv om marknader för finansiella instrument (MiFIR och MiFID II) samt att EU:s noteringsdirektiv upphävs (COM(2022) 760, 762) liksom ett förslag till direktiv om röstvärdesdifferentiering (COM(2022) 761). Paketet benämns noteringsakten.

Ändringarna syftar till att underlätta för företag att notera värdepapper på handelsplatser inom EU. Syftet är att främja möjligheterna till kapitalmarknadsfinansiering för främst små och medelstora bolag och att göra kapitalmarknaderna i EU mer konkurrenskraftiga.

24.2.9 Ändrade regler för att främja central clearing (Emirförordningen)

Kommissionen presenterade i december ett förslag om ändringar i förordning och direktiv om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (COM(2022) 697 samt COM(2022) 698). Syftet med förslaget är att främja central motpartsclearing inom EU och förbättra tillsynen av centrala motparter.

24.3 Försäkringsmarknaden

24.3.1 Solvens II-direktivet

I juni enades rådet om en allmän riktlinje om ett förslag om ändringar i Solvens II-direktivet, dvs. EU:s tillsynsregler för försäkrings- och återförsäkringsföretag.

Information lämnades till finansutskottet i maj, oktober och i december.

24.3.2 Återhämtning och resolution av försäkringsföretag

Rådsförhandlingar har pågått om ett förslag till ett återhämtnings- och resolutionsramverk för försäkringssektorn (se faktapromemoria 2021/22:FPM8). Information lämnades till finansutskottet i maj, oktober och december. I oktober överlade regeringen även med utskottet om frågan om finansiering. Rådet nådde en allmän riktlinje i december.

24.3.3 Meddelande om tillsynsdata i EU:s finansiella tjänstesektor

Kommissionen presenterade i december 2021 ett meddelande om en strategi för tillsynsdata som avser EU:s finansiella tjänstesektor (se fakta-

Skr. 2022/23:115 promemoria 2021/22:FPM57). Strategin syftar till att modernisera tillsynsrapporteringen inom finansmarknadsområdet i EU. Kommissionen vill införa ett system som ger europeiska och nationella tillsynsmyndigheter korrekta, enhetliga och aktuella data, samtidigt som den totala rapporteringsbördan minskar.

24.4 Övrigt

24.4.1 EU:s gröna taxonomi

I mars antog kommissionen en delegerad akt till EU:s gröna taxonomiförordning som fastställer kriterier för att avgöra under vilka villkor vissa kärnkrafts- och naturgasrelaterade verksamheter ska anses hållbara i förhållande till taxonomins två klimatmål. Sverige invände mot den delegerade akten.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i januari och april.

24.4.2 Förordning och ändringsdirektiv om digital operativ motståndskraft för den finansiella sektorn

I januari inleddes trepartsmöten om digital operativ motståndskraft för den finansiella sektorn (se faktapromemoria 2020/21:FPM16). En politisk överenskommelse nåddes i maj.

Rättsakterna antogs i december.

Finansutskottet informerades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

25 Skatter

25.1 Gränsjusteringsmekanism för koldioxid

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till förordning om gränsjusteringsmekanism för koldioxid (se faktapromemoria 2020/21:FPM133). Det är en del av det s.k. Fit for 55-paketet och syftar till att minska risken för koldioxidläckage. Ett förhandlingsmandat inför trepartsmöten antogs i mars. Vid det sista planerade trepartsmötet i december slöts en politisk överenskommelse om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid. Man enades därefter även om en politisk överenskommelse i utsläppshandelssystemet EU ETS, vilket avgjorde vissa av de utestående frågorna för gränsjusteringsmekanismen.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 3 mars.

25.2 Omarbetat energiskattedirektiv

Skr. 2022/23:115

Ett av förslagen i lagstiftningspaketet Fit for 55 var ett omarbetat energiskattedirektiv (se faktagromemoria 2020/21:FPM130).

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning i maj. Information lämnades till skatteutskottet i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

25.3 Eurovinjettdirektivet

Kommissionen presenterade i maj 2017 inom ramen för paketet om rörlighet förslag till en reviderad rättsakt om minimivåer för fordonsskatt för tunga godsfordon genom ändring i eurovinjettdirektivet (se faktagromemoria 2016/17:FPM101).

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 28 november 2017.

Information lämnades till skatteutskottet i oktober och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

25.4 Mervärdesskatt

25.4.1 Ändrade regler om mervärdesskattesatser

I januari 2018 presenterade kommissionen ett förslag om ändring av reglerna om skattesatser i mervärdesskattedirektivet (se faktagromemoria 2017/18:FPM54).

Vid Ekofinrådet den 5 april antogs ändringar av bestämmelserna om skattesatser i mervärdesskattedirektivet.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 15 juni 2021. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

25.5 Företagsbeskattning

25.5.1 Global minimibeskattning

Kommissionen presenterade den 22 december 2021 ett direktivförslag om en global minimiskatt på 15 procent för multinationella företag inom EU (se faktagromemoria 2021/22:FPM46). Förslaget behandlades av Ekofinrådet i januari, mars, april och juni och antogs i december.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 31 mars.

25.5.2 Direktiv med regler för att förhindra att legala enheter som saknar substans missbrukas för skatteändamål

Kommissionen presenterade den 22 december 2021 ett förslag till direktiv med regler för att förhindra att legala enheter som saknar substans missbrukas för skatteändamål (se faktapromemoria 2021/22:FPM47).

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 1 december.

25.5.3 Direktiv om införandet av ett avdrag för eget kapital och en begränsning av avdrag för räntor i bolagssektorn

Kommissionen presenterade den 11 maj ett förslag till direktiv om införandet av ett avdrag för eget kapital och en begränsning av avdrag för räntor i bolagssektorn (DEBRA) (se faktapromemoria 2021/22:FPM96). Syftet med förslaget är att minska den skattefördel som det innebär att få göra avdrag för räntekostnader på lån jämfört med finansiering med eget kapital. I stället ska finansiering med eget kapital uppmuntras, genom t.ex. en aktieemission eller kvarhållna vinstmedel. Förslaget innebär också att det införs en begränsning för avdragsmöjligheten för räntekostnader.

Ordförandeskapet har i halvårsrapporten till Ekofinrådet i december angett att det fortsatta tekniska arbetet med DEBRA tills vidare ska pausas och om det senare bedöms lämpligt kan arbetet återupptas när andra förslag på företagsskatteområdet har presenterats av kommissionen.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 1 december.

26 Tull

26.1 En kontaktpunkt för tullen i EU

Den 29 oktober 2020 lade kommissionen fram förslaget om inrättande av en enda kontaktpunkt för tullen i EU och om ändring av förordning (EU) nr 952/2013. Trepartsmöten avslutades i en preliminär överenskommelse den 19 maj 2022. Vid Ekofinrådet den 24 oktober antogs förordningen om inrättande av en enda kontaktpunkt för tullen i EU.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 17 februari. Information lämnades till skatteutskottet i maj.

26.2 Visepersongruppens rapport

Kommissionen initierade under 2021 en diskussion om hur tullunionen ska stå bättre rustad för framtiden och inrättade inom ramen för detta en Visepersongrupp. Visepersongruppen presenterade i mars rapporten

Putting more union in the European Customs. Rapporten omfattar 10 rekommendationer och ett förslag till genomförande fram till 2030. Bland rekommendationerna finns bland annat förslag till att inrätta en europeisk tullbyrå, en övergripande ram för att hantera risker inklusive tullkontroller och en mer systembaserad uppgiftshantering.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj. Information lämnades till skatteutskottet i maj.

26.3 EU:s skjutvapenförordning

Kommissionen presenterade den 27 oktober förslag till omarbetning av den nuvarande skjutvapenförordningen som är från 2012 (se faktapromemoria 2022/23:FPM24). Förslaget huvudsyfte är att bekämpa och förhindra olaglig handel med skjutvapen till och från EU.

Omarbetningen av förordningen tillkännagavs i EU:s handlingsplan mot olaglig handel med skjutvapen 2020–2025 och innefattades i bilaga II till kommissionens arbetsprogram 2021.

26.4 Tullmyndigheternas framtida roll i fiskala- och icke fiskala frågor

På Ekofinrådet den 4 oktober diskuterades frågan om tullmyndigheternas framtida uppgifter på det fiskala respektive icke-fiskala området, inklusive frågan om centralisering och styrning av tullunionen. Frågan diskuterades med anledning av det kommande reformpaketet på tullområdet.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september. Information lämnades till skatteutskottet i oktober.

27 EU:s budget

27.1 Nya egna medel

Kommissionen lade fram ett förslag till revidering av systemet för nya egna medel i december 2021 (se faktapromemoria 2021/22:FPM45).

Förslaget innebär att nya egna medel införs baserat på tre beräkningsbaser:

1. 25 procent av intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätter inom det existerande utsläppshandelssystemet EU ETS och det utvidgade utsläppshandelssystemet EU ETS BRT;
2. 75 procent av intäkterna från handeln med certifikat inom gränsjusteringsmekanismen (CBAM);
3. 15 procent av uppbörderna av omfördelning av residualvinster från stora multinationella företag (pelare 1).

Skr. 2022/23:115 Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

27.2 EU:s årsbudget

Kommissionen presenterade sitt förslag till EU:s årsbudget för 2023 i juni.

Utgiftstaken för 2023 års budget fastställdes i förhandlingen om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Kommissionen presenterade en ändringsskrivelse av årsbudgetförslaget i oktober för att beakta resultatet av förhandlingen om den fleråriga budgetramen. Åtagandena föreslogs uppgå till 186,3 miljarder euro och betalningarna till 168,6 miljarder euro.

Mot bakgrund av Sveriges allmänna budgetrestriktiva hållning har Sverige under rådsförhandlingarna ansett att kommissionens förslag legat för högt och saknat tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret. Rådets ståndpunkt antogs den 6 september och förhandlingsmandatet uppdaterades i oktober och november. Rådets ståndpunkt innebar minskningar jämfört med kommissionens förslag.

Under förlikningen med Europaparlamentet i november kunde en överenskommelse nås om årsbudgeten för 2023 som innebar en åtagandenivå på 186,6 miljarder euro och betalningar på 168,6 miljarder euro. Marginalerna uppgick till 421 miljoner euro respektive 3,5 miljarder euro. Överenskommelsen kunde antas innan förlikningsperiodens slut den 14 november.

Rådet fattade beslut om EU:s årsbudget för 2023 den 22 november och Europaparlamentet den 23 november.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och november.

27.3 Revidering av budgetförordningen

Den 16 maj presenterade kommissionen ett förslag till revidering av den s.k. budgetförordningen, (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget (se faktapromemoria 2021/22:FPM103).

Kommissionen föreslog en riktad revidering med fokus på ändringar som anses vara nödvändiga med hänsyn till erfarenheter från tillämpning av förordningen de senaste åren, till exempel hanteringen av covid-19-pandemin och andra kriser. Kommissionen avsåg också att anpassa budgetförordningen till lagstiftning relaterad till den fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027 och därmed upprätthålla ett enhetligt regelverk för unionens utgifter. Kommissionen föreslog dessutom ändringar när det gäller återbetalning av provisoriska bötesbelopp samt räntor på dessa i ett separat förslag.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i oktober. Sverige anser att det är viktigt att de föreslagna ändringarna i budgetförordningen inte kan användas för att möjliggöra ökade utgifter på EU-budgeten eller för att luckra upp utgiftstakens begränsande funktion.

28 Skydd av EU:s finansiella intressen

Skr. 2022/23:115

28.1 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2020 års budget

Ekofinrådet beslutade den 15 mars att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2020 års budget. Sverige valde att lägga ned sin röst vid omröstningen i Ekofinrådet (se vidare i bilaga 3). Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2020 års budget.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

28.2 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2021 års budget

Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2021 publicerades den 13 oktober.

Revisionsrätten granskar EU:s inkomster och utgifter för att bedöma om de är lagliga och korrekta. För budgetåret 2021 lämnade revisionsrätten en revisionsförklaring med avvikande mening när det gällde kostnaderna. Revisionsrätten uppskattade att 3,0 procent av de underliggande transaktionerna inte hade skett i enlighet med gällande regelverk (motsvarande felnivå för budgetåret 2020 var 2,7 procent). Det överstiger den vedertagna gränsen för fel som ligger på 2 procent. Ekofinrådet kommer under första kvartalet 2023 att ta ställning till om Europaparlamentet ska rekommenderas att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för 2021.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

29 Statistik

Europaparlamentet och rådet beslutade under året om två förordningar inom statistikområdet: förordning om regionalräkenskaper för jordbruket (se faktagromemoria 2020/21:FPM80) och förordning om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket (se faktagromemoria 2020/21:FPM81).

Under året pågick förhandlingar om förslag till förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (se faktagromemoria 2021/22:FPM48) och förordning om europeiska miljöräkenskaper (se faktagromemoria 2021/22:FPM119).

Europeiska rådgivande organet för statistikstyrning (ESGAB) presenterade i januari sin 13:e årliga rapport om genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik. Årets rapport fokuserar på en expertgranskning, s.k. peer review av Eurostat, som en del av den tredje peer review-övningen för hela det europeiska statistiksystemet (ESS). I

Skr. 2022/23:115 rapporten lämnas 18 rekommendationer till Eurostat, bland annat att Eurostat och ESS genomför en grundlig utvärdering av erfarenheterna under covid-19-krisen och förbereder en handlingsplan för att säkerställa beredskap för framtida krissituationer.

Ekofinrådet antog slutsatser om EU-statistik den 8 november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

30 Civilskydd

30.1 Samarbete inom civilskydd

EU:s civilskyddsmekanism förstärker samarbetet mellan unionen och medlemsstaterna och underlättar samordningen på civilskyddsområdet i syfte att förbättra unionens insatser vid naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor. Sedan starten av Rysslands aggression mot Ukraina den 24 februari har mekanismen använts för att förmedla hjälp inom civilskyddsområdet till Ukraina.

Genom civilskyddsmekanismen har Sverige via Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bland annat förmedlat transport av läkemedel och sjukvårdsartiklar, energi- och kommunikationsmateriel, brandbekämpningsutrustning och skyddsutrustning till Ukraina. Sedan starten av kriget har Sverige därtill evakuerat ett femtiotal ukrainska patienter för behandling här.

EU har byggt upp nio sjukvårdslager runt om i Europa, där MSB är ansvarig för det lager som inrättades i Sverige 2021. Detta lager aktiverades under 2022 med anledning av kriget i Ukraina. Under året har Sverige även fått i uppdrag av EU att upprätta en tillfällig förmåga av temporära nödbostäder för att stödja människor drabbade av kriget i Ukraina. Sjukvårdslaget (rescEU Medical Stockpile) och uppdraget att inrätta ett lager för nödboenden (rescEU Shelter) är en del i EU:s gemensamma beredskap inom ramen för rescEU.

Genom MSB är Sverige även värdland för rescEU-resurser för att släcka skogsbränder från luften (rescEU Aerial Forest Fire Capacities). De två svenska skopande flygplanen aktiverades under sommaren för släckningsinsatser i Tjeckien och Frankrike.

30.2 Direktiv om kritiska entiteters motståndskraft

Kommissionen presenterade i december 2020 ett förslaget till direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet, se faktapromemoria 2020/21:FPM72). Treparsmötet inleddes i januari och avslutades i juni. Förslaget antogs av Europaparlamentet i november. Rådet antog direktivet i december. Medlemsstaterna har 21 månader på sig att genomföra direktivet från det att direktivet har trätt i kraft.

Försvarsutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

30.3 Rådets rekommendation om en unionsomfattande samordnad strategi för att stärka den kritiska infrastrukturens motståndskraft

I december antog rådet en rekommendation inriktad på att stärka motståndskraften i kritisk infrastruktur. Rekommendationen avser att påskynda det förberedande arbetet för genomförandet av CER-direktivet och NIS 2-direktiven och öka EU:s kapacitet att skydda sin kritiska infrastruktur.

31 Civilrättsligt samarbete

31.1 2019 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område

Förhandlingarna om EU:s anslutning till 2019 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område slutfördes 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM 132). Rådet antog i december 2021 beslut om att begära in Europaparlamentets godkännande. Civilutskottet informerades i oktober och samråd med EU-nämnden ägde rum i december 2021.

Rådet antog i juli 2022 beslut om att EU ska tillträda konventionen. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

31.2 EU-initiativ om skydd mot uppenbart ogrundade rättsprocesser för personer som deltar i den offentliga debatten

Kommissionen presenterade i april ett initiativ för att motverka att uppenbart ogrundade rättsprocesser används som ett medel för att tysta journalister och andra från att delta i den offentliga debatten, s.k. munkavleprocesser eller SLAPP-processer (strategic lawsuits against public participation).

Initiativet består av ett förslag till direktiv och en rekommendation (se faktapromemoria 2021/22:FPM93). Direktivförslaget består i huvudsak av processrättsliga regler som ska gälla vid gränsöverskridande civilrättsliga processer, bland annat avvisning av en uppenbart ogrundad talan, skadestånd och böter samt skydd mot domar från länder utanför EU. Rekommendationen innehåller ytterligare åtgärder som medlemsstaterna uppmanas vidta nationellt, exempelvis utbildningsinsatser.

Överläggning med justitiekottet och konstitutionsutskottet om direktivförslaget ägde rum i november.

31.3 Ömsesidigt erkännande av föräldraskap

Skr. 2022/23:115

I december presenterade kommissionen ett förslag till förordning med regler om fastställande och erkännande av föräldraskap i gränsöverskridande situationer, COM(2022) 695. Förslaget omfattar regler om behörighet, tillämplig lag och erkännande av avgöranden och godtagande av officiella handlingar i frågor som rör föräldraskap. Det föreslås även att ett europeiskt föräldraskapsintyg inrättas.

31.4 Harmonisering av vissa aspekter av lagstiftningen om insolvensförfaranden

I december presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten, COM(2022) 702. Förslaget omfattar bland annat återvinning i konkurs, borgenärskommittéer och verktyg för att hitta tillgångar som ingår i ett konkursbo.

31.5 Nytt direktiv om produktansvar

I september presenterade kommissionen sitt förslag till ett nytt direktiv om produktansvar (se faktagromemoria 2022/23:FPM7). Direktivet är tänkt att ersätta det befintliga produktansvarsdirektivet från 1985. Revideringen görs för att anpassa reglerna till teknikutvecklingen och den digitala ekonomin samt för att skapa en bättre balans mellan näringsidkare och konsumenter och andra skadelidande. Syftet är att säkerställa den inre marknadens funktion, konkurrens på lika villkor och ett högt konsumentskydd.

Överläggning hölls i civilutskottet i december.

31.6 Direktiv om skadeståndsansvar gällande artificiell intelligens

I september presenterade kommissionen sitt förslag till ett direktiv om skadeståndsansvar gällande artificiell intelligens (se faktagromemoria 2022/23:FPM8). Förslaget är tänkt att underlätta för den som har lidit skada när artificiell intelligens har varit inblandad och innehåller regler om bevisbörda och edition. Syftet är att främja utbyggnaden av pålitlig artificiell intelligens och att förbättra den inre marknadens funktion.

Överläggning hölls i civilutskottet i december.

32 Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete

32.1 Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism

32.1.1 Reviderad förordning om Schengenutvärdering

I juni antogs den reviderade förordningen om den s.k. Schengenutvärderingsmekanismen (förordning 2022/922, se faktagromemoria 2020/21:FPM120), som ersätter den tidigare förordningen (1053/2013). Förordningen syftar bland annat till att göra utvärderingsinstrumentet mer strategiskt, att förbättra förutsättningarna för effektivare uppföljning och öka kraven på att medverka med experter vid de utvärderingar som genomförs, från medlemsstaternas och institutionernas sida.

Justitiekommittén informerades och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

32.1.2 Kodex om Schengengränserna

I december 2021 presenterade kommissionen sitt förslag till ändringar i kodexen om Schengengränserna (se faktagromemoria 2021/22:FPM42). Förslagen omfattade bland annat ändringar samt nya bestämmelser avseende instrumentalisering av migration, allvarliga hot mot hälsa och återinförande av gränskontroll vid inre gräns. Förhandlingarna avslutades med antagandet av en allmän riktlinje den 13 juni. Europaparlamentets rapportör publicerade sin rapport den 8 november.

Information ägde rum i justitiekommittén den 10 november.

32.1.3 Utvidgning av Schengen

Rådet fattade den 8 december beslut om full anslutning av Kroatien till Schengensamarbetet. Beslutet innebär att personkontroller vid land- och sjögräns upphävs från och med den 1 januari 2023. Personkontroll vid de inre luftgränserna upphävs från och med den 26 mars 2023.

32.1.4 Screening för tredjelandsmedborgare

Fortsatta förhandlingar i rådet har ägt rum om förslaget om screening av tredjelandsmedborgare vid yttre gräns (se faktagromemoria 2020/21:FPM22). En allmän riktlinje antogs under sommaren och därefter har rådet inväntat att Europaparlamentet ska anta sin position.

Justitiekommittén informerades och samråd i EU-nämnden ägde rum i februari.

32.1.5 Följändringar i SIS-förordningen

Skr. 2022/23:115

I juni antogs förordningen om ändring i förordning (2018/1862) om användande av SIS för polissamarbete, som innebär att en medlemsstat kan införa en informationsregistrering i SIS om tredjelandsmedborgare misstänkta för inblandning i terroristbrott eller grov organiserad brottslighet. Registreringen härrör från förslag från Europol, baserat på information från ett tredjeland eller en internationell organisation. Europol ska under olika omständigheter till registrerande medlemsstat vidarefördmedla den information den har eller får som berör redan gjorda informationsregistreringar.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

32.1.6 Covid-19-relaterade restriktioner för resor till och inom EU

I januari antog rådet en ny rådsrekommendation 2022/107 som ersatte 2020/1475. Den nya rådsrekommendationens syfte var att skapa en gemensam ansats för att förenkla säker fri rörlighet under covid-19-pandemin. Den nya rekommendationen innebar en övergång till en mer personbaserad ansats och en anpassning både utifrån en ökad vaccinationsgrad och att allt fler personer skaffat det EU-gemensamma vaccinationsintyget.

I december antog rådet en revidering av rådsrekommendationen 2022/107 (se faktapromemoria 2022/23:FPM17) och en ny rådsrekommendation om en samordnad ansats för resor till unionen under covid-19-pandemin (se faktapromemoria 2022/23:FPM16). Den senare ersatte den gamla rådsrekommendationen 2020/912 om tillfälliga restriktioner för icke-nödvändiga resor till EU. Det huvudsakliga syftet med båda rådsrekommendationerna var att göra frånvaron av restriktioner till norm, en komplett övergång till personbaserad ansats och justera nödbromsmekanismen i händelse av en ny våg eller ny variant.

32.1.7 In- och utresesystemet och EU:s system för reseuppgifter och resetillstånd

Under året har förberedelsearbetet för driftsättningen av de EU-gemensamma informationssystemen EES och EU:s system för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS) intensifierats. Systemen syftar till att stärka kontrollen vid EU:s yttre gränser. Införandet av dessa system har dock försenats.

32.1.8 Förordningar om insamling och överföring av förhandsinformation om passagerare

Den 13 december presenterade kommissionen två förslag till förordningar COM(2022) 729 och COM(2022) 731 som ska ersätta direktiv 2004/82/EG om skyldighet för transportörer att lämna uppgifter om passagerare, det s.k. API-direktivet. Syftet med översynen är att göra API-

systemet till ett mer effektivt verktyg både i gränskontrollarbetet och i det brottsbekämpande arbetet. Syftet är också att modernisera API-lagstiftningen och se till att den överensstämmer med annan EU-lagstiftning, t.ex. när det gäller dataskydd och internationella regelverk.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i juni.

32.1.9 EU:s inre säkerhet till följd av Rysslands aggression mot Ukraina

Med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina har rådet för rättsliga och inrikes frågor vid ett flertal tillfällen under året diskuterat konsekvenserna för EU:s inre säkerhet. Bland annat har rådet i oktober och december enats om att upprätta dialog mellan EU och Ukrainas myndigheter inom inre säkerhetsområdet. Utöver det har även EU:s plattform för samarbete mot organiserad och grov brottslighet (EMPACT) aktiverats för att anpassa befintliga handlingsplaner och planerade aktiviteter för att kunna möta uppkomna säkerhetshot.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober och december.

32.1.10 EU:s poliskodex

I december 2021 presenterade kommissionen ett förslag till poliskodex som omfattar två delar, dels ett direktiv om förbättrat informationsutbyte, dels rådsrekommendationer om operativt polissamarbete (se COM(2021) 782 och faktagromemoria 2021/22:FPM26).

Direktivet består dels av en modernisering av rådets rambeslut från 2006 om förenklat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter, dels av rådets rekommendationer om utvecklingen av nationella kontaktpunkter för informationsutbyte, s.k. SPOC. Rådsrekommendationerna handlar om förstärkt operativt samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter i gränsregioner. Rekommendationerna riktar sig till medlemsstaterna som bland annat uppmuntras att ingå bi- eller multilaterala överenskommelser.

I juni antogs rådsrekommendationerna med enhällighet av rådet. Samtidigt antogs en gemensam riktlinje för direktivet. I oktober inleddes trepartsmöten och en slutlig överenskommelse nåddes den 29 november.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i mars.

32.1.11 Prüm II

I december 2021 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om automatiserat informationsutbyte, Prüm II (se COM(2021) 784 och faktagromemoria 2021/22:FPM50).

Förslaget innebär en modernisering och breddning av det existerande automatiserade informationsutbytet enligt Prümrådsbesluten från 2008. Utöver existerande utbyte av DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregisteruppgifter ska medlemsstaterna ges tillgång till att söka i varandras register med ansiktsbilder lagrade i brottsbekämpande syfte och viss polisregisterinformation. Förslaget omfattar även ett harmoniserat

förfarande och minimikrav på utbytet av kompletterande information efter en verifierad sökträff. Den decentraliserade lösningen för utbytet ersätts med en central lösning som förenklar och strömlinjeformar utbytet och skapar interoperabilitet med EU:s gemensamma informationssystem för gränser och säkerhet. Europol ska inkluderas i samarbetet och dataskyddsreglerna ska anpassas till EU:s nya dataskyddslagstiftning.

I juni antogs en gemensam riktlinje för förordningen och trepartsmöten bedöms kunna inledas i början av 2023.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i mars.

32.1.12 EU:s byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol)

I december 2020 presenterades ett förslag till revidering av Europolförordningen (se faktapromemoria 2020/21:FPM62). En gemensam inriktning uppnåddes i rådet i juni 2021. Förhandlingarna avslutades och förslaget trädde i kraft i juni 2022.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

32.1.13 Sexualbrott mot barn

Den 11 maj presenterade kommissionen ett förslag till förordning med bestämmelser i syfte att förstärka arbetet med att förebygga och bekämpa sexualbrott mot barn (se faktapromemoria 2021/22:FPM99).

Förslaget består av två huvudsakliga delar. I den första delen innebär förslaget bland annat skyldigheter för värdtjänster och interpersonella kommunikationstjänster att genomföra riskbedömningar och att rapportera sexuella övergrepp mot barn som de får kännedom om. Förslaget innebär också befogenheter för nationella myndigheter att utfärda förelägganden som innebär att sexuellt övergreppsmaterial och kontakt med barn (grooming) ska spåras, tas bort eller blockeras samt vissa befogenheter när det gäller utredning och genomförande av åtgärder.

När det gäller spårningsordrar är förslaget teknikneutralt och innebär att både tidigare känt och nytt material samt kontakter med barn i sexuella syften ska eftersökas, oavsett den teknik som tillämpas för en tjänst i onlinemiljön. För leverantörer som brister i sina skyldigheter enligt förordningen ska sanktioner kunna utfärdas.

I den andra delen innebär förslaget att ett europeiskt centrum för att förebygga och motverka sexuella övergrepp mot barn (EU-centret) ska inrättas. EU-centret ska enligt förslaget samordna, underlätta och stödja genomförandet av förordningen.

Centrala uppgifter för EU-centret föreslås bli att hantera de rapporter som kommer in från leverantörer och distribuera dem till nationella myndigheter samt att skapa, underhålla och driva databaser med indikatorer på sexuellt övergreppsmaterial som leverantörer kommer att behöva för att kunna uppfylla sina skyldigheter.

Överläggning ägde rum i justitieutskottet i juni och med konstitutionsutskottet i december. Information lämnades i justitieutskottet och samråd ägde rum i EU-nämnden i december.

32.1.14 Datalagring

I augusti 2021 tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att bland annat se över datalagringsregleringen i förhållande till nya kommunikationstjänster och att göra en översyn i förhållande till EU-domstolens senaste praxis (dir. 2021:58). Utredningens arbete har fortsatt under året.

I april meddelade EU-domstolen dom i mål C-140/20, som gällde de irländska datalagringsreglerna, och i september meddelades dom i målen C-793/19 och C-794/19, som gällde de tyska reglerna. Domstolen upprepade i huvudsak sina ställningstaganden från Tele2-domen.

I mars yttrade sig regeringen i mål C-548/21 som gäller österrikiska myndigheters beslag och försök till genomsökning av en mobiltelefon. Regeringen argumenterade bland annat för att direktiv 2002/58, som gäller tjänsteleverantörers behandling av elektronisk kommunikation, inte är tillämpligt när brottsbekämpande myndigheter utför behandling utan stöd eller inblandning från en tjänsteleverantör.

I juli deltog regeringen vid muntlig förhandling i mål C-470/21 som gäller den franska regleringen om en viss myndighets åtkomst till uppgift om innehavare av IP-adress i syfte att utreda immaterialrättsintrång. Regeringen argumenterade för vikten av att åtkomst till sådana uppgifter tillåts för beivrande av brottslighet i allmänhet och att myndigheter bör kunna få tillgång till sådana uppgifter utan föregående prövning av en domstol eller oberoende förvaltningsmyndighet. I oktober kom EU-domstolens generaladvokat med ett icke-bindande förslag till avgörande i målet.

I augusti yttrade sig regeringen i mål C-241/22 som gäller de nederländska reglerna om åtkomst till uppgifter om elektronisk kommunikation. Regeringen argumenterade bland annat för att brottsbekämpande myndigheter har rätt att få tillgång till uppgifter som tjänsteleverantörer lagrat för egna ändamål, liksom att grov brottslighet inte är ett självständigt unionsrättsligt begrepp.

EU-domstolens domar och medlemsstaternas yttranden till domstolen har under 2022 behandlats vid två tillfällen i rådets arbetsgrupper.

32.2 Straffrättsligt samarbete

32.2.1 Byrå för straffrättsligt samarbete

Kommissionen lämnade i december 2021 förslag till ändringar av förordningen om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) från 2018 och rådsbeslutet från 2005 om digitalt utbyte av information om terroristbrottslighet (se faktapromemoria 2021/22:FPM39). Vid rådets möte den 9 juni antogs en allmän riktlinje om förslaget. Trepartsmöten avslutades i december.

Överläggning med justitiekottet ägde rum i mars och information lämnades till utskottet i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

Kommissionen lämnade i december 2021 även förslag om en förordning om inrättande av en samarbetsplattform för gemensamma utredningsgrupper (se faktapromemoria 2021/22:FPM38). Vid rådets

möte den 9 juni antogs en allmän riktlinje om förslaget. Trepartsmöten avslutades i december. Skr. 2022/23:115

Överläggning med justitiekottet ägde rum i mars och information lämnades till utskottet i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

Kommissionen presenterade den 25 april ett förslag om ändringar av Eurojust-förordningen när det gäller insamling, bevarande och analys av bevis rörande folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser vid Eurojust, COM(2022) 187. Syftet med förslaget är att möjliggöra för Eurojust att hantera bevisning rörande internationella brott och på så vis stärka samarbetet avseende straffrättsligt ansvarsutkrävande för folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och relaterad brottslighet. Europaparlamentet och rådet antog förordningen i maj. Förordningen trädde i kraft den 1 juni.

Information i justitiekottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

32.2.2 Europeisk åklagarmyndighet

Förordningen om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet (Eppo) inom det straffrättsliga samarbetet har flertalet medlemsstater anslutit sig till, dock inte Danmark, Irland, Polen, Sverige och Ungern. Eppo blev operativ den 1 juni 2021.

Information i justitiekottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

32.2.3 E-bevisning

Rådet antog en allmän riktlinje om förordning om tillgång till elektronisk bevisning, e-bevisning, i december 2018 och om direktiv om att utse en representant för utlämnande av e-bevisning i mars 2019 (se faktapromemoria 2017/18:FPM88). Trepartsmöte om förordningen och direktivet inleddes under 2021 och har även pågått under hela 2022.

Information i justitiekottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, juni, oktober och december.

32.2.4 Digitalisering av rättsligt samarbete

Den 30 maj antogs en förordning om ett datoriserat system för gränsöverskridande elektroniskt utbyte av uppgifter på området civil- och straffrättsligt samarbete (e-Codex-systemet) och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (se faktapromemoria 2020/21:FPM48). Eu-LISA kommer att ansvara för förvaltningen av systemet.

I december 2021 presenterade kommissionen sina förslag till en ny förordning och ett nytt direktiv om digitalisering av rättsligt samarbete (se faktapromemoria 2021/22:FPM40). Förslagen syftar till att förbättra och förenkla det praktiska samarbetet för rättsliga myndigheter och underlätta tillgången till rättslig prövning för medborgare och företag. Enligt förslagen ska kommunikation som idag sker t.ex. via post, mejl och fax ske via e-Codex-systemet, i vissa civilrättsliga, handelsrättsliga och

straffrättsliga samarbeten. Förslagen innebär även att användningen av videokonferensteknik i gränsöverskridande förfaranden underlättas.

En allmän riktlinje uppnåddes i rådet i december.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i mars och information lämnades till utskottet i november och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

32.2.5 Nytt mandat för EU:s narkotikabyrå

I januari presenterade kommissionen ett förslag på nytt mandat för EU:s narkotikabyrå (COM(2022) 18). Förslaget syftar till att stärka myndighetens förmåga att identifiera och hantera nuvarande och framtida utmaningar relaterade till olaglig narkotika i EU. I juni nåddes en allmän riktlinje och Europaparlamentets rapport presenterades i november.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i mars och information gavs i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

32.2.6 Rådsslutsatser om en evidens- och mänskliga rättigheter-baserad ansats till narkotikapolitik

I september presenterades rådsslutsatser om en evidens- och mänskliga rättigheter-baserad ansats till narkotikapolitik. I förhandlingarna framkom det tydligt att den nationella kompetensen inom straffrätten värnas och att skrivningarna om mänskliga rättigheter har breddats. Rådsslutsatserna antogs i december.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i oktober. Justitieutskottet informerades i oktober.

32.3 Materiell straffrätt

32.3.1 Hatpropaganda och hatbrott

I december 2021 presenterade kommissionen ett initiativ till att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning så att den även omfattar hatpropaganda och hatbrott (se faktapromemoria 2021/22:FPM41). Under våren pågick förhandlingar, dock utan att enhällighet kunde nås.

Med justitieutskottet ägde överläggning rum i januari och utskottet informerades i februari och i juni. Konstitutionsutskottet informerades i februari och i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

32.3.2 Miljöbrottsdirektivet

I december 2021 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (se faktapromemoria 2021/22:FPM58). Det nya direktivet föreslås ersätta 2008 års miljöbrottsdirektiv. I oktober presenterades en lägesrapport och i december antogs en allmän riktlinje.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i juni och december och utskottet informerades i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december och EU-nämnden informerades i oktober. Skr. 2022/23:115

32.3.3 Direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer

I mars presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om våld mot kvinnor och våld i nära relationer (se faktapromemoria 2021/22:FPM73). Syftet med direktivet är att fastställa en heltäckande ram för att effektivt bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer inom EU.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i april och utskottet informerades i december. Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum i maj och utskottet informerades i december.

32.3.4 Direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande

I maj presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (se faktapromemoria 2021/22:FPM101). Syftet med direktivet är att underlätta och säkerställa effektiva insatser för återvinning och förverkande av bland annat brottsvinster i hela unionen. Rådet för rättsliga och inrikes frågor höll en riktlinjedebatt i december.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i juni. I december informerades utskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum.

32.3.5 Kriminalisering av överträdelser av sanktioner

I maj presenterade kommissionen ett initiativ till att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning så att den även omfattar överträdelser av sanktionsbeslut meddelade av EU (se faktapromemoria 2021/22:FPM100). Rådet för rättsliga och inrikes frågor höll en riktlinjedebatt i juni. Beslut om utvidgning av den rättsliga grunden antogs av rådet i november. I december presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om kriminalisering av överträdelser av EU:s sanktioner som grundar sig på den utvidgade lagstiftningskompetensen.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och skriftligt samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och november.

32.3.6 Människohandelsdirektivet

I december presenterade kommissionen ett förslag till ett direktiv om ändring av 2011 års människohandelsdirektiv. Förslaget innebär bland annat nya krav på kriminalisering.

33 Grundläggande rättigheter och medborgarskap

33.1 Slutsatser om kampen mot rasism och antisemitism

I januari presenterades ett förslag till rådsslutsatser om kampen mot rasism och antisemitism. Rådsslutsatserna tar framför allt sin utgångspunkt i den handlingsplan för arbetet mot rasism som antogs av kommissionen i oktober 2020 samt den strategi för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv som antogs av kommissionen i oktober 2021, men även i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna samt relevanta direktiv och rambeslut.

I slutsatserna konstateras att utsattheten för personer som utsätts för rasistiska och antisemitiska incidenter har ökat. Medlemsstaterna uppmanas att vidta ett antal åtgärder, bland annat att utveckla handlingsplaner och strategier mot rasism och antisemitism senast i slutet av 2022.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari. Rådsslutsatserna godkändes i mars.

33.2 Istanbulkonventionen

I oktober 2021 presenterade EU-domstolen ett yttrande beträffande EU:s anslutning till Istanbulkonventionen, (A-1/19 den 6 oktober 2021). Som en följd av yttrandet återupptogs förhandlingarna om Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen) i rådet.

Överläggning med justitieutskottet hölls i december.

33.3 EU:s anslutning till Europakonventionen

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog i oktober 2019 kompletterande förhandlingsdirektiv efter att EU-domstolen framfört invändningar mot utkastet till avtal om EU:s anslutning till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Under 2020 återupptogs förhandlingarna om anslutningsavtalet mellan EU och Europarådet. Förhandlingarna har fortsatt under året.

Konstitutionsutskottet informerades i februari, maj, november och december.

34 Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer

34.1 Reform av gemensamma europeiska migrations- och asylsystemet

Kommissionens meddelande om en ny migrations- och asylpakt (se faktapromemoria 2020/21:FPM19) behandlades i rådet för rättsliga och inrikes frågor under året. I juni antog rådet allmänna riktlinjer för två av rättsaktsförslagen som presenterades i samband med meddelandet: förordningen om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns (se faktapromemoria 2020/21:FPM22) och den omarbetade Eurodacförordningen. Trepartsmöten om den omarbetade Eurodacförordningen inleddes i december.

I december kunde rådet och Europaparlamentet nå provisoriska överenskommelser om förslagen till skyddsgrundsförordning (se faktapromemoria 2015/16:FPM130), vidarebosättningsförordning (se faktapromemoria 2015/16:FPM122) och reviderat mottagandedirektiv (se faktapromemoria 2015/16:FPM129).

Förhandlingarna fortsatte om kommissionens förslag till asylprocedurförordning (se faktapromemoria 2015/16:FPM131 och 2020/21:FPM21) och om solidaritets- och ansvarsfrågorna i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering (se faktapromemoria 2020/21:FPM20). Den 20 december gavs stöd till en partiell allmän riktlinje om förslaget till asylprocedurförordning.

Information i frågor om migrations- och asylpakten lämnades till socialförsäkringsutskottet i februari, maj, juni, oktober, november och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, juni, oktober och december.

34.2 Situationer där migranter instrumentaliserats för politiska ändamål

Förslaget till förordning om bemötande av situationer av instrumentalisering på migrations- och asylområdet (se faktapromemoria 2021/22:FPM51) förhandlades under hösten.

Överläggning med socialförsäkringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari och december.

34.3 Aktivering av direktivet om tillfälligt skydd och mottagande av personer som fördrivits från Ukraina i EU

Situationen för ukrainska flyktingar i EU har behandlats frekvent i rådet för rättsliga och inrikes frågor under året. Den 4 mars beslutade rådet att

aktivera direktivet om tillfälligt skydd (direktiv 2001/55/EG) till förmån för personer som flyr Ukraina till följd av Rysslands invasion.

Vid det extrainsatta rådsmötet den 28 mars presenterade kommissionen en tiopunktsplan för starkare EU-samordning när det gäller mottagandet av de människor som flyr kriget i Ukraina. Tiopunktsplanen innehåller prioriterade åtgärder på kort sikt kopplade till bland annat koordinering av transport- och informationshubbar, beredskapsplanering, skydd av barn på flykt, förhindrande av människohandel, stöd till Moldavien, hantering av säkerhetsrelaterade aspekter och finansiering.

Planen fick ett brett stöd i rådet. Åtgärderna har därefter diskuterats och operationaliserats, bland annat inom ramen för den solidaritetsplattform som etablerats till följd av aktiveringen av direktivet och i rådets krishanteringsmekanism (IPCR). Vid möte i rådet för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 oktober meddelade kommissionen att man inte avser att föreslå en avaktivering av direktivet, vilket fick stöd av medlemsstaterna. Det innebär att aktiveringen automatiskt kommer att förlängas till den 4 mars 2024.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, mars, juni, oktober och december. Överläggning med socialförsäkringsutskottet ägde rum i mars. Information lämnades till utskottet i mars, maj, oktober och december.

34.4 EU-fonder på asyl- och migrationsområdet

34.4.1 Asyl- och migrationsfonden

Under sommaren antog kommissionen Sveriges nationella program för Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). Under våren öppnade AMIF Sverige den första utlysningen och flertalet projekt har beviljats medel under året.

34.5 Laglig migration

Under våren presenterades två direktivförslag på området: förslag till omarbetning av direktivet om ett kombinerat tillstånd för arbete och förslag till omarbetning av direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (se faktagromemoria 2021/22:FPM90 och 2021/22:FPM91).

Överläggning med socialförsäkringsutskottet ägde rum i juni. Information till utskottet lämnades i november.

34.6 Viseringspolitik

34.6.1 Digitalisering av viseringsförfarandet

Under våren presenterades ett förslag till förordning om digitalisering av viseringsförfarandet (se faktagromemoria 2021/22:FPM92).

Överläggning med socialförsäkringsutskottet ägde rum i juni.

34.6.2 Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal Skr. 2022/23:115

Beslut om att partiellt häva viseringsförenklingsavtalet mellan EU och Ryssland antogs av rådet den 26 februari. Rådet beslutade därefter att häva avtalet i sin helhet den 6 september.

Beslut om att partiellt häva viseringsfrihetsavtalet mellan EU och Vanuatu antogs av rådet den 3 mars (se faktapromemoria 2021/22:FPM52). Rådet beslutade därefter att häva avtalet i sin helhet den 8 november.

Under våren presenterades ett förslag om viseringsfrihet för Kuwait och Qatar (se faktapromemoria 2021/22:FPM94). Överläggning med socialförsäkringsutskottet ägde rum i juni. Trepartsmöten har inte inletts.

Den 20 december godtog rådet den överenskommelse som uppnåts med Europaparlamentet gällande viseringsfrihet för Kosovo (se faktapromemoria 2015/16:FPM92).

Överläggning med socialförsäkringsutskottet ägde rum i november.

34.7 Återvändande

I maj tillträdde EU:s återvändandekoordinator och ett högnivånätverk för återvändande inrättades. Koordinatoren och nätverket bidrar bland annat till genomförandet av EU:s strategi för självmant återvändande och återintegrering.

Kommissionen föreslog i november beslut om vissa viseringsåtgärder i förhållande till Senegal i syfte att få till stånd ett bättre samarbete om återtagande. Kommissionen föreslog också ytterligare beslut om viseringsåtgärder i förhållande till Gambia, vilket ledde till att rådet den 8 december beslutade om viseringsåtgärder innebärande förhöjd ansökningsavgift för medborgare i Gambia.

Rådet har ännu inte fattat beslut om åtgärder i förhållande till Senegal eller ytterligare åtgärder i förhållande till Gambia.

Information lämnades till socialförsäkringsutskottet i september.

34.8 Den externa dimensionen av migration

34.8.1 Samarbete med tredjeland

En operativ samordningsmekanism etablerades för den externa dimensionen (MOCADDEM) som i nära samarbete med andra delar av rådet tog fram ett större antal tematiska och geografiska åtgärder med syftet att genomföra nyckelprioriteringar i handlingsplanerna för prioriterade partnerländer genom konkreta, tidsbundna insatser.

34.8.2 Uppföljning av FN:s ramverk för flyktingar

Arbetet med varaktiga lösningar för personer i behov av internationellt skydd, genom bland annat vidarebosättning, har fortsatt varit centralt för EU. Arbetet är kopplat till uppföljningen av det globala flyktingramverket

Skr. 2022/23:115 och genomförandet av UNHCR:s vägkarta 2030 för tredjelandslösningar för flyktingar.

34.8.3 Migration och utveckling

Under året har EU:s arbete med migration och utveckling fortskridit i linje med de prioriteringar som fastslagits inom ramen för Global Europe samt migrations- och asylpakten.

Regelbundna möten har ägt rum i den koordineringsgrupp för migration och utveckling som inrättades av kommissionen i december 2021. Ett stort antal migrationsrelaterade program och insatser har beslutats i genomförandekommittén för Global Europe.

35 Sysselsättningspolitik

35.1 Samordning av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden

35.1.1 Gemensam sysselsättningsrapport

I november 2021 presenterade kommissionen ett utkast till gemensam sysselsättningsrapport, som en del av kommissionens höstpaket inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Rapporten visade bland annat att covid-19-krisens påverkan på arbetsmarknaden dämpades av snabba och beslutsamma politiska åtgärder på medlemsstats- och EU-nivå. Återhämtningen på arbetsmarknaden håller på att ta fart, men arbetade timmar är ännu inte tillbaka till nivåerna före krisen. Covid-19-krisen satte stopp för den positiva trend i arbetskraftsdeltagandet som observerats de senaste åren. Arbetskraftsdeltagandet i EU, 20–64 år, minskade något som ett resultat av krisen men är redan åter tillbaka på nivån före krisen.

När ekonomin återhämtar sig från covid-19-krisen kommer sannolikt inte alla jobb som förlorades att återigen bemannas, enligt rapporten. Kommissionen menar att en effektiv aktiv arbetsmarknadspolitik med kompetensutvecklingsåtgärder blir därför särskilt viktig för att stödja en snabb omfördelning av arbetskraft, vilket behövs för att åtgärda bristen på arbetskraft, hjälpa till att öka produktiviteten, löner och social sammanhållning, och underlätta den gröna och digitala övergången. Den gemensamma sysselsättningsrapporten antogs av rådet i mars.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari. Socialutskottet och socialförsäkringsutskottet informerades i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

35.1.2 Landsspecifika rekommendationer på det sysselsättnings- och socialpolitiska området

Den europeiska planeringsterminen 2022 återgick till sin bredare ekonomiska samordningsroll, även om vissa ändringar gjordes för att integrera genomförandet av EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) inom ramen för planeringsterminen. Detta innebar bland annat att kommissionen återigen presenterade landrapporter och att det s.k. vårpaketet, som presenterades i slutet av maj, inkluderade landsspecifika rekommendationer på samma sätt som tidigare, dvs. inklusive på det sysselsättnings- och socialpolitiska området.

35.1.3 Rapporter om situationen och utvecklingen på det socialpolitiska området och på sysselsättningsområdet

Kommittén för socialt skydd har genomfört olika typer av erfarenhetsutbyten mellan medlemsstaterna och tagit fram en årlig rapport om den sociala situationen, reformer och utvecklingstrender på det socialpolitiska området. Kommittén för socialt skydd har tillsammans med kommissionen även tagit fram en tematisk rapport som analyserar minimiinkomstsystemen i EU:s medlemsstater.

Även sysselsättningskommittén har genomfört motsvarande erfarenhetsutbyten och tagit fram en årlig rapport om den sysselsättningspolitiska situationen och utvecklingen.

Rådet godkände huvudbudskapen från respektive kommittés årliga rapport i oktober.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i september. Socialutskottet informerades i oktober. Socialförsäkringsutskottet informerades i november.

35.1.4 Rådets rekommendation om individuella utbildningskonton

Rådet antog den 16 juni en rekommendation om individuella utbildningskonton. Syftet är att stödja medlemsstaternas reformer för att göra det möjligt för fler vuxna att delta i utbildning och att öka enskildas motivation att söka utbildning och därigenom öka deltagandet och minska kompetensklyftorna. I rekommendationen föreslås medlemsstaterna överväga att inrätta individuella utbildningskonton som ett verktyg för att göra det möjligt för människor att delta i arbetsmarknadsrelevant utbildning genom att ackumulera och bevara utbildningsrättigheter och använda dem för utbildning, vägledning eller validering.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i juni.

35.1.5 Rådets rekommendation om europeiska mål om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamål till 2030

Rådet antog den 8 december en rekommendation om europeiska mål om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamål till 2030. Rekommendationen består av en översyn av de mål för förskoleverksamhet och barnomsorg som sattes av Europeiska rådet 2002, de s.k. Barcelonamålen, bland annat för att på så sätt förbättra kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november och samråd med EU-nämnden i december.

Den 12 oktober presenterade kommissionen sitt förslag om att utse 2023 till ett Europaår för kompetens (se faktapromemoria 2022/23:FPM12). Bakgrunden till förslaget är behovet av att rusta EU:s arbetskraft med den kompetens som behövs för att säkerställa ekonomisk återhämtning, stärka Europas globala konkurrenskraft och omvandla den gröna och digitala omställningen till möjligheter för alla.

Det övergripande målet med kommissionens förslag är att fortsätta att främja omställning och kompetenshöjning och därigenom stärka konkurrenskraften hos europeiska företag, särskilt små och medelstora företag, så att den gröna och digitala omställningen kan genomföras på ett socialt, rättvist och inkluderande sätt. I november godkändes mandat inför trepartsmöten med Europaparlamentet.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november och EU-nämnden informerades i december.

36 Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor

36.1 Direktiv om tillräckliga minimilöner i EU

Kommissionen lämnade den 28 oktober 2020 ett förslag om tillräckliga minimilöner i EU (se faktapromemoria 2020/21:FPM41). Vid rådets möte den 6 december 2021 antogs en allmän riktlinje. Under våren 2022 inleddes trepartsmöten och den 7 juni nåddes en politisk överenskommelse som antogs av rådet den 4 oktober.

Information lämnades till arbetsmarknadsutskottet i januari, maj och juni. Information respektive samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och september. Se även bilaga 3 om beslut i rådet under 2022 som Sverige inte har stött.

36.2 Fjärde revideringen av carcinogen- och mutagendirektivet

I december 2021 nåddes en preliminär överenskommelse vid trepartsmöten. Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari 2022. Ändringsdirektivet antogs den 9 mars. Revideringen innehåller en sänkning av befintliga yrkeshygieniska gränsvärden för akrylnitril, bensen och nickelföreningar, samt att direktivets tillämpningsområde utvidgas till att gälla även reproduktionstoxiska ämnen. Det förtydligas också att vissa farliga läkemedel omfattas av direktivet och det införs ökade krav på utbildning för arbetstagare som hanterar farliga läkemedel.

36.3 Direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete

Kommissionen lämnade den 9 december 2021 ett förslag om direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete. Direktivet ska syfta till att förbättra arbetsvillkor för plattformarbete genom att bland annat säkerställa en korrekt bedömning av anställningsstatus.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum den 25 januari.

36.4 Revidering av förordningarna om samordning av de sociala trygghetssystemen

En revidering av regelverket om samordning av de sociala trygghetssystemen (se faktagromemoria 2016/17:FPM54) har förhandlats under året.

Socialförsäkringsutskottet informerades i mars, maj och november. Socialutskottet informerades i mars. Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari, maj och oktober.

36.5 Europeisk strategi för vård och omsorg

I september presenterade kommissionen en europeisk strategi för vård och omsorg (se faktagromemoria 2022/23:FPM2). Syftet är att vägleda unionen och medlemsstaterna i arbetet med att uppnå tillgänglig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet. Strategin spänner över hela livscykeln, från förskoleverksamhet och barnomsorg till långvarig vård och omsorg, och den berör både personer som vårdar och vård- och omsorgstagare.

Socialutskottet informerades i oktober. Socialförsäkringsutskottet informerades i november.

En riktlinjedebatt hölls i rådet den 8 december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

36.6 Rådsrekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet

I september presenterade kommissionen ett förslag till rådsrekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet. Den innehåller åtgärder som syftar till att förbättra vård- och omsorgstjänster, säkra kompetensförsörjningen inom sektorn och utveckla evidensbaserad styrning på området. Rådsrekommendationen antogs den 8 december.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i oktober. Socialförsäkringsutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

36.7 Rådsrekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering

I september presenterade kommissionen ett förslag till rådsrekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering (se faktagromemoria 2022/23:FPM9).

Den innehåller förslag på åtgärder som medlemsstaterna rekommenderas genomföra för att förbättra minimiinkomstens tillräcklighet, täckningsgrad och nyttjande. Rekommendationen betonar vikten av att personer som kan arbeta får incitament och stöd att göra det, samt att stödtjänster och väsentliga tjänster finns tillgängliga för de som riskerar fattigdom och social utestängning. Ett antal åtgärder föreslås i syfte att främja hög sysselsättningsgrad och inkluderande arbetsmarknader. En politisk överenskommelse nåddes den 8 december.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i oktober. Socialförsäkringsutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

37 Jämställdhet och arbetsliv mot diskriminering

37.1 Rådsslutsatser på jämställdhetsområdet

Under våren presenterades ett utkast till rådsslutsatser om psykiskt våld, som ett led i den kontinuerliga uppföljningen av åtaganden i Pekingplattformen. Utkastet av rådsslutsatser drogs tillbaka av ordförandeskapet av formella skäl, således finns det inga rådsslutsatser att redovisa på jämställdhetsområdet under våren 2022.

I september månad presenterade ordförandeskapet ett utkast till rådsslutsatser om jämställdhet i splittrade ekonomier, med fokus på den unga generationen. Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i oktober. Rådsslutsatserna antogs i december.

37.2 Jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag

I november antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2381 av den 23 november 2022 om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (se faktagromemoria 2012/13:FPM33).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och oktober. Civilutskottet informerades i mars. Se även bilaga 3 om beslut i rådet under 2022 som Sverige inte har stött.

37.3 Antidiskrimineringsdirektivet

Kommissionen lämnade 2008 ett förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (se faktapromemoria 2007/08:FPM127). Vid rådets möten i juni och december informerade ordförandeskapet om läget i förhandlingarna, som alltjämt är låst.

Arbetsmarknadsutskottet informerades senast i oktober.

37.4 Direktiv om bindande åtgärder för insyn i lönesättningen

En allmän riktlinje om kommissionen förslag till direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (se faktapromemoria 2020/21:FPM91) antogs i december 2021. Förslaget har till syfte att upprätthålla den i fördragen föreskrivna principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete. Europaparlamentet antog sin rapport i april och trepartsmöten inleddes i juni.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i maj och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

37.5 Rådsslutsatser om integrering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden

I september presenterade ordförandeskapet ett utkast till rådsslutsatser om integrering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Rådsslutsatserna har sin bakgrund i den strategi om rättigheter för personer med funktionsnedsättning för åren 2021–2030 som kommissionen antog i mars 2021 och som rådet gav stöd till genom de rådsslutsatser om strategin som rådet godkände i juni samma år.

Vid rådets möte (EPSCO) den 8 december godkändes rådsslutsatserna om integrering av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

38 Hälsfrågor

38.1 Förordning om det europeiska hälsodataområdet

I maj presenterade kommissionen ett förslag till förordning om det europeiska hälsodataområdet. Förslaget syftar till att göra det lättare att

delas och få tillgång till hälsodata inom och mellan medlemsstater - både inom vården och för bland annat forskning, innovation och beslutsfattande (se faktapromemoria 2021/22:FPM97). Skr. 2022/23:115

Vid rådsmötet den 9 december presenterades en lägesrapport.

Överläggning ägde rum i socialutskottet i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni. Socialutskottet informerades i oktober och EU-nämnden i december.

38.2 Förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder

I juli presenterade kommissionen ett förslag till förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor (se faktapromemoria 2021/22:FPM118).

Syftet är att säkerställa en hög hälsoskyddsnivå för människor och se till att de har tillgång till blod, vävnader och celler som är både säkra och håller god kvalitet. En lägesrapport presenterades den 9 december.

Överläggning i socialutskottet ägde rum i oktober och samråd i EU-nämnden ägde rum i december.

38.3 Förslag om en europeisk hälsounion

I november 2020 presenterade kommissionen ett paket av förslag för en europeisk hälsounion (se faktapromemoria 2020/21:FPM43). Paketet består av tre förslag till förordningar.

Förordningen om mandat för den europeiska läkemedelsmyndigheten antogs den 25 januari. Förordningen om mandat för den europeiska smittskyddsmyndigheten respektive förordningen om allvarliga gränsöverskridande hälsohot antogs den 24 oktober.

Socialutskottet informerades i mars, maj och juli. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, mars och oktober.

38.4 Revidering av rådsrekommendation om cancerscreening

I september presenterade kommissionen ett förslag till uppdaterad rådsrekommendation om cancerscreening (COM(2022) 474). Rekommendationen är ett initiativ inom ramen för flaggskeppsinitiativet ”Ett nytt EU-stött cancerscreening-program i Europas plan mot cancer” och ersätter den tidigare rekommendationen från 2003.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december. Rådsrekommendationen antogs den 9 december.

38.5 Ett globalt pandemifördrag

Förslaget till pandemifördrag lyftes första gången av Europeiska rådets ordförande i december 2020 och har därefter avhandlats vid möten i Europeiska rådet. Förhandlingarna sker inom ramen för Världshälsoorganisationen (WHO). Vid en extrainsatt Världshälsoförsamling (WHA) hösten 2021 fattades beslut om att inrätta en mellanstatlig förhandlingsgrupp (INB) i syfte att inleda förhandlingar om ett globalt pandemifördrag.

Den 3 mars beslutade rådet att bemyndiga kommissionen med ett mandat att företräda unionen i förhandlingar om ett pandemifördrag. Enligt tillhörande direktiv och av praktiska arrangemang har kommissionen och medlemsstaterna ett delat förhandlingsmandat, där kommissionen företräder EU på områden som faller inom unionens kompetens, medan ordförandelandet samordnar medlemsstaterna på områden där det råder nationell kompetens.

I juli och december ägde förhandlingar rum inom ramen för WHO. Slutdatum är satt till maj 2024. EU eftersträvar att bidra på ett samordnat och effektivt sätt och att inta en ledande roll i förhandlingarna.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

38.6 EU-gemensam upphandling av vaccin mot covid-19

Sedan 2020 deltar Sverige i de särskilda EU-gemensamma upphandlingarna som gett EU:s medlemsstater möjlighet att på ett effektivt sätt gemensamt upphandla vaccin mot covid-19. Under våren löpte mandatet ut för den särskilda styrgruppen för upphandling av vaccin mot covid-19. Det innebär att gruppen inte längre har mandat att förhandla fram nya EU-gemensamma avtal om covid-19-vaccin. Däremot förvaltas redan ingångna avtal fortsatt av styrgruppen. Sedan inrättandet av EU:s beredskapsmyndighet Hera, som sorterar under kommissionen, kan initierandet av nya upphandlingar av vaccin och arbetet med dessa processer skötas genom Hera.

I takt med ett förändrat epidemiologiskt läge i Europa och globalt har efterfrågan av vaccin mot covid-19 minskat såväl inom EU:s medlemsstater som andra delar av världen. Samtidigt är covid-19-pandemin inte över. Mot bakgrund av detta har frågor om vaccin mot covid-19 såsom vaccinavtalens utformning och behoven av mer flexibilitet och global solidaritet tagits upp vid rådsmötena den 29 mars, 14 juni och 9 december.

I september presenterade europeiska revisionsrätten en särskild rapport (nr 19/2022), ”EU:s upphandling av covid-19-vaccin: efter utmaningar i inledningsskedet säkrades tillräckliga doser men processens prestation bedömdes inte tillräcklig”. Rapporten lyfter bland annat behovet av att dra lärdom av pandemin inför framtiden och att ta fram riktlinjer för upphandling vid pandemier. Rådsslutsatser om rapporten antogs av rådet den 9 december.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

38.7 Den europeiska myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser Skr. 2022/23:115

Den europeiska myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser (Hera), som inrättats inom ramen för kommissionen, syftar till att stärka EU:s beredskap och respons när det gäller gränsöverskridande hälsokriser (se faktapromemoria 2021/22:FPM5). I början av året inrättades Heras styrelse där medlemsstaterna företräds samt den rådgivande gruppen vars medlemmar utses av medlemsstaterna.

För att vara tillräckligt förberedda på ett utbrott av ett allvarligt gränsöverskridande hälsohot får Hera tillsammans med medlemsstaterna inleda ett gemensamt upphandlingsförfarande i syfte att exempelvis köpa in vacciner. För att kunna inleda förhandlingar med nya vaccintillverkare har kommissionen, genom Hera, satt samman en ”Specific Procurement Procedure Steering Committee” (SPPSC).

I november publicerade Hera en särskild rapport med titeln ”State of Preparedness report”. Det är den första upplagan av en årligt återkommande rapport som ger en överblick över de viktigaste beredskapsåtgärderna som har genomförts på EU-nivå de senaste tre åren.

38.8 Ny avgiftsförordning för den europeiska läkemedelsmyndigheten

I december presenterades ett förslag om ny avgiftsförordning för den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA), COM(2022) 721. Förordningen innehåller förslag till justerade avgifter till EMA som ska betalas av företag som ansöker om försäljningsgodkännande av läkemedel för både humant och veterinärt bruk i unionen.

Bakgrunden till förslaget är den utvärdering av EMA:s nuvarande avgiftssystem som presenterades av kommissionen 2019. Utvärderingen visade att avgiftssystemet generellt sett är effektivt men behöver revideras för att bli mer flexibelt och anpassat till framtida utvecklingar liksom till genomförandet av den nya veterinärlagstiftningen.

38.9 Revidering av asbestdirektivet

Kommissionen lämnade den 28 september ett förslag till revidering av direktivet om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet. Det övergripande målet med förhandlingarna är att säkra att förslaget skapar en god arbetsmiljö, rättvisa konkurrensvillkor samt att nödvändiga förutsättningar ges för ett praktiskt genomförande av direktivet.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i oktober.

39 Den inre marknads utveckling

39.1 Framtidens inre marknad

Kommissionens ordförande betonade i talet om tillståndet i Unionen den 14 september, State of the Union, den inre marknads betydelse för ekonomin. I ljuset av Rysslands invasion av Ukraina uttrycktes en ambition om att den inre marknaden framöver ska fortsätta leverera, accelerera och skapa möjligheter för Ukraina.

Arbetsgruppen för den inre marknads tillämpning (SMET) fortsatte under året sitt arbete med fokus på att förbättra genomförandet och tillämpningen av den inre marknads regelverk. En andra årsrapport från gruppen presenterades vid konkurrenskraftsrådets möte den 1 december. Under året har gruppen bland annat arbetat med hinder kopplade till fri rörlighet för tjänsteutövare, yrkeskvalifikationsdirektivet, energisektorn samt stärkande av tvistlösningsmekanismen Solvit.

Den 5 april publicerades kommissionens rekommendation om erkännande av yrkeskvalifikationer för personer som flyr undan Rysslands invasion av Ukraina. Rekommendationen omfattar personer med tillfälligt skydd enligt det s.k. massflyktsdirektivet och innehåller rekommendationer för hur medlemsstaterna kan underlätta tillträdet till reglerade yrken. Uppföljning och utbyte av erfarenheter mellan medlemsstaterna och kommissionen ägde löpande rum i Task Force Ukraina.

39.2 Europeisk standardisering

Förslaget till en standardiseringsstrategi presenterades av kommissionen i februari (se faktapromemoria 2021/22:FPM 66). Den innehåller förslag som syftar till att främja europeiska intressen i fråga om standardisering, men även för att stödja ett öppet samarbete med andra aktörer på områden av ömsesidigt intresse. Inom ramen för strategin föreslog kommissionen en ändring i standardiseringsförordningen. Ändringen har beslutats.

39.3 Förslag om förbud mot produkter som tillverkats under tvångsarbete

Den 14 september presenterade kommissionen förslaget om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete (se faktapromemoria 2022/23:FPM 14). Förslaget är en del av kommissionens meddelande från februari om anständigt arbete i världen.

Syftet med förslaget är att på marknaden inom EU förbjuda produkter som är helt eller delvis tillverkade, producerade, skördade eller utvunna

genom tvångsarbete oavsett om de tillverkats inom EU, importerats till eller ska exporteras från EU. Förslaget förbjuder även export av produkter tillverkade genom tvångsarbete. Definitionen av tvångsarbete bygger på ILO:s definition och inkluderar tvångsarbete för barn.

Skr. 2022/23:115

39.4 Förslag om ett krisinstrument för den inre marknaden

Den 19 september presenterade kommissionen ett förslag till ett krisinstrument för den inre marknaden (se faktrapromemoria 2022/23:FPM 13). Förslaget består av tre delar: förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden (krisinstrumentet), förslag till omnibusförordning och förslag till omnibusdirektiv.

Syftet med förslaget om ett krisinstrument är att säkerställa den fria rörligheten av varor, tjänster och personer, inklusive arbetstagare, på den inre marknaden under en kris. Därutöver syftar förslaget till att garantera tillgången till varor och tjänster av strategisk betydelse vid en krissituation. En kris definieras brett och tar sikte på en oförutsedd händelse av olika slag. Tre krisfaser föreslås som styr vilka åtgärder som blir tillämpliga: beredskap, vaksamhet och kris. En första riktlinjedebatt om förslaget ägde rum vid konkurrenskraftsrådet den 29 september.

39.5 Rådsslutsatser om hållbar offentlig upphandling

Den 9 juni antog rådet slutsatser om potentialen i att använda offentlig upphandling som ett verktyg för att bidra till att nå hållbarhetsmål. Slutsatserna anger en inriktning för hur utvecklingen av hållbar offentlig upphandling bör påskyndas.

39.6 Revidering av byggproduktförordningen

Kommissionen presenterade sitt förslag till en reviderad byggproduktförordning den 30 mars. Förslaget syftar till att uppnå en väl fungerande inre marknad för byggprodukter och att bidra till målen för den gröna och digitala omställningen (se faktrapromemoria 2021/22:FPM82). Förslaget presenterades som en del av den gröna given.

Överläggning med civilutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

39.7 Förordning om maskiner

Kommissionen presenterade ett förslag till en förordning om maskiner den 21 april 2021 som ska ersätta nu gällande maskindirektiv (se faktrapromemoria 2020/21:FPM106).

Den 12 juli ägde det första trepartsmötet rum. Rådet har under hösten sökt och fått förnyat mandat inför den fortsatta förhandlingen.

Näringsutskottet informerades i april och oktober.

40 Näringspolitik

40.1 Förordningen om Ekodesign för hållbara produkter

Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om Ekodesign för hållbara produkter ESPR, den 30 mars (se faktapromemoria 2021/22:FPM84). Förslaget syftar till att ge möjlighet att reglera produkters hållbarhet genom hela deras livscykel för att därigenom göra hållbara produkter till norm.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och flaggskeppsinitiativet i EU:s handlingsplan för en cirkulär ekonomi.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni och information med miljö- och jordbruksutskottet lämnades i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september, oktober och november.

40.2 Förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter

I april presenterade kommissionen ett förslag till förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter (se faktapromemoria 2021/22:FPM89). Syftet med förordningen är att skapa ett EU-gemensamt immaterialrättsligt skydd för traditionella kvalitetsprodukter som härrör från ett visst geografiskt område.

Rådet antog en allmän riktlinje i december.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i juni. Näringsutskottet informerades och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

40.3 Direktiv om företagens hållbarhetsrapportering

Kommissionens förslag till direktiv om företagens hållbarhetsrapportering presenterades i april 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM108). Den 24 februari antog rådet en allmän riktlinje. Trepartsmöte med Europaparlamentet påbörjades därefter och avslutades i juni. Rådet antog direktivet den 28 november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari och november.

40.4 Meddelande om en ny europeisk agenda för innovation

Skr. 2022/23:115

Den 5 juli presenterades ett meddelande om en europeisk agenda för innovation (se faktapromemoria 2022/23:FPM116). Syftet är att stimulera teknikintensiv innovation i EU, ta vara på möjligheterna med den gröna och den digitala omställningen och bygga bestående globala partnerskap för ett ökat strategiskt oberoende i framtiden.

Förslag på åtgärder är främst inriktade mot att stärka tillgången till kapital och kompetens för växande teknikintensiva företag men det finns även åtgärder för förbättrade ramvillkor och innovationspolitik samt åtgärder för kvinnors entreprenörskap. Rådsslutsatser antogs i december.

Överläggning med näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

40.5 Direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

I februari presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (se faktapromemoria 2021/22:FPM71). Syftet med förslaget är att näringslivet ska bidra till en omställning i en hållbar riktning där vissa företag blir skyldiga att visa en tillbörlig aktsamhet i sin verksamhet och i sina värdekedjor i syfte att motverka negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö. Konkurrenskraftsrådet beslutade om en allmän riktlinje den 1 december.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i maj, överläggning med näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

40.6 Förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn

Förordningen om öppna och rättvisa marknader (se faktapromemoria 2020/21:FPM66) antogs vid jordbruks- och fiskerådet den 18 juli. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

40.7 Konkurrenspolitiken – anpassad för nya utmaningar

Den 18 november 2021 presenterade kommissionen meddelandet Konkurrenspolitiken – anpassad för nya utmaningar (se faktapromemoria 2021/22:FPM24). Syftet var att ange vägen för utfasning av krisåtgärder inom ramen för det tillfälliga regelverket respektive utfasning av statligt stöd och åtgärder för att få fart på privata investeringar i återhämtningsfasen. Syftet var vidare att ange det bidrag som konkurrensregelverket och konkurrenstillsynen utgör för den gröna och

40.8 Förordning om halvledare

Den 8 februari presenterades ett förslag till förordning om halvledare (se faktagromemoria 2021/2022:FPM67). Syftet är att stärka det europeiska halvledarekosystemet och minska risken för framtida brist. Detta sker genom att stärka unionens motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och öka den europeiska innovations- och produktionskapaciteten av halvledare. Förslaget har fem strategiska mål:

1. att främja europeisk forskning och tekniskt ledarskap,
2. att bygga och stärka EU:s förmåga att förnya sig inom design, tillverkning och förpackning av avancerade, energieffektiva och säkra chips och förvandla dem till tillverkade produkter,
3. att skapa ett ramverk för att öka produktionskapaciteten av halvledare till 2030,
4. att adressera den akuta kompetensbristen genom att stödja uppkomsten av kvalificerad arbetskraft, samt
5. att utveckla en djupgående förståelse för globala halvledarförsörjningskedjor.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i maj. Den 1 december enades konkurrenskraftsrådet om en allmän riktlinje för förslaget.

40.9 Förordning om datainsamling och datadelning för korttidsuthyrning av boende

Den 7 november presenterade kommissionen förslag till förordning om datainsamling och datadelning för korttidsuthyrning av boende, Short Term Rentals (STR). Förordningen innehåller bestämmelser om harmonisering av registreringskraven för värdar och deras korttidsuthyrningsobjekt.

Förslaget omfattar också förenklad datadelning mellan online-plattformar och myndigheter och syftar till en god överblick över hur den uthyrningsbranschen ser ut och skapar möjligheter att följa utvecklingen över tid. En gemensam europeisk datainsamling bidrar till ökad transparens och möjliggör en balanserad utveckling av turismsektorn. Förslaget ses som ett inremarknadsinstrument och tillhör därför konkurrenskraftsrådet.

40.10 Bemyndigandeförordning inom transportområdet

I juli presenterades ett förslag till förordning om tillämpningen av artiklarna 93, 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av statligt stöd till sektorerna för

järnvägstransporter, transporter på inre vattenvägar och multimodala transporter. Förslaget är en del av den generella översynen som pågår när det gäller statsstödsregelverket.

Förslaget innebär att rådet bemyndigar kommissionen att anta en gruppundantagsförordning för

- stöd till samordning av transporter och
- stöd som utgör ersättning för allmän trafikplikt.

Bemyndigandeförordningen kommer inte att ha någon direkt inverkan i sig, utan kommer att utgöra en rättslig grund för antagandet av eventuella gruppundantagsförordningar.

Syftet med förslaget är att anpassa reglerna för statligt stöd till järnvägstransporter, transporter på inre vattenvägar och multimodala transporter till kommissionens strategi för hållbar och smart mobilitet (se faktagromemoria 2021/22:FPM117).

Samsyn uppnåddes under året och rådet förväntas anta förordningen i början av 2023.

40.11 Förordning om snedvridande utländska subventioner

Förslaget presenterades i maj 2021 (se faktagromemoria 2020/21:FPM111). I förhandlingen under året fick Sverige gehör för de ståndpunkter som stämde av med näringsutskottet i juni 2021. Förordningen antogs den 28 november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

41 Konsumentpolitik

41.1 Direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen

Kommissionen presenterade i mars ett förslag om ändringar i direktiven om otillbörliga affärsmetoder respektive konsumenträttigheter (se faktagromemoria 2021/22:FPM79). Förslaget syftar till att bidra till en cirkulär, ren och grön ekonomi i EU genom att ge konsumenterna möjlighet att fatta informerade inköpsbeslut och därigenom bidra till en mer hållbar konsumtion. Vidare ska förslaget säkerställa en bättre och mer enhetlig tillämpning av EU:s konsumentlagstiftning.

I juni ägde en överläggning rum i civilutskottet.

41.2 Förordning om allmän produktsäkerhet

I juni 2021 presenterade kommissionen ett förslag till ny produktsäkerhetsförordning (se faktagromemoria 2020/21:FPM126). En

Skr. 2022/23:115 överenskommelse nåddes mellan rådet och Europaparlamentet i december.

41.3 Direktiv om konsumentkrediter

Kommissionen har föreslagit ett direktiv om konsumentkrediter (se faktapromemoria 2020/21:FPM124). En allmän riktlinje antogs vi konkurrenskraftsrådet den 9 juni. I december nåddes en preliminär politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet.

41.4 Direktiv om distansförsäljning av finansiella tjänster

I maj presenterade kommissionen ett förslag att upphäva direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster (se faktapromemoria 2021/22:FPM98). Syftet är att upphäva direktivet i de delar där det blivit föråldrat och att vissa av bestämmelserna moderniseras och flyttas till konsumenträttighetsdirektivet från 2011.

Överläggning i civilutskottet ägde rum i november.

42 Forskning och innovation

42.1 Europeiska uppdrag inom Horisont Europa

Den 10 juni godkände konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser om de europeiska uppdragen inom Horisont Europa. Rådsslutsatserna tar sin utgångspunkt i det meddelande (KOM (2021/609) som kommissionen presenterade i september 2021 om de fem europeiska uppdragen inom Horisont Europa och lyfter fram hur uppdragen kan leda till kraftsamling av europeisk forskning och innovation till stöd för hanteringen av samhällsliga utmaningar.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj och samråd med EU-nämnden i juni.

42.2 Värderingar och principer för internationellt samarbete inom forskning och innovation

Den 10 juni godkände konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser om värderingar och principer för internationellt samarbete inom forskning och innovation. Rådsslutsatserna bygger vidare på bland annat rådsslutsatserna från september 2022 om en strategi för internationellt samarbete inom forskning och innovation. Utgångspunkten för rådsslutsatserna är att unionen behöver principer och värderingar som bör gälla för det internationella samarbetet.

42.3 Öppen vetenskap

Som en fortsättning på arbetet med det europeiska forskningsområdet, ERA (se faktapromemoria 2020/21:FPM25), godkände konkurrenskraftsrådet den 10 juni rådsslutsatser om forskningsutvärdering och genomförande av principer för öppen vetenskap. Rådsslutsatserna framhåller att kvalitet, excellens och samhällsnytta ska styra utvärderingen av forskning samt att det behövs en balans mellan kvalitativa och kvantitativa bedömningskriterier.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj och samråd med EU-nämnden i juni.

42.4 Forskningsinfrastruktur

Den 2 december godkände konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser för forskningsinfrastruktur. Rådsslutsatserna tar ett helhetsgrepp på forskningsinfrastrukturer och täcker in allt från tillgång till och användning av infrastrukturer, till kopplingen till andra sektorsområden och därmed samhällets vidare behov.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

42.5 Den nya europeiska agendan för innovation

I juli presenterade kommissionen ett meddelande om en ny europeisk innovationsagenda (se faktapromemoria 2021/22:FPM116). Meddelandet fokuserade på de åtgärder som kan göra det möjligt för innovatörer – inklusive teknikintensiva startupföretag – att bättre dra fördel av den inre marknadens styrkor såsom en stark industriell bas, en omfattande talangbas, stabila institutioner och demokratiska samhällen.

Den 2 december godkände konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser för den europeiska innovationsagendan. Rådsslutsatserna framhåller vikten av att stimulera teknikintensiv innovation i EU, ta vara på möjligheterna med den gröna och den digitala omställningen och bygga bestående globala partnerskap för ett ökat strategiskt oberoende i framtiden.

Överläggning med näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

42.6 Vägledande principerna för kunskapsutnyttjande

Den 2 december antog konkurrenskraftsrådet en rådsrekommendation om de vägledande principerna för kunskapsutnyttjande (se faktapromemoria

2022/23:FPM1). Rekommendationen är en uppdatering av en rekommendation från 2008 om hantering av immateriella rättigheter i aktiviteter kopplade till kunskapsöverföring. Rekommendationen innehåller ett antal vägledande principer för kunskapsutnyttjande inom ett flertal områden. Dessa områden omfattar bland annat forsknings- och innovationspolitik, förvaltning av intellektuella tillgångar, kunskapshöjning, incitament och uppföljning. I rekommendationen betonas även vikten av att utveckla färdigheter inom entreprenörskap.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

42.7 Ändring av förordningen om gemensamma företag under Horisont Europa gällande det gemensamma halvledarföretaget

Den 8 februari presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem, kallat halvledarakten (se faktapromemoria 2021/22:FPM67). Förslaget till förordning syftar till att stärka EU:s motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och leda till ökad europeisk innovations- och forskningskapacitet för halvledare.

I förslaget ingår en ändring av förordningen om bildande av gemensamma företag som antogs våren 2021. Ändringen innebär att det befintliga gemensamma företaget Viktig digital teknik omvandlas till ett gemensamt företag inriktat på halvledare och relaterade tekniker.

Den 1 december antog rådet en allmän riktlinje av halvledarakten. Förhandlingarna om förslaget förväntas fortsätta i rådet med målsättningen att inleda trepartsmöte med Europaparlamentet under våren 2023.

Överläggning om halvledarakten ägde rum i näringsutskottet i juni och samråd i EU-nämnden ägde rum i november. Utbildningsutskottet fick information om halvledarföretagen i maj och november.

42.8 Förordning om inrättande av Europeiska unionens program för säker konnektivitet

I november nåddes en preliminär överenskommelse om förordningen om säker konnektivitet. Förordningen innebär att EU ska inrätta ett säkert och självständigt, rymdbaserat kommunikationssystem som ska kunna svara mot de behov EU, medlemsstaterna och dess myndigheter har av säkra tjänster för statlig satellitkommunikation. Tjänsterna omfattar bland annat skydd av kritisk infrastruktur, övervakning av havs-landsgränser samt krishantering. Förordningen förväntas antas under första kvartalet 2023.

Utbildningsutskottet informerades om förordningen i mars och i november.

42.9 Rådsslutsatser om Copernicus fram till 2035

Skr. 2022/23:115

Den 10 juni antog konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser om Copernicus fram till 2035. Rådsslutsatserna föreslår bland annat att Copernicus datapolicy med fri, full och öppen tillgång till data bibehålls samt att tjänster vidareutvecklas fram till 2035 med hjälp av artificiell intelligens och databehandling. Rådsslutsatserna förordar även att kommissionen i samråd med medlemsstaterna till mitten av 2023 tar fram en strategi och plan för att öka användningen av Copernicus data och tjänster.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

42.10 Rådsslutsatser om rymdtrafikledning

Den 10 juni antog konkurrenskraftsrådet rådsslutsatser om rymdtrafikledning. Rådsslutsatserna framhåller vikten av samarbete med den europeiska rymdorganisationen ESA och att diskutera rymdtrafikledning på global nivå, bland annat i FN-kommittén för fredlig användning av den yttre rymden (COPUOS). Medlemsstaterna rekommenderas att överväga nationella åtgärder såsom riktlinjer eller lagstiftning som kan bidra till utvecklingen internationellt.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

43 Transport

43.1 Horisontella frågor

43.1.1 Transeuropeiska transportnätet TEN-T

Kommissionen presenterade i december 2021 förslag till reviderad TEN-T-förordning (se faktapromemoria 2021/22:FPM55). Rådet antog en allmän riktlinje den 5 december.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i mars och i maj och utskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och i december.

43.1.2 Utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till omarbetning av direktivet om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen till en förordning. Förslaget ingår i lagstiftningspaketet Fit for 55 (se faktapromemoria 2020/21:FPM141). Rådet antog en allmän riktlinje den 2 juni. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt i oktober och därefter inleddes trepartsmöten.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i maj och utskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

43.1.3 Intelligentas transportsystem

Kommissionen presenterade i december 2021 ett förslag som ändrar i direktiv 2010/40/EU om ett ramverk för genomförande för intelligenta transportsystem på väg och gentemot andra trafikslag, det s.k. ITS-direktivet (se faktapromemoria 2021/22:FPM53). Förslaget är en del av ett åtgärds paket för effektiv och grön mobilitet som syftar till att bidra till målen om koldioxidutsläpp, digitalisering och större motståndskraft inom transportinfrastruktur.

Rådet antog en allmän riktlinje den 2 juni. Trepartsmöten inleddes i december.

Överläggning ägde rum i trafikutskottet i mars. Samråd ägde rum i EU-nämnden i maj.

43.2.1 Eurovinjettdirektivet

Kommissionen presenterade i maj 2017 inom ramen för paketet om rörlighet förslag till en reviderad rättsakt om avgifter på tunga godsfordon för användningen av vissa infrastrukturer, eurovinjettdirektivet (se faktapromemoria 2016/17:FPM101). Europaparlamentet antog det reviderade direktivet i februari. Det reviderade direktivet trädde i kraft i mars.

43.2.2 Hyrda fordon

Inom ramen för paketet om rörlighet presenterade kommissionen i maj 2017 förslag till att revidera direktivet om användning av fordon hyrda utan förare för godstransporter på väg (se faktapromemoria 2016/17:FPM105). Europaparlamentet och rådet antog förordningen i april.

43.2.3 Avtal om godstransporter på väg med Ukraina och Moldavien

Kommissionen presenterade i april två rekommendationer till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett avtal om godstransporter på väg mellan EU och Ukraina respektive Moldavien. Syftet är att hantera återverkningar på ekonomin och transportmöjligheterna som följer av Rysslands militära aggression mot Ukraina. Avtalen signerades i juni och tillämpades därefter först provisoriskt. Rådet beslutade i december att på EU:s vägnar ingå avtalen.

43.3 Sjöfart

43.3.1 Förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till förordning om förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport. Förslaget ingår i lagstiftningspaketet Fit för 55 (se faktapromemoria 2020/21:FPM140). Rådet antog en allmän riktlinje den 2 juni 2022. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt i oktober och trepartsmöten inleddes i oktober.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i maj och utskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

43.3.2 Inlandssjöfart

Ordförandeskapet presenterade i augusti ett förslag till rådsslutsatser om inlandssjöfart. Rådet godkände slutsatserna den 5 december.

Skr. 2022/23:115 Trafikutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

43.4 Luftfart

43.4.1 Det gemensamma europeiska luftrummet

Kommissionen presenterade i september 2020 ett reviderat förslag till lagstiftning om det europeiska gemensamma luftrummet (se faktapromemoria 2020/21:FPM17). Förslaget innebar en sammanslagning av tre rättsakter. Rådet antog en allmän riktlinje i juni 2021.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i maj samma år. Samråd med EU-nämnden ägde också rum i maj 2021. Trepartsmöten har pågått med Europaparlamentet.

43.4.2 Hållbara bränslen inom luftfarten

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till förordning om säkerställande av lika villkor för hållbart flyg. Förslaget ingår i lagstiftningspaketet Fit för 55 (se faktapromemoria 2020/21: FPM139). Rådet antog en allmän riktlinje den 2 juni. Europaparlamentet antog sin ståndpunkt i juli och trepartsmöten inleddes under hösten.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i maj och utskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

43.4.3 Corsia – ändring av ETS-direktivet

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till ändring av ETS-direktivet (2003/87/EG). Förslaget är en del av EU:s genomförande av Corsia, det globala klimatstyrmedlet för den internationella luftfarten. I december 2022 uppnåddes en överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om ändringar i direktivet.

Trafikutskottet informerades i maj och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

43.5 Integrerad havspolitik

43.5.1 Internationell havsförvaltning

Kommissionen presenterade ett meddelande om internationell världshavsförvaltning (JOIN (2022) 28) i juni. Rådet antog rådsslutsatser om internationell världshavsförvaltning med meddelandet som grund den 13 december.

44.1 Elektroniska kommunikationer

44.1.1 **Direktivet om radioutrustning: gemensam standard för laddare av elektroniska produkter**

Kommissionen presenterade ett förslag med syfte att i radioutrustningsdirektivet (2014/54/EU) föra in tekniska specifikationer för gränssnittet USB C i september 2021 (se faktapromemoria 2021/22:FPM10). En överenskommelse nåddes mellan rådet och Europaparlamentet i juni och rådet godkände överenskommelsen den 24 oktober.

44.2 Digitalisering

44.2.1 **Förordning om artificiell intelligens**

Kommissionen presenterade ett förslag till en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI) i april 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM109). Rådet antog en allmän riktlinje den 6 december.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i november och ett informationstillfälle ägde rum i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

44.2.2 **Förordning om digital identitet**

Kommissionen presenterade ett förslag till förordning om digital identitet i juni 2021 (se faktapromemoria 2020/21:FPM118).

Rådet antog en allmän riktlinje den 6 december. Överläggning med trafikutskottet ägde rum i november och ett informationstillfälle ägde rum i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

44.2.3 **Det digitala årtiondet**

Beslut om programmet Vägen till det digitala årtiondet, som innehåller en uppföljnings- och styrmekanism vilka ska se till att målen för det digitala årtiondet uppnås, antogs den 13 juli (se faktapromemoria 2021/22:FPM4).

Deklarationen om digitala rättigheter och principer för det digitala årtiondet syftar till att främja en europeisk väg för den digitala omställningen där människan sätts i centrum, bygger på europeiska värden och ska gagna alla medborgare och företag (se faktapromemoria 2021/22:FPM65). Deklarationen undertecknades i marginalen av Europeiska rådets möte den 15 december.

Trafikutskottet informerades i november. Samråd ägde rum i EU-nämnden i december.

Digitala partnerskapen är tänkta att bidra till att bygga upp ett starkare internationellt samarbete inom ramen för EU:s strategi för samarbete i

Skr. 2022/23:115 regionen Indiska oceanen och Stilla havet. Digitala partnerskap har ingåtts med Japan, Sydkorea och Singapore.

Trafikutskottet informerades i november. Samråd ägde rum i EU-nämnden i december.

44.2.4 Förordningen om ett interoperabelt Europa

Kommissionen presenterade ett förslag till förordningen om ett interoperabelt Europa i november (se faktapromemoria 2022/23:FPM33). Förslaget till förordning syftar bland annat till att etablera en fungerande styrningsmodell för interoperabilitetslösningar inom den offentliga sektorn som förutsättning för ytterligare utveckling och genomförande av den digitala inre marknaden.

44.2.5 Förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (datarättsförordningen)

I februari presenterade kommissionen ett förslag till en förordning om harmoniserade regler för rättvis tillgång till och användning av data från bland annat uppkopplade produkter, s.k. sakernas internet, inom ramen för den europeiska strategin för data (se faktapromemoria 2021/22:FPM70). Syftet med förslaget är att mellan aktörerna i dataekonomin rättvist fördela nyttor från den typen av data som kommer från uppkopplade produkter samt att främja tillgång till och användning av data.

Överläggning ägde rum i trafikutskottet i april. Informationstillfällen ägde rum i maj och november i trafikutskottet. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och december.

44.2.6 Förordning om en inre marknad för digitala tjänster

Förhandlingar fortsatte under året om förordningen om en inre marknad för digitala tjänster (se faktapromemoria 2020/21:FPM67).

Efter en överenskommelse vid trepartsmöte godkände Europaparlamentet förordningen i juli och rådet i oktober.

Förordningens bestämmelser är tillämpliga från och med den 17 februari 2024. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

45 Informations- och cybersäkerhet

45.1 Cyberresiliensakten

Kommissionen presenterade i september ett förslag till förordning om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala inslag och om ändring av förordning (EU) 2019/1020 (se faktapromemoria

2022/23:FPM6). I och med digitaliseringen av våra samhällen och ekonomier samt det ökande antalet uppkopplade produkter ses detta som ett prioriterat område för lagstiftning. Förslaget innebär att tillverkare ska följa de cybersäkerhetskrav förordningen anger för alla produkter med digitala inslag för att de ska kunna göras tillgängliga på den inre marknaden. Kraven innebär att tillverkare ska ta cybersäkerhet i beaktande i designen och utvecklingen av produkter med digitala inslag. Därtill ska tillverkare granska säkerhetsaspekter under utvecklingsprocessen, ha transparens gentemot konsumenterna gällande cybersäkerhetsaspekter samt försäkra säkerhetssupport och uppdateringar på ett proportionerligt sätt under produktens livscykel.

Överläggning ägde rum i trafikutskottet i november. Informationstillfälle i trafikutskottet ägde rum i november och samråd i EU-nämnden ägde rum i december.

45.2 Direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen

Kommissionen presenterade i december 2020 ett förslag till direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, NIS2-direktivet (se faktapromemoria 2020/21:FPM71).

Trepartsmöten inleddes i januari och avslutades i maj. Förslaget antogs av Europaparlamentet och rådet i november och direktivet publicerades i EUT i december. Medlemsstaterna har 21 månader på sig att genomföra direktivet från det att direktivet har trätt i kraft.

Försvarsutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och november.

45.3 Rådsslutsatser om säkerhet i leveranskedjor för informations- och kommunikationsteknik

Rådet antog den 17 oktober slutsatser om säkerhet i leveranskedjor för informations- och kommunikationsteknik (IKT). I slutsatserna föreslår rådet hur existerande och kommande cyberspecifika instrument, däribland NIS2-direktivet och den s.k. cyberresiliensakten, kan bidra till att stärka säkerheten i leveranskedjor för IKT. Rådet efterfrågar även specifika åtgärder i sektorsövergripande instrument och angreppssätt såsom vid offentlig upphandling och utländska direktinvesteringar.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

46 Energi

46.1 Direktivet om förnybar energi

I juli 2021 presenterade kommissionen lagstiftningspaketet Fit for 55. Ett av förslagen gällde revidering av direktivet om förnybar energi (RED). Förslaget syftade till att höja andelen förnybar energi i EU:s energimix (se faktagromemoria 2020/21:FPM144).

Rådet antog en allmän riktlinje den 27 juni. Information i näringsutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

46.2 Direktivet om energieffektivitet

I juli 2021 presenterade kommissionen lagstiftningspaketet Fit for 55. Ett av förslagen var en revidering av direktivet om energieffektivitet (EED). Förslaget syftar till att effektivisera och minska EU:s totala energianvändning (se faktagromemoria 2020/21:FPM134).

Rådet antog en allmän riktlinje den 27 juni. Information i näringsutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

46.3 Direktivet om byggnaders energiprestanda

Förslaget till omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) presenterades av kommissionen i december 2021. Förslaget är en del av lagstiftningspaketet Fit for 55. Syftet med förslaget är att förbättra byggnaders energiprestanda och att minska utsläppen från byggnader (se faktagromemoria 2021/22:FPM59).

Rådet antog en allmän riktlinje den 25 oktober.

Överläggning med civilutskottet ägde rum i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

46.4 REPowerEU-planen

Kommissionen presenterade ett meddelande om REPowerEU-planen i maj, med förslag på åtgärder i syfte att fasa ut EU:s beroende av energiimport från Ryssland. Planen inkluderade lagstiftningsförslag med förslag till revideringar i direktiven om förnybar energi (RED), energieffektivitet (EED) och byggnaders energiprestanda (EPBD) (se faktagromemoria 2021/22:FPM102).

Förslaget innehöll bland annat krav på förprövning av tillstånd för solenergianläggningar. Detta förslag har inkluderats i rådsförhandlingen av EPBD. Förslaget innehöll även ett höjt EU-mål för energieffektivisering. Övriga delar av förslaget berör RED, där en framstående del är införandet av s.k. fokusområden. I dessa områden ska

utbyggnad av förnybar energi (förutom bioenergi) inte anses ha någon betydande miljöpåverkan. Skr. 2022/23:115

Rådets allmänna riktlinje antogs den 19 december.

Överläggning om REPowerEU-planen ägde rum i näringsutskottet i juni. Överläggning om delarna som rör direktivet om byggnaders energiprestanda ägde rum i civilutskottet i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

46.5 Förordning om minskade metanutsläpp i energisektorn

Kommissionen presenterade ett förslag till ny förordning om minskade metanutsläpp i energisektorn i december 2021 (se faktapromemoria 2021/22:FPM61). Syftet med förordningen är att bevara och förbättra miljön genom att minska metanutsläppen från fossila energikällor som produceras eller konsumeras i EU, samtidigt som den inre marknadens funktion samt försörjningstryggheten inom EU fortsatt säkerställs. Förslaget innebar bland annat regler för mätning, rapportering och åtgärder för att minska metanutsläppen i olje-, gas- och kolsektorerna.

Rådet antog en allmän riktlinje den 19 december.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

46.6 Nödåtgärder för att hantera höga energipriser

Diskussionen om åtgärder för att hantera höga energipriser har fortsatt under året och intensifierats med anledning av kriget i Ukraina (se faktapromemoria 2021/22:FPM74). I mars presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i framför allt gasförsörjningsförordningen som innebär ett krav för medlemsländer med gaslager att fylla dessa till 80 procent senast den 1 november i år och till 90 procent den 1 november följande fyra år. Förordningen antogs i juni.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet i april.

I april publicerade Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) sin slutrapport om elmarknadsreformer som kan stabilisera elpriser. ACER föreslog inga grundläggande reformer av marknadsstrukturen, utan snarare ett antal förbättringar av den befintliga marknadsstrukturen och bättre genomförande av befintliga lagar. I maj publicerade kommissionen ett meddelande om kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning.

Kommissionen har under året presenterat fem rådsförordningar med stöd av artikel 122 i EU:s funktionsfördrag. Den första rådsförordningen antogs i slutet av juli och införde en rekommendation om att alla medlemsländer ska minska sin gasanvändning med 15 procent. Rådet kan besluta om att göra rekommendationen till ett bindande krav.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

I september presenterade kommissionen förslag på rådsförordning om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna. Förslaget innefattade åtgärder för att minska efterfrågan på el, inklusive bindande åtgärder för att minska efterfrågan under effekttoppar, åtgärder för att begränsa intäkterna för elproducenter med låga marginalkostnader och ett solidaritetsbidrag från fossilindustrin. Förordningen specificerade även hur dessa intäkter skulle användas för att stödja konsumenterna antingen direkt eller genom att förbättra energieffektiviteten eller grön teknik. En politisk överenskommelse om rådsförordningen nåddes den 30 september.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet i september. Samråd ägde rum i EU-nämnden i september.

I oktober presenterades ett förslag till rådsförordning om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden (gaskrisförordningen) som även inkluderade en volatilitetsmekanism för energiderivatmarknaden.

I november presenterades ett förslag om rådsförordning för inrättandet av en marknadskorrigeringsmekanism för att skydda medborgare och företag från alltför höga gaspriser (pristaksförordningen). En politisk överenskommelse om gaskrisförordningen och pristaksförordningen nåddes den 19 december.

Överläggning gällande gaskrisförordningen ägde rum i näringsutskottet i november och samråd med EU-nämnden ägde rum i november. Överläggning gällande pristaksförordningen ägde rum i näringsutskottet i december och samråd ägde rum i EU-nämnden i december.

Kommissionen har identifierat långa tillståndprocesser som ett av de största hindren för en snabb utbyggnad av förnybar energi. I november presenterade kommissionen ett förslag till rådsförordning om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi. Förslaget innehåller bestämmelser för snabbare tillståndprocesser för förnybar energi och värmepumpar. En politisk överenskommelse om rådsförordningen om tillståndprocesser antogs den 19 december.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Frågan om höga energipriser har diskuterats i ett flertal rådskonstellationer under året, inklusive Ekofin och TTE samt Europeiska rådet.

47 Den gemensamma jordbrukspolitiken

47.1 Informationssystem för jordbrukets hållbarhet

Den 22 juni presenterade kommissionen en ändring av rådets förordning vad gäller omvandling av informationssystem för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter till ett informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet (se faktapromemoria 2021/22:FPM113). Förordningen innebär en ökad insamling av statistik vad gäller jordbruksföretagens övergripande hållbarhet, inklusive miljödata kopplade till bland annat mark, luft, vatten och biologisk mångfald samt uppgifter som omfattar jordbrukets sociala dimension.

47.2 Översyn av regelverket för skyddade beteckningar för jordbruksprodukter

I mars presenterade kommissionen ett förslag till översyn av unionens system för skyddade beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt kvalitetsordningar för jordbruksprodukter (se faktapromemoria 2021/22:FPM85). Förslaget syftar till att förbättra de befintliga bestämmelserna, att tillhandahålla en förenklad och rationaliserad uppsättning regler samt att stärka vissa delar av skyddet för geografiska beteckningar, särskilt vad gäller producentgruppers inflytande och skyddsnivån på internet.

Information i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

47.3 Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

I slutet av 2021 antog Europaparlamentet och rådet reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, som börjar gälla från och med 2023. Under 2022 har ett stort arbete skett i medlemsländerna, i dialog med kommissionen, inför kommissionens godkännande av de strategiska planerna för GJP för perioden 2023–2027. Den svenska strategiska planen för GJP godkändes den 28 oktober.

Information i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, juli och december.

47.4 Säker livsmedelsförsörjning

Rysslands olagliga invasion av Ukraina har starkt påverkat marknaden för energi och jordbruksprodukter. Sedan invasionen i februari har frågan och dess effekt på jordbruksmarknaderna och livsmedelsförsörjningen lyfts på samtliga rådsmöten för jordbruksministrarna. Kommissionen publicerade den 23 mars ett meddelande om livsmedelsförsörjningen och motståndskraften i livsmedelssystemen (se faktapromemoria 2021/22:FPM77). Meddelandet beskriver hur Rysslands invasion av Ukraina påverkar jordbruksmarknaderna och lyfter frågor kopplade till livsmedelsförsörjning och vikten av att säkerställa livsmedelssystemets motståndskraft och återhämtningsförmåga.

Information i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i april. Överläggning ägde rum i miljö- och jordbruksutskottet i maj.

47.5 Tillgången till gödselmedel

Tillgången till gödselmedel är avgörande för livsmedelsförsörjningen. Kommissionen publicerade den 9 november ett meddelande om tillgången till gödselmedel till överkomliga priser (se faktapromemoria 2022/23:FPM26). Meddelandet diskuterades vid jordbruksministrarnas möte i november.

Information i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

48 Den gemensamma fiskeripolitiken

48.1 Ändringar när det gäller fiskerikontroll

Under året fortsatte förhandlingarna mellan Europaparlamentet, kommissionen och rådet om kommissionens förslag från 2018 om revidering av förordningen om fiskerikontroll och revidering av andra rättsakter som innehåller bestämmelser om fiskerikontroll (se faktapromemoria 2017/18:FPM132).

I slutet av året hade enighet kunnat nås om ett stort antal av förslagets artiklar. Då de minst kontroversiella artiklarna i kommissionens förslag förhandlades tidigt i processen kvarstår dock flera komplicerade områden att hantera.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd i EU-nämnden ägde senast rum i juni 2021.

48.2 Fiskemöjligheter för Östersjön 2023

Kommissionen presenterade i augusti ett förslag till förordning om reglering av fiskemöjligheter under 2023 för torsk, lax, sill, skarpsill och

rödspätta i Östersjön och vissa fiskemöjligheter utanför Östersjön (se faktapromemoria 2021/22:FPM123). En politisk överenskommelse om förslaget nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i oktober. Den slutliga överenskommelsen innebär ett förbud mot riktat fiske av torsk i hela Östersjön, lax söder om Åland och sill i västra Östersjön och att endast begränsade bifångster av torsk, lax och sill tillåts under 2023 i dessa områden.

Överenskommelsen har tagit viss hänsyn till svenskt kustnära fiske och fritidsfiske genom att tillåta vissa begränsade undantag som begränsar några av de negativa effekterna som annars skulle blivit resultatet. Överenskommelsen innebär även att lekfredningsperioder införs under både den östra och den västra torskens huvudsakliga lekperiod i både östra och västra Östersjön. Lekfredningsperioderna är utformade så att de medger att det svenska kustnära fisket av sill för humankonsumtion och det småskaligt kustnära fisket under vissa förutsättningar kan ske under lekperioderna.

Fritidsfisket av torsk och lax regleras på EU-nivå och överenskommelsen innebär även åtgärder som syftar till att begränsa felrapportering av lax som öring. Fiskemöjligheterna och de relaterade åtgärderna fastställdes i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och den fleråriga förvaltningsplanen för torsk, sill och skarpsill i Östersjön (Östersjöplanen) tillämpades.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

48.3 Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) 2014–2020

Den 18 juli antogs förordningen (EU) 2022/1278 om ändring av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av det anfallskriget.

Förordningen möjliggör för medlemsstaterna att genom EHFF ge ekonomiskt stöd till fiskerinäringarna i syfte att mildra de negativa effekterna för dessa verksamheter till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Förordningen trädde i kraft den 23 juli.

48.4 Fiskemöjligheter för Västerhavet 2023

Kommissionen presenterade den 1 november ett förslag till fiskemöjligheter för 2023 i Nordostatlanten och för 2023–2024 för vissa djuphavsarter (se faktapromemoria 2022/23:FPM22). En politisk överenskommelse om förslaget nåddes vid jordbruks- och fiskerådet den 11–13 december 2022. Den slutliga överenskommelsen innebär bland annat att nuvarande stängningsperiod för ål utvidgas från 3 till 6 månader som kan införas antingen genom en stängningsperiod eller två

stängningsperioder på tre månader vardera så länge de äger rum under årens vandringsperiod.

Kompromissen innebär också att en fångstbegränsning för sill införs i Skagerrak och Kattegatt i syfte att minska oavsiktliga bifångster av västlig vårlekande sill från Östersjön. Den resterande kvoten för Nordsjö sill får nu fiskas fullt ut i Nordsjön. Detta var en viktig förutsättning för att svenska fiskare ska kunna nyttja sin andel av Nordsjö sill.

Förhandlingsresultatet innebär vidare att fiskemöjligheterna har fastställts i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning (MSY) i den gemensamma fiskeripolitiken med undantag för de bestånd för vilka den vetenskapliga rådgivningen innebär att inget uttag bör ske. För dessa arter innebär beslutet förbud mot riktat fiske och begränsade kvoter som ska täcka oundvikliga bifångster. För ett antal arter, såsom havskräfta, vitling och kolja fastställs fångstbegränsningar under MSY-nivån för att underlätta återhämtningen av torskbestånden. Liksom tidigare år gör också kvotavdrag för undantag från landningsskyldigheten.

Beslutet har föregåtts av förhandlingar med andra kuststater, såsom Norge och Storbritannien, samt med regionala fiskeorganisationer globalt. Resultat från dessa förhandlingar ingår i den beslutade förordningen, vilken omfattar alla EU:s fiskemöjligheter utom för områdena Östersjön, Svarta havet och Medelhavet. Beslutet rör cirka 250 fiskekvoter, varav Sverige har andel av cirka 45. Vid tidpunkten för rådsmötet pågick fortfarande förhandlingar mellan EU, Norge och Storbritannien för cirka 100 av de aktuella fiskekvoterna. I avvaktan på en överenskommelse fastställde rådet provisoriska kvoter. Konsultationerna mellan EU och Storbritannien blev klara den 19 december och förhandlingsresultatet kommer således att ingå i förordningen vid det formella antagandet. Konsultationerna mellan EU och Norge har dock inte kunnat avslutas och konsultationer kommer att återupptas i januari 2023. Detta innebär bland annat att svenska fiskare inte har tillträde till att fiska i norska vatten förrän förhandlingarna är avslutade.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

49 Livsmedel, djur och växter

49.1 Antagande av rådsslutsatser om livsmedelsstandarder, Codex Alimentarius

Rådsslutsatser om FAO:s och WHO:s gemensamma program för livsmedelsstandarder, Codex Alimentarius, har förhandlats under året. Dess betydelse för säkra livsmedel erkändes och rådet underströk behovet att i ökad utsträckning beakta frågor om hållbarhet, förändrade förväntningar hos livsmedelskonsumenter och behovet av en ökad samordning med andra internationella och mellanstatliga organisationer.

Rådsslutsatserna antogs vid jordbruks- och fiskerådets möte den 21 februari.

49.2 Utvärdering av EU:s djurskyddslagstiftning

Skr. 2022/23:115

I strategin Från jord till bord aviserade kommissionen en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning. Syftet med översynen är att säkerställa en hög djurskyddsnivå och att bidra till ett mer hållbart livsmedelssystem genom att anpassa lagstiftningen till de senaste vetenskapliga underlagen, utöka omfattningen av regelverket samt underlätta tillämpningen och genomförandet. Förslag till ny lagstiftning väntas under det tredje kvartalet 2023.

Kommissionen har under året genomfört en utvärdering för att bedöma om de befintliga reglerna fortfarande är ändamålsenliga, relevanta, effektiva och bidrar till ett mervärde för EU. Utvärderingen publicerades den 4 oktober.

I utvärderingen konstateras att den nuvarande djurskyddslagstiftningen inte är anpassad för att tillgodose nuvarande och framtida behov. Trots de framsteg som gjorts är de flesta av de problem och utmaningar som identifierades när lagstiftningen antogs fortfarande aktuella. Vidare återspeglas inte samhällets ökande förväntningar, etiska problemställningar, vetenskaplig och teknisk utveckling samt framtida hållbarhetsutmaningar fullt ut i de nuvarande reglerna.

Information i miljö- och jordbruksutskottet och samråd i EU-nämnden ägde rum i samband med jordbruks- och fiskerådet i december.

49.3 Hållbar användning av växtskyddsmedel

Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel den 22 juni. Förslaget syftar till att minska användningen av och riskerna med kemiska växtskyddsmedel för människors hälsa och miljön i linje med strategin Från jord till bord, och främja användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel. Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv (se faktapromemoria 2021/22:FPM112).

Överläggning med miljö- och jordbruksutskotten ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och december.

50 Skogsbruk

50.1 Lägesrapport om EU:s bioekonomistrategi

Den 9 juni presenterades en lägesrapport om EU:s uppdaterade bioekonomistrategi från 2018 (se faktapromemoria 2021/22:FPM111). Genomförandet av strategin bedöms över lag ha framskridit väl. Kommissionen anser att fortsatta åtgärder behövs för att hantera efterfrågan på mark och biomassa för att uppnå de miljömässiga och ekonomiska målen i ett klimatneutralt Europa, samt insatser för hållbara konsumtionsmönster.

51 Horisontella frågor

51.1 Industriutsläppsdirektivet

Kommissionen presenterade sitt förslag till revidering av industriutsläppsdirektivet (IED) den 5 april (se faktapromemoria 2021/22:FPM88). Förslaget syftar till att göra industriutsläppsdirektivet mer effektivt i att begränsa utsläpp av föroreningar, säkerställa allmänhetens tillgång till information och deltagande i beslutsprocesser, förenkla regelverket, främja upptaget av innovationer och ny teknik, stödja omställningen till en giftfri och cirkulär ekonomi och minska utsläpp av växthusgaser.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och EU:s handlingsplan för nollföroreningar, metanstrategi, kemikaliestrategi och handlingsplan för cirkulär ekonomi.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni, september och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september och oktober.

51.2 Industriutsläppsportalsförordningen

Kommissionen presenterade sitt förslag till en ny industriutsläppsportalsförordning, IEPR, den 5 april (se faktapromemoria 2021/22:FPM81). Förslaget syftar till att harmonisera rapporteringskraven för ett antal EU-rättsakter på miljöområdet. Förslaget har lagts fram som ett paket tillsammans med revideringen av industriutsläppsdirektivet.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni.

52 Klimat och luft

52.1 Genomförandet av Parisavtalet

Den 24 oktober antog miljørådet slutsatser som angav EU:s position inför FN:s klimattoppmöte COP27. Slutsatserna återspeglade de svenska huvudbudskapen inför klimattoppmötet dvs. brådska med vilken det globala samfundet behöver agera i frågan samt de möjligheter som finns med klimatomställningen.

COP27 genomfördes i Sharm el-Sheikh i Egypten den 6–20 november. COP27 beslutade om nya finansieringsarrangemang för att hantera klimatrelaterade skador och förluster och angav en inriktning för det

fortsatta arbetet för att stärka ländernas åtaganden i linje med Parisavtalets mål om att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grader. Skr. 2022/23:115

Information och överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd i EU-nämnden ägde rum i oktober.

52.2 Lagstiftningspaketet Fit for 55

I syfte att uppnå det utsläppsmål till 2030 som fastslagits genom EU:s klimatlag presenterade kommissionen den 14 juli 2021 lagstiftningspaketet Fit for 55. Paketets första del innehöll 12 lagförslag inom klimat-, energi-, transport- och skatteområdet. Ytterligare lagförslag inom ramen för Fit for 55 presenterades i december 2021. Nedan följer en redogörelse över de lagförslag som förhandlas inom miljörådet (för övriga förslag, se Del 4 och Del 8).

52.3 Ansvarsfördelningsförordningen

Miljörådet antog den 28 juni en allmän riktlinje för förslaget till reviderad ansvarsfördelningsförordning, ESR (se faktapromemoria 2020/21:FPM137). En preliminär överenskommelse mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet nåddes i november. Den reviderade förordningen innebär att utsläppsmålet på EU-nivå för icke-handlande sektorn skärps till -40 procent som ett led i att genomföra EU:s övergripande klimatmål till 2030.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och i juni.

52.4 Utsläppshandelsdirektivet

Miljörådet antog den 28 juni en allmän riktlinje för förslaget till revidering av utsläppshandelsdirektivet (EU ETS) (se faktapromemoria 2020/2021:FPM136). Den allmänna riktlinjen innehåller både skärpningar av det befintliga systemet och införande av ett nytt utsläppshandelssystem för vägtransporter och uppvärmning av byggnader. Trepartsmöte inleddes i juli och en preliminär överenskommelse nåddes i december.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och i juni.

52.5 Förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk

Miljörådet antog den 28 juni en allmän riktlinje för förslaget till revidering av förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, LULUCF (se faktapromemoria 2020/21:FPM138). Trepartsmöten inleddes i juli och en preliminär överenskommelse nåddes i november. I den preliminära överenskommelsen fastställs ett

Skr. 2022/23:115 övergripande EU-mål på 310 Mt koldioxidkvivalenter i ett nettoupptag i LULUCF-sektorn 2030 på EU-nivå.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i mars, juni och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och i juni.

52.6 Koldioxidkrav på lätta fordon

Miljörådet antog den 28 juni en allmän riktlinje om förslaget till nya EU-mål för koldioxidutsläpp från nya lätta fordon (se faktapromemoria 2020/21:FPM143). Trepartsmöte hölls i september. En preliminär överenskommelse nåddes i oktober. Överenskommelsen innehåller ett nytt EU-mål som innebär nollutsläppskrav för nya lätta fordon från 2035.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars och i juni.

52.7 Sociala klimatfonden

Kommissionen presenterade i juli ett förslag till förordning om att inrätta en social klimatfond som en del av lagstiftningsförslaget Fit for 55 (se faktapromemoria 2020/21:FPM135).

Miljörådet antog den 28 juni en allmän riktlinje om fonden och under hösten inleddes trepartsmöte. En preliminär överenskommelse nåddes den 18 december. Överenskommelsen innebär att fonden ska inrättas för perioden 2026–2032, ingå i EU:s budget och finansieras genom öronmärkta intäkter från utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader (ETS BRT) upp till högst 65 miljarder euro. Medlemsstaterna ska bidra nationellt från sina egna budgetar till de åtgärder som vidtas (medfinansiering på 25 procent).

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i maj och i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

52.8 Certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid

Kommissionen presenterade förslag till förordning om certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid, CRCF (COM(2022) 672), den 30 november. Förslaget innebär gemensamma EU-regler för etablering av frivilliga certifieringsramverk som reglerar övervakning, rapportering och verifiering av åtgärder som syftar till att binda in koldioxid. Kommissionen gav en närmare presentation av förslaget på miljörådet den 20 december.

52.9 F-gasförordningen

Kommissionen presenterade sitt förslag till revidering av F-gasförordningen den 5 april. Förslaget är en del av den gröna given och

syftar till att snabba på nedfasningen av F-gaser (se faktapromemoria 2021/22:FPM87). Förslaget behandlas som ett paket tillsammans med förslaget om revidering av ozonförordningen (se faktapromemoria 2021/22:FPM86).

Skr. 2022/23:115

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni. På miljørådet den 20 december presenterades en framstegsrapport.

52.10 Luftkvalitetsdirektivet

Kommissionen presenterade förslag till revidering av luftkvalitetsdirektivet den 26 oktober (se faktapromemoria 2022/23:FPM20). Förslaget är en del av EU:s gröna giv och syftar bland annat till att skärpa EU:s luftkvalitetskrav för att komma närmare riktvärden från Världshälsoorganisationen (WHO). Kommissionen gav en närmare presentation av förslaget på miljørådet den 20 december.

53 Cirkulär ekonomi och kemikalier

53.1 Batteriförordningen

Kommissionen presenterade sitt förslag till en ny batteriförordning den 10 december 2020 (se faktapromemoria 2020/21:FPM65). Allmän riktlinje uppnåddes vid miljørådet den 17 mars, och samråd med EU-nämnden ägde rum den 11 mars. Trepartsmöten inleddes den 20 april och ägde rum vid tre tillfällen under året. Samråd med EU-nämnden ägde rum den 11 mars. Europaparlamentet antog sin position den 10 mars. Den 9 december nåddes en preliminär överenskommelse mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet.

53.2 Förpackningar och förpackningsavfall

Kommissionen presenterade sitt förslag till en ny förordning om förpackningar och förpackningsavfall (COM(2022) 677) den 30 november. Förslaget syftar till att minska förpackningsavfallet, öka högkvalitativ återvinning samt skapa en marknad för återvunnet material. Detta ska underlätta för konsumenter, skapa nya affärsmöjligheter, öka Europas autonomi och styra förpackningssektorn mot klimatneutralitet till 2050. Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och bygger på kommissionens handlingsplan för en cirkulär ekonomi. Kommissionen gav en närmare presentation av förslaget på miljørådet den 5 december.

53.3 Biobaserad, bionedbrytbar och komposterbar plast

Kommissionen presenterade ett policyramverk för biobaserade, bionedbrytbara och komposterbara plaster (COM(2022) 682) den 30 november. Ramverket förtydligar förutsättningarna för att dessa plaster ska vara hållbara utan att minska biologisk mångfald, bidra till plastnedskräpning eller klimatpåverkan. Ramverket lyfter också fram att användning av bioavfall och biobaserat material till plasttillverkning kan minska EU:s import av fossil råvara. Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och bygger på kommissionens handlingsplan för en cirkulär ekonomi.

53.4 POPs-förordningen

Kommissionen presenterade sitt förslag till ändringar i bilagorna till POPs-förordningen (Persistent Organic Pollutants) (se COM(2021) 656). Ändringarna syftar till att bättre skydda hälsa och miljö från svårnedbrytbara organiska miljögifter (s.k. POPs) genom att skärpa gränsvärdena för vissa sådana ämnen i avfall samt införa gränsvärden för fler ämnen.

Rådet antog sitt förhandlingsmandat vid miljørådet den 17 mars.

53.5 Kommissionens textilstrategi

Kommissionen presenterade en strategi för hållbara och cirkulära textilier den 30 mars (se faktagromemoria 2021/22:FPM83). I strategin presenterar kommissionen en vision för en hållbar och konkurrenskraftig textiltillverkningssektor samt flera kommande och redan presenterade åtgärder för hela värdekedjan från design till avfallshantering.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och bygger på kommissionens handlingsplan för en cirkulär ekonomi och industristrategin med omställningsplanerna för prioriterade sektorer, däribland textil.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i juni.

54 Naturresurser och biologisk mångfald

54.1 Förordningen om restaurering av natur

Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om restaurering av natur den 22 juni (se faktagromemoria 2021/22:FPM114). Förslaget syftar till att bidra till en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologiskt rik och motståndskraftig natur i hela unionens land- och havsområden.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och en viktig del i genomförandet av strategin för biologisk mångfald till 2030.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i oktober. Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december, inför miljørådets inriktningsdiskussion.

54.2 Ramdirektivet för vatten, grundvattendirektivet och prioämnesdirektivet

Kommissionen presenterade ett ändringsdirektiv den 26 oktober, som reviderar de tre direktiven. Förslaget syftar till att förbättra skyddet av EU:s medborgare och miljön, i enlighet med EU:s gröna giv, minska den administrativa bördan samt att förbättra effektiviteten genom att möjliggöra för EU att snabbare svara på nya, otillräckligt hanterade kemikaliehot (se faktapromemoria 2022/23:FPM19).

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och en viktig del i genomförandet av EU:s handlingsplan för nollförorening av luft, vatten och mark.

54.3 Avskogningsförordningen

Kommissionen presenterade 17 december 2021 ett förslag till en ny förordning COM(2021) 706. Förslag om tillgängliggörande av råvaror och produkter på den inre marknaden såväl som export från EU som förknippas med avskogning eller skogsförstörelse (se faktapromemoria 2021/22:FPM25). En allmän riktlinje nåddes under det franska ordförandeskapet vid miljørådet den 28 juni och samråd med EU-nämnden ägde rum den 22 juni. Under det tjeckiska ordförandeskapet har tre politiska trepartsmöten ägt rum och en preliminär överenskommelse mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet träffades den 7 december 2022. Förslagstexten kommer att genomgå språklig och juridisk granskning innan rättsakten formellt kan antas av rådet.

54.4 Omarbetat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse

Kommissionen presenterade förslag till ett omarbetat avloppsdirektiv den 26 oktober (se faktapromemoria 2022/23:FPM21). Förslaget syftar till att göra direktivet mer förenligt med den gröna given och dess ingående strategier. Förslaget innebär att direktivets syfte utökas till att, utöver skydd för miljön, även innefatta skydd av människors hälsa, minskade växthusgasutsläpp, förbättrad styrning och transparens av sektorn, bättre tillgång till sanitet och övervakning av hälsoparametrar relevanta för folkhälsa.

Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv och en viktig del i genomförandet av EU:s handlingsplan för nollförorening av luft, vatten och mark som ingår i given.

DEL 11 UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

55 Utbildning

55.1 Rådsslutsatser om förbättrad rörlighet för lärare och utbildare

Rådet godkände den 5 april slutsatser om förbättrad rörlighet för lärare och utbildare, särskilt den europeiska rörligheten, i deras grundutbildning och fortbildning. Ökad rörlighet väntas bidra till lärares personliga och akademiska utveckling och förbättra lärares professionella utövande och pedagogiska kunskaper samt bidra till att läraryrket blir mer attraktivt.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

55.2 Rådsslutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid

Rådet godkände den 5 april slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid (se faktagromemoria 2021/22:FPM63). Syftet med slutsatserna är att stärka den europeiska dimensionen av högre utbildning, forskning och innovation, liksom synergier mellan dessa områden och att stärka Europas globala roll och ledarskap. Syftet är även att stödja Europas återhämtning och bidra till den digitala och gröna omställningen samt att fördjupa den europeiska känslan av en gemensam värdegrund.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

55.3 Rådsrekommendation om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning

Rådet antog den 5 april en rekommendation om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning (se faktagromemoria 2021/22:FPM63). I rekommendationen lyfts gränsöverskridande samarbete som viktigt för den europeiska högre utbildningens inkludering, kvalitet, mångfald, attraktionskraft och globala konkurrenskraft. Motivet till rekommendationen är att bidra till att upprätta det europeiska området för utbildning senast 2025.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april och juni.

55.4 Rådsrekommendation om lärande inför den gröna omställningen och en hållbar utveckling

Rådet antog den 16 juni en rekommendation om lärande inför den gröna omställningen och en hållbar utveckling. Syftet med rekommendationen är att på EU-nivå skapa en vision och gemensam förståelse för nödvändiga förändringar, utveckla en strategi för kompetenser, färdigheter och attityder, underlätta utbyte av sakkunskap och bästa praxis samt att på EU-nivå stödja initiativ och uppmuntra investeringar.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i juni.

55.5 Rådsrekommendation om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet

Rådet antog den 16 juni en rekommendation om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställningsbarhet. Rekommendationen syftar till att uppmuntra till omskolning och kompetensutveckling. Genom att göra lärandet mer anpassat till den enskildes behov kan initiativet bland annat bidra till ökad anställningsbarhet.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i juni.

55.6 Rådsslutsatser om att stödja välmående inom digital utbildning

Rådet godkände den 28 november slutsatser om att stödja välmående inom digital utbildning. Slutsatserna berör utformningen av policyer och strategier, medvetenheten om skärmtid och potentiella digitala hot samt utforskandet av användningen av digitala verktyg för integration.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november och samråd med EU-nämnden i november.

55.7 Rådsrekommendation om vägar till en framgångsrik skolgång

Rådet antog den 28 november en rekommendation om vägar till en framgångsrik skolgång. Rekommendationen syftar till att främja bättre skolresultat bland alla unga i EU genom att fler elever når baskunskapsnivå i grundläggande färdigheter (läsning, matematik och naturvetenskap), minska antalet elever med bara grundskoleutbildning samt att förebygga skolavhopp och uppmuntra elever att slutföra sin gymnasieutbildning.

56 Ungdom

56.1 Rådsrekommendation om unga volontärers rörlighet

Rådet antog den 5 april rekommendationer om unga volontärers rörlighet i EU. I rekommendationen uppmuntras medlemsstaterna att tillhandahålla användarvänlig information om volontärers rättigheter och status, samt att utforma administrativa system som underlättar för gränsöverskridande volontäraktiviteter.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

56.2 Rådsslutsatser om att främja ungdomars engagemang som drivkrafter för positiva förändringar inom miljöskyddet

Rådet antog den 5 april slutsatser om att främja ungdomars engagemang som drivkrafter för positiva förändringar inom miljöskyddet. Rådsslutsatserna betonar vikten av att alla unga, oberoende av bland annat utbildningsnivå, ekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist förstår utmaningarna med hållbar utveckling och har nödvändig kunskap om hur de kan engagera sig för klimatet.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

56.3 Rådsslutsatser om utveckling av en generationsöverskridande dimension på ungdomsområdet för att främja dialog och sammanhållning

Rådet antog den 28 november slutsatser om utveckling av en generationsöverskridande dimension på ungdomsområdet för att främja dialog och sammanhållning. I slutsatserna uppmuntras medlemsstaterna och kommissionen bland annat att skapa utrymmen och möjligheter för unga att delta i samtal och diskussioner som leder till beslut inom politikområden som berör dem.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

57.1 Rådsslutsatser om en europeisk strategi för kulturella och kreativa näringar

Rådet antog den 4 april slutsatser om en europeisk strategi för kulturella och kreativa näringar. Slutsatserna ger en möjlig inriktning för medlemsstaterna och kommissionen att främja och stärka de kulturella och kreativa näringarna på ett systematiskt sätt. Det handlar exempelvis om att både nationellt och på EU-nivå främja kompetensutveckling och entreprenörskap, informera om finansierings- och investeringsmöjligheter, stärka exportmöjligheterna och uppmuntra ansvarstagande bland företag.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

57.2 Rådsslutsatser om att stärka interkulturellt utbyte genom rörlighet för kulturskapare och genom flerspråkighet i den digitala världen.

Rådet antog den 4 april rådsslutsatser om att stärka interkulturellt utbyte genom rörlighet för kulturskapare och genom flerspråkighet i den digitala världen. Syftet med rådsslutsatserna är dels att understryka vikten av flerspråkighet och språkkompetens i en globaliserad och digital värld, dels att lyfta betydelsen av rörlighet och kulturellt utbyte inom Europa.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars och samråd med EU-nämnden i april.

57.3 Rådsslutsatser om journalisters och andra mediearbetares skydd och säkerhet

Mot bakgrund av de ökande hoten mot journalister, liksom de osäkra finansiella villkor som mediebranschen står inför, antogs den 21 juni slutsatser om journalisters och andra mediearbetares skydd och säkerhet. Slutsatserna välkomnar det arbete kommissionen inlett genom den rekommendation som presenterades i september 2021. Slutsatserna uppmanar medlemsstaterna att öka kunskapen bland journalister, brottsbekämpande myndigheter, domare och andra berörda parter. Vidare att ge bland annat ekonomiskt, socialt och rättsligt stöd till journalister och mediearbetare i exil, särskilt som en följd av den ryska aggressionen mot Ukraina.

57.4 Förordning om en europeisk mediefrihetsakt

Den 16 september presenterade kommissionen ett förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden (europeisk mediefrihetsakt), åtföljt av en rekommendation till

Skr. 2022/23:115 medlemsstater och medieföretag om skyddsåtgärder för redaktionellt oberoende och insyn i medieägande (se faktagromemoria 2022/23:FPM3). Syftet med förslagen är att skydda mediernas mångfald och oberoende, och därigenom bidra till en bättre fungerande inre marknad för medietjänster. Vid utbildningsrådets möte den 29 november presenterades en lägesrapport i ärendet.

Överläggning med konstitutionsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

57.5 Rådsresolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026

Vart fjärde år antar rådet arbetsplaner som slår fast prioriteringar och aktiviteter för de kommande åren. EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 anger de fokusområden som rådet avser att arbeta med under perioden samt de arbetsmetoder som ska nyttjas i arbetet. Arbetsplanen bygger vidare på det som uppnåtts i arbetsplanen för perioden 2019–2022. Ambitionen har varit att knyta an till tidigare rådsslutsatser och dess resultat samt att stärka kopplingen mellan arbetsplanen, och rådets och de roterande ordförandeskapens arbete.

Prioriteringarna som föreslås är förutsättningar för kulturskapare och artister, ökat deltagande i och ökad tillgång till kulturen, kulturens roll för hållbarhet och kulturens roll i EU:s arbete med externa aktörer.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

58 Institutionernas verksamhet

58.1 Kommissionen

Kommissionen har i sitt arbete under året utgått ifrån ordförande Ursula von der Leyens sex politiska riktlinjer: en grön giv, en ekonomi för människor, ett Europa rustat för den digitala tidsåldern, främjande av den europeiska livsstilen, ett starkare Europa i världen samt en ny satsning på demokrati i Europa. Kommissionens arbete under 2022 har präglats av kriget i Ukraina och den sammanhängande energikrisen.

Med anledning av den snabba geopolitiska utvecklingen fokuserar kommissionens strategiska framsynsrapport från 2022 till stor del på samverkan mellan den gröna och digitala omställningen fram till 2050, samt deras potential att göra EU långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt (se faktagromemoria 2021/22:FPM115). Vidare presenterade kommissionen i oktober ett arbetsprogram för 2023 (se faktagromemoria 2022/23:FPM11).

58.1.1 Kommissionens arbetsprogram

Kommissionens arbete under 2022 utgick från prioriteringarna och initiativen som presenterades i det årliga arbetsprogrammet (se faktagromemoria 2021/22:FPM17). Arbetsprogrammet för 2022 gick under titeln Göra Europa starkare tillsammans. Programmet fokuserade särskilt på arbetet för ett grönare, mer rättvist, digitalt och motståndskraftigt Europa och speglade lärdomarna från krisen orsakad av covid-19-pandemin.

58.1.2 Genomförande av direktiv

Under 2021 försämrades Sveriges genomförande av direktiv i tid. Det kunde delvis förklaras av pandemin och särskilda insatser med anledning av detta samt ett efterföljande ansträngt resursläge. Antalet nya överträdelseärenden samt det totala antalet öppna överträdelseärenden om sent genomförande av direktiv under 2021 låg på 20 respektive 29 ärenden. Det är en klar försämring i jämförelse med föregående år, då statistiken visade på 18 respektive 20 ärenden. Situationen har förbättrats under 2022 och Sverige ligger åter på samma nivå som före pandemin med 12 respektive 22 ärenden.

58.1.3 Överträdelseärenden och informella skrivelser från kommissionen

Sverige hade totalt 60 öppna överträdelseärenden vid slutet av 2021; en betydande ökning från 46 ärenden föregående år. Nästan hälften av ärendena (29) rörde försenat genomförande av direktiv. De återfanns främst inom politikområdena finansmarknad, miljö, migration och inrikes samt mobilitet och transport. Kommissionen beslutade under 2021 om 4 motiverade yttranden och 19 formella underrättelser medan 15 ärenden skrevs av.

För Sveriges del låg 18 EU-pilotärenden fortsatt öppna vid slutet av 2021, vilket motsvarar samma nivå som tidigare år. En övervägande andel ärenden rörde miljö-, migrations- och inrikesfrågor. Sverige erhöll även ett liknande antal informella skrivelser utanför EU-pilotförfarandet.

Statistiken försämrades ytterligare under 2022 med totalt 66 öppna överträdelseärenden vid årets slut. Drygt hälften av ärendena rörde försenat genomförande av direktiv. Kommissionen beslutade om 9 motiverade yttranden, 15 formella underrättelser och 9 avskrivningar.

I slutet av 2022 fanns totalt 24 EU-pilotärenden mot Sverige och ungefär lika många övriga informella skrivelser.

58.2 Europaparlamentet

Europaparlamentet har vid årsskiftet 2021–2022 gått in i mandatperiodens andra hälft. Den sträcker sig fram till valen till Europaparlamentet den 6–9 juni 2024. I januari valdes Roberta Metsola till talman för perioden fram till valen. Roberta Metsola tillhör partigruppen EPP och kommer från Malta.

Arbetet inom Europaparlamentet har präglats av ett tätare samarbete mellan de tre största partigrupperna (EPP, S&D samt Renew) som utgör en majoritet om ca 60 procent av de 705 mandaten. Dessa har ingått en överenskommelse, ett s.k. halvtidsavtal, med en rad gemensamma prioriteringar inom flera centrala politikområden.

Konferensen om Europas framtid avslutades den 9 maj. Europaparlamentet har i sin uppföljning av konferensen föreslagit fördragsförändringar och att ett konvent sammankallas. Utskottet för konstitutionella frågor arbetar även med ett betänkande om fördragsändringar som väntas våren 2023.

Europaparlamentets förslag om en ny valrättsakt antogs i maj och lämnades till rådet för fortsatt behandling. Förslaget går längre än de förändringar som antogs av rådet 2018, vilka ännu inte trätt i kraft eftersom beslutet inte godkänkts av alla medlemsstater i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser. Bland ändringarna som nu föreslås märks att införa en unionsomfattande valkrets, utöver dagens nationella valkretsar. Varje väljare skulle, till skillnad från i dag, ha två röster – en för att välja ledamöter i de nationella valkretsarna och en för att välja ledamöter i en unionsomfattande valkrets.

Den 30 november besökte Europaparlamentets talmanskonferens Stockholm för diskussioner med det svenska inkommande

ordförandeskapet i rådet. Talmanskonferensen är Europaparlamentets ledning och består av talmannen och ledarna för de politiska grupperna. Skr. 2022/23:115

Europaparlamentets Sacharovpris för tankefrihet 2022 tilldelades Ukrainas folk, representerade av president Volodymyr Zelenskyj.

58.3 Europeiska unionens domstol

Under året begärde nationella domstolar förhandsavgörande från EU-domstolen i 495 fall, varav 1 från svenska domstolar. Under året gav Sverige in 6 skriftliga yttranden i sådana mål och svarade skriftligen på frågor från domstolen i 3 mål. Vidare deltog Sverige i 6 muntliga förhandlingar vid domstolen.

Mål om direkt talan avser mål där talan väcks direkt vid EU-domstolen eller tribunalen. I EU-domstolen är det huvudsakligen fråga om mål som inleds när en institution eller en medlemsstat väckt talan mot en annan medlemsstat eller institution. I sådana mål mot en institution eller annan medlemsstat än Sverige deltog Sverige under året i 1 muntlig förhandling.

Tribunalen handlägger bland annat, mål där talan väcks av fysiska eller juridiska personer mot EU-institutionernas beslut. I sådana mål intervenerade Sverige under året i 2 mål, gav in 1 interventionsinlägga och svarade på skriftliga frågor från tribunalen i 4 mål. Vidare deltog Sverige i 3 muntliga förhandlingar. Sverige väckte också en ogiltighetstalan mot kommissionen i 1 sådant mål.

Ett avgörande av tribunalen kan i vissa fall överklagas till EU-domstolen. I sådana mål gav Sverige under året in 1 svarsskrivelse, 1 duplik och deltog i 2 muntliga förhandlingar.

Under året väckte kommissionen talan om fördragsbrott mot Sverige på grund av att Sverige inte i tid fullständigt genomfört 2017 års ändringsdirektiv till vapendirektivet (direktiv 2017/853 om ändring av direktiv 91/477). Sverige har i detta mål givit in 1 svaromål och 1 duplik. Vidare gav Sverige inom ramen för en fördragsbrottstalan enligt artikel 259 i EUF-fördraget in 1 svaromål, 1 duplik och 1 anmärkningsskrivelse.

För en närmare beskrivning av EU-domstolens och tribunalens behörighet och av de olika måltyper som normalt handläggs vid dessa instanser, se skr. 2015/16:115 s. 231 f.

I bilaga 1 finns en förteckning över mål av svenskt intresse vid domstolen.

58.4 Öppenhet och insyn

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas.

Under året har det hållits muntlig förhandling i ett mål vid tribunalen (T-163/21 Emilio De Capitani mot Europeiska unionens råd) där Sverige tidigare varit aktivt, som bland annat rör skyddet för institutionens beslutsförfarande.

I ett annat mål som handlar om skyddet för rättsliga förfaranden som Sverige tidigare har intervenerat i har tribunalen meddelat dom (T-421/17

Päivi Leino-Sandberg mot Europaparlamentet). Tribunalen biföll Leino-Sandbergs begäran om att ogiltigförklara rådets beslut att inte bevilja full tillgång till ett beslut att neka De Capitani full tillgång till en handling som han begärt ut i enlighet med öppenhetsförordningen.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i december.

58.5 EU-rekrytering

Det är strategiskt viktigt att Sverige är väl representerat i EU:s institutioner, byråer och organ. Den svenska närvaron på framför allt chefsnivån förbättrades under året. På längre sikt är det särskilt viktigt att nå ut till unga och högskolestuderande som är intresserade av att praktisera eller arbeta inom EU:s institutioner.

Sverige är underrepresenterat i EU:s institutioner och under året agerade Sverige tillsammans med flera andra medlemsstater för att kommissionen och övriga institutioner ska vidta åtgärder som gör det möjligt att rekrytera personal utifrån bredast möjliga geografiska bas, framför allt genom nationellt riktade uttagningsprov.

Inom EU:s institutioner och bland medlemsstaterna fick dessa frågor ökad uppmärksamhet. Kommissionen presenterade under året en ny strategi för sin personalpolitik som innehåller åtgärder som ska bidra till att stärka institutionens attraktionskraft som arbetsgivare. I strategin ingår också nationella uttagningsprov som en möjlig framtida åtgärd för att komma till rätta med problem med geografiska obalanser. Europaparlamentet antog allmänna genomförandebestämmelser för att kunna fatta beslut om nationella uttagningsprov. I rådet genomfördes en diskussion om geografisk balans som för första gången utgick från uppdaterad personalstatistik från EU:s institutioner och organ. Tanken är att diskussionen ska bli årligen återkommande.

58.6 Tolkning

Vid möten i rådet tolkas det till och från samtliga 24 EU-språk. När det gäller tolkning för rådsarbetsgrupper inom det s.k. beställa-betalasystemet beställde Sverige tolkning för hela den tilldelade budgeten. Denna beställningsnivå främjar en hög svensk tolkningskapacitet under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd.

58.7 Regionkommittén

Europeiska regionkommittén består av 329 ledamöter och 329 ersättare som är förtroendevalda från lokal och regional nivå i medlemsstaterna. Sverige företräds av tolv ledamöter och tolv ersättare. Mandatperioden är 26 januari 2020–25 januari 2025.

Kommittén har under året haft sex plenarsessioner. Sverige har haft två rapportörskap under året. De har dels handlat om att lokala och regionala myndigheter påskyndar genomförandet av EU-initiativet om pollinatörer,

59 Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd våren 2023

Under första halvåret 2023 är Sverige ordförande i EU:s ministerråd. Det innebär att Sverige under sex månader ska leda rådets arbete med att driva den gemensamma dagordningen framåt. Det blir Sveriges tredje ordförandeskap, tidigare 2001 och 2009.

Förutsättningarna skiljer sig något från Sveriges tidigare ordförandeskap. Lissabonfördraget innebar att Europeiska rådets möten numera leds av sin permanenta ordförande och att rådet för utrikes frågor leds av den höga representanten som har EEAS till sitt förfogande.

Ordförandeskapet 2023 äger rum under slutet av lagstiftningscykeln, med en stor mängd pågående lagstiftningsförhandlingar. Många kommer sannolikt att vara föremål för slutförhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet, s.k. trepartsmöten eller triloger. Detta kommer att ta mycket tid och resurser i anspråk, framför allt för den svenska EU-representationen i Bryssel.

Statsministern är ansvarig för regeringens arbete inför och under ordförandeskapet och EU-ministern hanterar samordningen av förberedelsearbetet. Arbetet inför ordförandeskapet har så långt som möjligt bedrivits inom befintlig linjeorganisation. Under 2022 har arbetet varit inriktat på frågor som rör aktuella sakfrågor, ordförandeskapsprogrammet, samt kompetensutveckling, kommunikation, mötesverksamhet och budget.

Ordförandeskapsprogram

Sverige har som brukligt tagit fram ett ordförandeskapsprogram som inleds med ett avsnitt om ordförandeskapets politiska prioriteringar. Ordförandeskapsprogrammet beskriver prioriteringarna för ordförandeskapet samt huvudriktningarna per rådskonstellation. Programmet presenterades i riksdagen den 14 december.

Personal och kompetensutveckling

Under året tillträdde den personal som tillfälligt ska förstärka organisationen under ordförandeskapet, både i hemmaorganisationen och på utlandsmyndigheterna, främst EU-representationen i Bryssel.

Särskilda insatser för kompetensutveckling genomfördes under året. Fokus låg på rollen som ordförande, rådssekretariatets roll, procedurfrågor och de institutionella ramarna. Utbildningarna riktade sig främst till ordföranden i arbetsgrupper, bisittare och experter som kommer att agera

Skr. 2022/23:115 stöd i förhandlingarna. Totalt antal deltagare på utbildningarna i Stockholm summeras till drygt 2 500. Samma typ av insatser genomfördes också för personalen på EU-representationen i Bryssel.

Kommunikation

Under året fortsatte Kommunikationssekretariatet för EU-ordförandeskapet 2023 (KOM23) att planera för och förbereda kommunikationsinsatserna för ordförandeskapet. En kommunikationsstrategi och kommunikationsplaner för ordförandeskapet har tagits fram och interna utbildningar för kommunikationsarbetet under ordförandeskapet har genomförts. Ordförandeskapets webbplats, sociala mediekkanaler, logotyp och visuella identitet lanserades i december.

Mötesverksamheten i Sverige

En huvuduppgift för ordförandelandet är att leda formella möten i rådets förhandlingsstruktur i Bryssel och Luxemburg. Runt 150 informella möten kommer därutöver att genomföras i Sverige. Utöver 12 ministermöten handlar det om tjänstemannamöten, konferenser och seminarier. Under året arbetade Sekretariatet för EU-möten i Sverige (SES23) med att förbereda mötesverksamheten i Sverige. Den 30 november genomfördes ordförandeskapets första officiella möte när Europaparlamentets talmanskonferens besökte Stockholm.

Budgeten

För förberedelser och genomförande av ordförandeskapet ökas tillfälligt Regeringskansliets anslag med sammanlagt 1 250 miljoner kronor under perioden 2021–2023. De tillfälliga förstärkningarna av Regeringskansliets anslag kommer bland annat att användas till mötesverksamhet och mötessekretariatet samt till kommunikationssatsningar och kompetensförsörjning.

Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2022

Skr. 2022/23:115
Bilaga 1

Nedan följer en förteckning över de direktstämnda mål vid EU-domstolen och tribunalen samt de mål om förhandsavgöranden vid EU-domstolen, i vilka regeringen har deltagit. Förteckningen redovisar de händelser som har ägt rum under 2022.

I kapitel 1 listas de mål som har avgjorts slutligt under året, vilka finns tillgängliga på domstolarnas gemensamma webbplats <https://curia.europa.eu>. På webbplatsen finns också sammanställda övriga domar av särskild betydelse som har meddelats under året (se Press och medier>Pressmeddelanden).

Därefter upptas i kapitel 2 de mål som vid utgången av året fortfarande var pågående. De inlagor som Sverige i dessa mål har givit in till EU-domstolen och tribunalen under året har efter sekretessprövning översänts till EU-nämnden för kännedom.

Målen redovisas inom respektive kapitel i två avsnitt, varav de första (avsnitt 1.1 och 2.1) avser målen i vilka Sverige är eller har varit part, intervenient eller anmodad medlemsstat och de senare (avsnitt 1.2 och 2.2) avser målen om förhandsavgörande.

Överträdelseärenden mot Sverige som gått vidare till EU-domstolen redovisas särskilt i bilaga 2.

1. AVSLUTADE MÅL

1.1 Mål i vilka talan har väckts i EU-domstolen eller tribunalen

C-161/20 kommissionen mot rådet (SBEUD2020/368)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 5 april 2022.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av rådets beslut, vilket utgör en del av Corepers rättsakt av den 5 februari 2020 om antagande av bidraget till internationella sjöfartsorganisationen (IMO) avseende införande av riktlinjer för livscyklar avsedda att beräkna utsläppet från källa till tank av växthusgaser från hållbara alternativa bränslen.

C-156/21 Ungern mot parlamentet och rådet (SBEUD2021/231)

EU-domstolen (plenum) meddelade dom den 16 februari 2022.

Talan om ogiltigförklaring av förordning 2020/2092 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten.

**C-157/21 Polen mot parlamentet och rådet
(SBEUD2021/232)**

EU-domstolen (plenum) meddelade dom den 16 februari 2022.

Talan om ogiltigförklaring av förordning 2020/2092 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten.

C-207/21 P kommissionen mot Polen (SBEUD2021/159)

EU-domstolen meddelade dom den 14 juli 2022.

Överklagande av tribunalens dom i mål T-699/17 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar.

**T-421/17 RENV Leino-Sandberg mot parlamentet
(SBEUD2021/167)**

Tribunalen meddelade dom den 28 september 2022.

Återförvisning av mål till tribunalen för prövning i sak av talan om ogiltigförklaring av ett beslut av parlamentet att inte bevilja tillgång till ett slutligt beslut i ett avslutat administrativt ärende.

**T-122/20 och T-123/20 Scissent mot kommissionen
(SBEUD2020/235 och SBEUD 2020/236)**

Tribunalen meddelade dom den 16 november 2022.

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2019/1960 och 2019/1973 om att inte godkänna silverzeolit respektive silverkopparzeolit som existerande verksamma ämnen för användning i biocidprodukter.

**T-279/20 CWS Powder Coatings mot kommissionen
(SBEUD2020/339)**

Tribunalen meddelade dom den 23 november 2022.

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/2171 i den del som rör klassificering och märkning av titandioxid.

**T-283/20 Billions Europe m.fl. mot kommissionen
(SBEUD2020/377)**

Tribunalen meddelade dom den 23 november 2022.

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/217 i den del den avser titandioxid.

**T-288/20 Brillux och Daw mot kommissionen
(SBEUD2020/338)**

Skr. 2022/23:115
Bilaga 1

Tribunalen meddelade dom den 23 november 2022.

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/2171 i den del som rör klassificering och märkning av titandioxid.

T-626/20 Landwärme mot kommissionen (SBEUD2020/541)

Tribunalen meddelade dom den 21 december 2022.

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.56125 och SA.56908 avseende förlängning och ändring av statliga stöd till produktion av biogas i form av skattebefrielse till icke livsmedelsbaserad biogas och biogasol för uppvärmning respektive motordrift.

1.2 Mål om förhandsavgöranden

**C-793/19 SpaceNet och C-794/19 Telekom Deutschland
(SBEUD2019/1036)**

Begäran från Bundesverwaltungsgericht, Tyskland

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 20 september 2022.

Målet gäller om det är förenligt med unionsrätten att ålägga tillhandahållare av telekommunikationstjänster att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter vid elektronisk kommunikation i syfte att bekämpa brott och skydda allmän säkerhet, när lagringstider och kategorier av uppgifter anpassas efter bland annat brottsbekämpningens behov av uppgifterna och hur integritetskänsliga uppgifterna är (så kallad begränsad och differentierad lagring).

**C-9/20 Grundstücksgemeinschaft Kollaustraße 136
(SBEUD2020/086)**

Begäran från Finanzgericht Hamburg, Tyskland

EU-domstolen meddelade dom den 10 februari 2022

Målet gäller om en nationell bestämmelse enligt vilken avdragsrätten för ingående mervärdesskatt inträder redan vid den tidpunkt då en transaktion äger rum, i det fall då mervärdesskatten enligt ett nationellt undantag blir utkrävbar från leverantören av varorna eller tillhandahållaren av tjänsterna först vid mottagandet av ersättningen och ersättningen ännu inte har betalats, är förenlig med mervärdesskattedirektivet 2006/112/EG.

**C-140/20 Commissioner of the Garda Síochána m.fl.
(SBEUD2020/194)**

Begäran från Supreme Court, Irland

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 5 april 2022.
Målet gäller om nationell lagstiftning som ålägger tillhandahållare av telekommunikations-tjänster en generell och odifferentierad lagringskyldighet av trafik- och lokaliseringssuppgifter vid elektronisk kommunikation, är förenlig med unionsrätten.

C-302/20 Autorité des marchés financiers (SBEUD2020/350)

Begäran från Cour d'appel de Paris, Frankrike

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 15 mars 2022.
Målet gäller om en frilansjournalists röjande av information om förestående publicering av tidningsartiklar innehållande marknadsrykten om emittenter av finansiella instrument utgör obehörigt röjande av insiderinformation.

C-368/20 Landespolizeidirektion Steiermark och C-369/20 Bezirkshauptmannschaft Leibnitz (SBEUD2020/393)

Begäran från Landesverwaltungsgericht Steiermark, Österrike

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 26 april 2022.
Målen rör lagenligheten hos beslut om gränskontroll som vidtagits när klagandena har rest in i Österrike från en annan medlemsstat (en inre gräns).

C-638/20 MCM mot Centrala studiestödsnämnden (SBEUD 2021/007)

Begäran från Överklagandenämnden för studiestöd, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 24 november 2022.
Målet gäller om principen om fri rörlighet för arbetstagare (artikel 45 FEUF) och artikel 7.2 i förordning 492/2011 hindrar att en medlemsstat uppställer krav på anknytning till hemlandet för att bevilja studiemedel för utlandsstudier i ett fall som det nu aktuella.

C-311/21 TimePartner Personalmanagement (SBEUD2021/274)

Begäran från Bundesarbeitsgericht, Tyskland

EU-domstolen meddelade dom den 15 december 2022.
Målet gäller tolkning av bestämmelser i direktiv 2008/104/EG om arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag (bemanningsdirektivet) avseende likabehandlingsprincipen, det övergripande skyddet av arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag och möjligheten att avvika från likabehandlingsprincipen genom kollektivavtal.

2. PÅGÅENDE MÅL

Skr. 2022/23:115

Bilaga 1

2.1 Mål

C-541/20 – C-555/20 Litauen m.fl. mot parlamentet och rådet (SBEUD2021/117)

Talan om ogiltigförklaring av det s.k. mobilitetspaketet (förordning 2020/1054, förordning 2020/1055 och direktiv 2020/1057).

C-204/21 kommissionen mot Polen (SBEUD2021/332)

Talan om fördragsbrott på grund av underlåtenhet att fullgöra skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU och artikel 47 i stadgan (skyldigheten att säkerställa ett effektivt domstolsskydd), artikel 267 FEUF (möjligheten och skyldigheten för nationella domstolar att begära förhandsavgörande från EU-domstolen) samt artiklarna 7 och 8.1 i stadgan samt artikel 6.1 c och e i förordning 2016/679 (personuppgiftsförordningen).

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 28 juni 2022.

C-209/21 P Ryanair mot kommissionen (SBEUD2021/250)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-238/20 angående talan om ogiltighetsförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.56812 Sverige – Lånegarantiordning till flygbolag enligt de tillfälliga reglerna avseende statliga stödåtgärder för att stötta ekonomin under det rådande COVID-19 utbrottet.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 19 oktober 2022.

C-320/21 P Ryanair mot kommissionen (SBEUD2021/327)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-379/20 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.57061 – Sverige – Ersättning för den skada som orsakats av Covid-19 utbrottet till Scandinavian Airlines.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 14 september 2022.

C-408/21 P rådet mot Pech (SBEUD2021/397)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-252/19 angående talan om ogiltigförklaring av rådets beslut att inte enligt öppenhetsförordningen bevilja full tillgång till ett rättstjänstyttrande rörande ett förslag till förordning.

Sverige gav in en duplik den 25 mars 2022.

**C-694/21 P Brunswick Bowling Products mot
kommissionen (SBEUD 2021/598)**

Överklagande av tribunalens dom i mål T-152/19 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1960 av den 10 december 2018 om en skyddsåtgärd som Sverige vidtagit i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner [och om ändring av direktiv 95/16/EG]

Sverige gav in en svarsskrivelse den 25 januari 2022.

C-822/21 Lettland mot Sverige (SBEUD 2022/088)

Talan om fördragsbrott om Sveriges underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 14.3 i insättningsgarantidirektivet samt principen om lojalt samarbete.

Sverige gav in ett svaromål den 17 maj 2022, en duplik den 7 november 2022 samt en anmärkningsskrivelse den 10 november 2022.

C-353/22 kommissionen mot Sverige (SBEUD 2022/229)

Talan om fördragsbrott på grund av att Sverige inte i tid fullständigt genomfört 2017 års ändringsdirektiv till vapendirektivet (direktiv 2017/853 om ändring av direktiv 91/477).

Sverige gav in ett svaromål den 11 augusti 2022 och en duplik den 3 november 2022.

**T-868/19 Nouryon Industrial Chemicals m.fl. mot
kommissionen (SBEUD2020/168)**

Talan om ogiltigförklaring av ett genomförandebeslut från kommissionen som uppställer vissa krav på tester för registrering av det kemiska ämnet dimetyleter (DME) under Reach-förordningen.

**T-525/20 ITD och Danske Fragtmænd mot kommissionen
(SBEUD2020/540)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärenden om statligt stöd SA.52658 och SA.52489 avseende åtgärder för PostNord Logistics A/S.

**T-639/20 TIB Chemicals mot kommissionen
(SBEUD2021/050)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/11821 i den del som avser ämnet dioktyltenndilaurat.

Sverige gav in svar på tribunalens skriftliga frågor den 27 oktober 2022.

T-659/20 SJ mot kommissionen (SBEUD2021/130)

Skr. 2022/23:115

Bilaga 1

Talan om ogiltighetsförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2020/1193 om tillämpligheten av artikel 34 i direktiv 2014/25/EU på persontrafik på järnväg i Sverige.

T-163/21 De Capitani mot rådet (2021/331)

Talan om ogiltigförklaring av rådets beslut att inte bevilja tillgång till sju arbetsdokument från rådets generalsekretariat till arbetsgruppen för bolagsrätt.

T-238/21 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2021/353)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.57543 – Danmark och SA.58352 – Sverige – Covid-19 avseende rekapitalisering av SAS AB.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 17 november 2022.

T-244/21 LKAB mot kommissionen (SBEUD2021/387)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut den 25 februari 2021 om nationella genomförandeåtgärder för gratis tilldelning under en övergångsperiod av utsläppsrätter för växthusgaser i enlighet med artikel 11.3 i direktiv 2003/87.

T-112/22 Svenska Bankföreningen och Länsförsäkringar Bank mot kommissionen (SBEUD2022/257)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärende om statligt stöd SA.56348 avseende svensk skatt för kreditinstitut.

Sverige ansökte om intervention den 27 juni 2022 och gav in en interventionsinlägga den 21 oktober 2022.

T-334/22 Danske Fragtmænd mot kommissionen (SBEUD2022/440)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärenden om statligt stöd SA.49668 och SA.53403 avseende åtgärder som genomförts av Danmark och Sverige för PostNord AB och Post Danmark A/S.

Sverige ansökte om intervention den 12 oktober 2022.

T-485/22 Sverige mot kommissionen (SBEUD2022/352)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/908 av den 8 juni 2022 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska

jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del beslutet för Sverige innebär en schablonkorrigerings om fem procent motsvarande ett belopp på 13 856 996,64 euro.

Sverige gav den 2 augusti 2022 in en stämningsansökan mot kommissionen.

2.2 Mål om förhandsavgöranden

C-615/20 YP m.fl. (SBEUD2021/032)

Begäran från Sąd Okręgowy w Warszawie, Polen

Målet rör tillstånd till inledande av straffrättsligt förfarande och bl.a. frågan om avdelningen för disciplinära mål, som beslutat om hävning av immunitet för polska domare, uppfyller kraven på oberoende enligt artikel 19 FEU, och därmed dess möjlighet att fatta ifrågavarande beslut.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 28 juni 2022.

C-154/21 Österreichische Post (SBEUD2021/175)

Begäran från Oberster Gerichtshof, Österrike

Målet rör frågan om vilken information enskilda har rätt att erhålla avseende mottagare av utlämnade personuppgifter från personuppgiftsansvariga enligt artikel 15.1 C i dataskyddsförordningen (GDPR).

C-268/21 Norra Stockholm Bygg (SBEUD2021/246)

Begäran från Högsta domstolen, Sverige

Målet rör frågan om artikel 6.3 och 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen innefattar krav på nationella processuella regler om editionsplikt och i så fall om de registrerades intressen måste beaktas vid prövningen av frågan om edition.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 27 juni 2022.

C-333/21 European Superleague Company (SBEUD2021/310)

Begäran från Juzgado de lo Mercantil de Madrid, Spanien

Målet gäller om vissa regler i det Internationella Fotbollsförbundets (FIFA) och Europeiska fotbollsförbundets (UEFA) stadgar är förenliga med unionsrättens bestämmelser avseende bl.a. konkurrens.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 11–12 juni 2022.

C-470/21 La Quadrature du Net m.fl. (SBEUD2021/407)

Begäran från Conseil d'État, Frankrike

Målet gäller bl.a. om unionsrätten utgör hinder för en nationell lagstiftning som föreskriver att en myndighet får samla in uppgifter om

användarnas ip-adresser i syfte att utreda immaterialrättsintrång, utan att någon förhandskontroll sker av en domstol eller av en oberoende förvaltningsmyndighet.

Sverige lämnade den 1 mars 2022 in en begäran om muntlig förhandling och deltog i en sådan förhandling den 5 juli 2022.

Skr. 2022/23:115

Bilaga 1

C-521/21 Rzecznik Praw Obywatelskich (SBEUD2021/511)

Begäran från Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Polen

Målet gäller bland annat frågan om avdelningen för extraordinär kontroll vid polska Högsta domstolen kan anses inrättad enligt lag, samt fråga om unionsrättens företrädare

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 4 februari 2022.

C-548/21 Bezirkshauptmannschaft Landeck (SBEUD2021/571)

Begäran från Landesverwaltungsgericht Tirol, Österrike

Målet gäller tillgång till uppgifter i beslagtagna elektronisk utrustning.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 2 mars 2022 och lämnade in en begäran om muntlig förhandling den 21 juni 2022.

C-647/21 D. K. och C-648/21 M.C. och M.F. (SBEUD2021/521)

Begran från Sąd Okręgowy w Słupsku, Polen Målet gäller om artikel 19 FEU, jämförd med artikel 47 i stadgan, utgör hinder mot nationella bestämmelser som ger ett domstolskollegium behörighet att helt eller delvis befria en domare från skyldighet att pröva tilldelade mål. Även fråga om unionsrättens företrädare.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 4 februari 2022.

C-680/21 Royal Antwerp Football Club (SBEUD2021/564)

Begäran från Tribunal de première instance francophone de Bruxelles, Belgien

Målet gäller om Europeiska fotbollsförbundets (UEFA) och dess belgiska medlemsförbunds regler om hemmafostrade spelare är förenliga med unionsrättens bestämmelser avseende konkurrens och fri rörlighet för arbetstagare.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 25 februari 2022 och deltog i en muntlig förhandling den 15 november 2022.

C-148/22 Commune d'Ans (SBEUD2022/165)

Begäran från Tribunal du travail de Liège, Belgien

Målet gäller tillåtligheten av en neutralitetspolicy med förbud mot att synligt bära politiska och religiösa symboler.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 30 juni 2022.

C-241/22 DX (SBEUD2022/238)

Begäran från Hoge Raad der Nederlanden, Nederländerna

Målet gäller brottsbekämpande myndigheters tillgång till uppgifter som tillhandahållare av telekommunikationstjänster lagrar för andra ändamål än det som tillgången sker för (exempelvis för att skydda nationell säkerhet och bekämpa grov brottslighet) samt om brottslighet kan anses vara ett självständigt unionsrättsligt begrepp.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 5 augusti 2022.

C-820/21, Vinal (SBEUD2022/048)

Begäran från Administrativen sad Sofia-grad, Bulgarien

Målet gäller om det är förenligt med proportionalitetsprincipen att vid en allvarlig överträdelse av punktskattelagstiftningen föreskriva en kumulation av en finansiell sanktion och återkallelsen av godkännandet att skjuta upp tidpunkten för punktskatteskyldighetens inträde.

Sverige gav in ett skriftligt svar på en fråga från domstolen den 28 november 2022.

Under 2022 avslutade och pågående överträdelseärenden

Skr. 2022/23:115
Bilaga 2

Nedan följer en förteckning över kommissionens överträdelseärenden mot Sverige. I kapitel 1 listats för varje departement de överträdelseärenden som avslutats under 2022. Därefter redovisas i kapitel 2 departementens överträdelseärenden som vid utgången av året fortfarande var pågående. Överträdelseärendena i detta kapitel delas upp i två avsnitt, varav det första avsnittet tar upp försenade genomföranden av direktiv och det andra avsnittet redovisar dels felaktiga genomföranden av direktiv, dels felaktig tillämpning av direktiv, förordning eller fördrag.

För handläggningen av formella underrättelser till Sverige ansvarar respektive departement. Handläggningen av motiverade yttranden till Sverige sker samlat vid Kansliet för EU-rättsliga frågor i Statsrådsberedningen. För närmare information om enskilda överträdelseärenden kan kontakt tas med registrator på ansvarigt departement med hänvisning till kommissionens ärendenummer som anges i förteckningen. Kontaktuppgifter till departementens registratorer finns på regeringens webbplats <https://www.regeringen.se/kontaktuppgifter/kontaktuppgifter-till-departementens-registratorer/>

På kommissionens webbplats finns möjlighet att söka information om överträdelsebeslut mot Sverige och övriga medlemsstater https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=sv Där publiceras även pressmeddelanden för mer betydelsefulla ärenden.

Förteckningar över överträdelseärenden som bifogats regeringens skrivelser från tidigare år angående verksamheten i EU finns på riksdagens webbplats Dokument & lagar – Riksdagen Sökord ”Verksamheten i Europeiska unionen”.

1. AVSLUTADE ÄRENDEN

1.1 Justitiedepartementet

1. Genomförandedirektiv (EU) 2019/69 om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen enligt rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2020/0256)
2. Direktiv (EU) 2019/770 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (ärendenummer 2021/0497)
3. Direktiv (EU) 2019/771 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG. (ärendenummer 2021/0498)

4. Direktiv 2013/40/EU om angrepp mot informationssystem (ärendenummer 2021/2054)

1.2 Utrikesdepartementet

1. Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2186)

1.3 Försvarsdepartementet

Inga ärenden.

1.4 Socialdepartementet

Inga ärenden.

1.5 Finansdepartementet

1. Direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (ärendenummer 2019/0132)
2. Direktiv (EU) 2019/2161 vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler (ärendenummer 2022/0175)
3. Direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (ärendenummer 2021/0094)
4. Direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (ärendenummer 2021/0499)

1.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

1.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

Inga ärenden.

1.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

Inga ärenden.

1.10 Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet

Inga ärenden.

2. PÅGÅENDE ÄRENDEN

2.1 Försenat genomförande

2.1.1 Justitiedepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2018/0389)
2. Genomförandedirektiv (EU) 2019/68 om fastställande av tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen och deras väsentliga delar enligt rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2020/0255)
3. Direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (ärendenummer 2021/0345)

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2018/1673 om bekämpning av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser (ärendenummer 2021/0093)
2. Direktiv (EU) 2019/1151 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt (ärendenummer 2022/0389)

2.1.2 Utrikesdepartementet

Motiverade yttranden

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2021/1047 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG vad gäller uppdatering av förteckningen över försvarsrelaterade produkter i enlighet med Europeiska unionens uppdaterade gemensamma militära förteckning av den 17 februari 2020 (ärendenummer 2021/0542)

2.1.3 Försvarsdepartementet

Inga ärenden.

2.1.4 Socialdepartementet

Motiverade yttranden

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (ärendenummer 2022/0322)

2.1.5 Finansdepartementet

Motiverade yttranden

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2019/879 om ändring i direktiv 2014/59/EU vad gäller kreditinstitut och väderpappersföretags förlustabsorberings- och rekaptaliseringskapacitet och om direktiv 98/26/EG PE/48/2019/REV/1 (ärendenummer 2021/0095)
2. Direktiv (EU) 2019/878 om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller undantagna enheter, finansiella holdingföretag, blandade finansiella holdingföretag, ersättning, tillsynsåtgärder och tillsynsbefogenheter och kapitalbevarande åtgärder (ärendenummer 2021/0346)
3. Direktiv (EU) 2019/2034 om tillsyn av värdepappersföretag och om ändring av direktiven 2002/87/EG, 2009/65/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU och 2014/65/EU (ärendenummer 2021/0348)
4. Direktiv (EU) 2020/1504 om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument (ärendenummer 2021/0349)
5. Direktiv (EU) 2019/1160 om ändring av direktiven 2009/65/EG och 2011/61/EU vad gäller gränsöverskridande distribution av företag för kollektiva investeringar. (ärendenummer 2021/0500)
6. Direktiv (EU) 2019/2162 om utgivning av säkerställda obligationer och offentlig tillsyn över säkerställda obligationer samt om ändring av direktiven 2009/65/EG och 2014/59/EU. (ärendenummer 2021/0502)

2.1.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

2.1.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

Skr. 2022/23:115

Bilaga 2

Motiverade yttranden

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Kommissionens direktiv (EU) 2020/367 om ändring av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG vad gäller fastställande av bedömningsmetoder för skadliga effekter av omgivningsbuller (ärendenummer 2022/0177)
2. Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2021/1226 om ändring, för anpassning till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, av bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG i fråga om gemensamma bedömningsmetoder för buller (ärendenummer 2022/0178)
3. Direktiv (EU) 2019/1 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad (ärendenummer 2021/0129)

2.1.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

2.1.9 Arbetsmarknadsdepartementet

Inga ärenden.

2.1.10 Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Motiverade yttranden

1. Direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (ärendenummer 2021/0096)
2. Direktiv (EU) 2018/2002 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ärendenummer 2020/0557)
3. Direktiv (EU) 2016/797 om driftkompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (ärendenummer 2020/0558)
4. Direktiv (EU) 2016/798 om järnvägssäkerhet (ärendenummer 2020/0559)
5. Direktiv (EU) 2019/883 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och upphävande av direktiv 2000/59/EG (ärendenummer 2021/0347)
6. Direktiv (EU) 2019/1161 om ändring av direktiv 2009/33/EG om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon (ärendenummer 2021/0501)

Formella underrättelser

1. Direktiv (EU) 2016/2370 om ändring av direktiv 2012/34/EU vad gäller öppnandet av marknaden för inrikes persontrafik på järnväg och styrningen av järnvägsinfrastrukturen (ärendenummer 2019/0087)
2. Direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (ärendenummer 2021/0344)
3. Direktiv (EU) 2019/520 om driftskompatibilitet mellan elektroniska väggtullsystem och underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om underlåtenhet att betala vägavgifter i unionen (ärendenummer 2019/0541)
4. Direktiv (EU) 2017/2397 av den 12 december 2017 om erkännande av yrkeskvalifikationer för inlandssjöfart och om upphävande av rådets direktiv 91/672/EEG och 96/50/EG (ärendenummer 2022/0254)
5. Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2020/12 om komplettering av direktiv (EU) 2017/2397 vad gäller normer för behörighet och för motsvarande kunskaper och färdigheter, för praktiska examinationer, för godkännande av simulatorer och för medicinsk lämplighet (ärendenummer 2022/0255)
6. Direktiv (EU) 2020/1057 om fastställande av särskilda regler med avseende på direktiv 96/71/EG och direktiv 2014/67/EU för utstationering av förare inom vägtransportsektorn och om ändring av direktiv 2006/22/EG vad gäller tillsynskrav och förordning (EU) nr 1024/2012 (ärendenummer 2022/0256)
7. Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2021/1206 om ändring av bilaga III till direktiv 2014/90/EU om marin utrustning vad gäller tillämplig standard för laboratorier som används av organ för bedömning av överensstämmelse när det gäller marin utrustning (ärendenummer 2022/0257)
8. Direktiv (EU) 2021/1233 om ändring av direktiv (EU) 2017/2397 vad gäller övergångsbestämmelser för erkännande av bevis från tredjeland (ärendenummer 2022/0258)

2.2 Felaktigt genomförande

2.2.1 Justitiedepartementet

Motiverade yttranden

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (ärendenummer 2019/2114)
2. Rambeslut 2008/913/RIF om att bekämpa vissa former och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen (ärendenummer 2020/2324)
3. Rambeslut 2002/584/RIF om den europeiska arresteringsordern och överlämnande mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/2362)

4. Direktiv 2010/64/EU om rätten till tolkning och översättning i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2021/2105)
5. Direktiv 2013/48/EU om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet (ärendenummer 2021/2079)
6. Direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism (ärendenummer 2021/2156)
7. Direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (ärendenummer 2021/2266)
8. Direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF samt förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning (ärendenummer 2022/2022)

Skr. 2022/23:115
Bilaga 2

2.2.2 Utrikesdepartementet

Ännu inte avskrivna ärenden med anledning av en dom från EU-domstolen

1. Bilateral investeringsskyddsavtal (ärendenummer 2004/2055, mål C-249/06)

Motiverade yttranden

1. Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal med Rumänien, (ärendenummer 2013/2207)
2. Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2307)

Formella underrättelser

1. Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2396)
2. De svenska bestämmelsernas bristande överensstämmelse med direktivet (EU) 2018/958 om en proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken (ärendenummer 2021/2193)
3. Sveriges uppsägning av de bilaterala investeringsavtalen inom EU (ärendenummer 2021/2242)

2.2.3 Försvarsdepartementet

Inga ärenden.

2.2.4 Socialdepartementet

Formella underrättelser

1. Direktiv 2011/98/EU, 2003/86/EG, 2003/109/EG, 2009/50/EG, 2014/36/EU, 2014/66/EU och direktiv (EU) 2016/801 - Migrationsverkets handläggningstider och sociala trygghetsförmåner för tredjelandsmedborgare (ärendenummer 2019/4073)

2.2.5 Finansdepartementet

Motiverade yttranden

1. Ojämlig behandling av svensk utdelning som upp bärs av å ena sidan de svenska allmänna pensionsfonderna och å andra sida jämförbara offentliga pensionsinstitut som är etablerade i andra EU-medlemsstater eller EES-länder (ärendenummer 2020/4035)
2. Direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden (ärendenummer 2018/0099)
3. Direktiv 2014/49/EU om insättningsgarantisystem (ärendenummer 2021/6000)

Formella underrättelser

1. Ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 16–20 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) (ärendenummer 2013/4206)
2. Upphandling av avfallstjänster (ärendenummer 2014/4183)
3. Direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU och 2014/25/EU gällande offentlig upphandling och koncessioner (ärendenummer 2018/2279)

2.2.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

2.2.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

Ännu inte avskrivna ärenden med anledning av en dom från EU-domstolen

1. Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2009/2310; mål C-22/20)

Motiverade yttranden

1. Direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa vad gäller överskridna gränsvärden – partiklar i luften, PM10 (ärendenummer 2012/2216)
2. Förordning (EU) nr 1257/2013 om återvinning av fartyg och ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG (ärendenummer 2019/2090)
3. Direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (ärendenummer 2020/2114)

Formella underrättelser

1. Direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2014/52/EU (ärendenummer 2019/2222)
2. Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2020/2096)
3. Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) samt direktiv 2009/147/EG (fågeldirektivet) vad gäller brister i Natura 2000-nätverket (ärendenummer 2020/2207)

2.2.8 Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**Motiverade yttranden**

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vad gäller den svenska vargpolitiken – särskilt licensjakten på varg (ärendenummer 2010/4200)
2. Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) vad gäller bristande skydd av marina däggdjur från fiskeverksamhet i Sverige (ärendenummer 2020/4037)
3. Det bilaterala luftfartsavtalet mellan Sverige och Ryssland (ärendenummer 2010/2182)
4. Förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas (ärendenummer 2020/2198)
5. Svenska regimen gällande kombinerad transport – Direktiv 92/106/EEC om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport för gods mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/4055)
6. Direktiv (EU) 2018/844 om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ärendenummer 2021/2273)

2.2.9 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

2.2.10 Arbetsmarknadsdepartementet**Motiverade yttranden**

Inga ärenden.

Formella underrättelser

1. Direktiv 2019/1937 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (ärendenummer 2022/2004)

Beslut i rådet under 2022 som Sverige inte har stött eller har gjort uttalande om

En målsättning för Sveriges EU-arbete är att genom tidigt påverkansarbete och aktivt deltagande i förhandlingsarbete nå resultat som gagnar svenska och europeiska intressen. Vid ett fåtal tillfällen varje år kan det dock uppkomma situationer då det inte är möjligt att stödja rådets beslut. Det förekommer också att uttalande görs i samband med ett beslut. Genom ett uttalande kan en medlemsstat påtala politiskt viktiga aspekter av ett rådsbeslut. Vid sidan av uttalande förekommer begreppen deklaration och röstförklaring.

1 Beslut i rådet under 2022 när Sverige röstat nej

1.1 Direktiv om tillräckliga minimilöner

Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen.

- Datum för röstning: 4 oktober 2022.
- Rådsformation: Förhandlades i EPSCO-rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor. Antogs i Ekofin (ekonomiska och finansiella frågor).
- Bakgrund: Ekofin antog den 4 oktober 2022 förslaget till direktiv om tillräckliga minimilöner. Beslutet togs med kvalificerad majoritet.

Varför Sverige röstade nej: Bedömningen var, efter skriftligt samråd med EU-nämnden, att lönebildning hanteras i Sverige av arbetsmarknadens parter och att det finns samsyn både politiskt och mellan arbetsmarknadens parter att det därför inte ska finnas lagstiftning om minimilön på EU-nivå.

1.2 Direktivet om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder

- Datum för röstning: 17 oktober 2022.
- Rådsformation: Jordbruks- och fiskerådet.
- Princip för omröstning (kvalificerad eller enkel majoritet): Kvalificerad majoritet.

Varför Sverige röstade nej: Den svenska ståndpunkten (som överlades senast 2014) är att förslaget strider mot subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

2 Beslut där Sverige lagt ned sin röst

2.1 Beviljandet av ansvarsfrihet för kommissionen avseende genomförandet av EU-budgeten 2020

- Datum för röstning: 15 mars 2022.
- Rådsformation: Ekofin.
- Princip för omröstning (kvalificerad eller enkel majoritet): Kvalificerad majoritet.

Varför Sverige lade ner sin röst: Sverige anser att det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Det är viktigt att kommissionen vidtar ytterligare åtgärder för att minska felen vid genomförandet av EU:s politik.

2.2 Antagande av EU:s allmänna budget för år 2023

- Datum för omröstning: 11 och 14 november, omröstning 22 november.
- Rådsformation: Ekofin.
- Princip för omröstning (kvalificerad eller enkel majoritet): Kvalificerad majoritet.

Varför Sverige lade ner sin röst: Sverige verkade för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Det övergripande målet var att nå en så restriktiv budget som möjligt, som med god marginal rymdes inom de beslutade taken i den fleråriga budgetramen. Den överenskommelse om EU:s årsbudget för 2023 som nåddes den 14 november 2022 innebar att åtagandenivån översteg den åtagandenivå som föreslagits, i förslag och ändringsskrivelse, av kommissionen. Överenskommelsen om EU:s årsbudget för 2023 bedömdes mot denna bakgrund inte uppfylla den ståndpunkt som regeringen hade förankrat i finansutskottet och EU-nämnden.

3 Uttalanden

3.1 Förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport - initiativet FuelEU Maritime

Transport-, telekom- och energiministermöte den 2–3 juni. Deklaration av Tomas Eneroth (infrastrukturminister) tillsammans med Belgien, Danmark, Irland, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland:

”Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Luxemburg, Nederländerna och Sverige stöder till fullo det övergripande målet för initiativet FuelEU Maritime. Det finns ett akut behov av åtgärder för att minska

växthusgasutsläppen från sjöfartssektorn, och FuelEU Maritime kommer att bidra till att detta mål uppnås.

Vi välkomnar ordförandeskapets ansträngningar för att nå fram till ett kompromissförslag till allmän riktlinje, som läggs fram i dag i transportrådet. Det är viktigt att agera nu och att skicka rätt signaler för att minska växthusgasutsläppen från sektorn. Följaktligen anser vi att man behöver gå vidare i förhandlingsprocessen och det är meningsfullt att vi når fram till en allmän riktlinje.

Samtidigt upprepar vi att vi anser att det krävs en mer proaktiv lagstiftningsram för att minska växthusgasutsläppen från sektorn. Därför har vi i diskussionerna om detta ärende hittills betonat möjligheten till och behovet av en högre ambitionsnivå och lagt fram flera trovärdiga förslag och möjligheter till diskussion för att vi ska kunna uppnå detta. När vi ger oss in i trepartsdialogerna är det ett gynnsamt tillfälle att understryka detta. Det behövs högre mål för minskade växthusgasutsläpp inom FuelEU Maritime för att vi ska kunna uppnå EU:s mellanliggande klimatmål och klimatmål för 2050.

Det behövs högre mål för att uppnå målen för 2030, dvs. en minskning på 13 procent och en andel på 2,6 procent förnybara drivmedel av icke-biologiskt ursprung (enligt diskussionerna i direktivet om förnybar energi), när det gäller energiförsörjningen från förnybara energikällor inom transporter.

Det behövs fler incitament för att påskynda användningen av rena och förnybara bränslen inom sjötransporter.

Det behövs högre ambitioner på efterfrågesidan för att man ska kunna stärka konkurrenskraften inom EU:s sjöfartssektor och skapa tillförlitlighet i planeringen för bränsleleverantörer, fartygsägare och operatörer. Detta skulle i slutändan leda till lika villkor för hamnar i och utanför EU.

EU:s medlemsstater måste ha högre ambitioner om våra ansträngningar för att främja en ambitiös global strategi för minskade växthusgasutsläpp inom IMO ska förbli trovärdiga, vilket också är avgörande för att upprätthålla lika villkor.

Det är meningsfullt att vi når fram till en allmän riktlinje, och vi stöder att processen fortskrider. Samtidigt upprepar vi att vi anser att en mer proaktiv lagstiftningsram är nödvändig för att minska växthusgasutsläppen från sjöfartssektorn, och vi kommer att fortsätta att förespråka detta på EU-nivå i samarbete och samordning med kollegor i hela EU.”

I deklARATIONEN pekar länderna på behovet av en högre ambitionsnivå när det gäller utsläppen av växthusgas inom sjöfartssektorn. Länderna meddelar att de därför kommer att fortsätta att förespråka högre mål för utsläpp inom FuelEU Maritime.

3.2 Sociala klimatfonden

Miljöministermöte den 28 juni. Deklaration av Mikael Damberg (finansminister) tillsammans med Danmark och Finland.

”Vi stöder fullt ut det ambitiösa 55 procent-paketet och välkomnar de allmänna riktlinjer som man enats om i dag och som kommer att fungera

som rådets förhandlingsmandat att inleda trepartsmöten med Europaparlamentet. Paketet innehåller viktiga förslag för att minska våra gemensamma koldioxidutsläpp, vilket kommer att säkerställa att utsläppen minskar med minst 55 procent fram till 2030 i hela EU. Vi delar uppfattningen att den gröna omställningen bör bygga på principerna om rättvisa och solidaritet. Även om vi inser behovet av att ta itu med de negativa konsekvenserna av EU:s utsläppshandelssystem för byggnader och vägtransporter för de mest utsatta är vi fortfarande mycket kritiska till den sociala klimatfondens storlek och inkluderandet av direkt inkomststöd. Vi betonar att inkomststöd och socialpolitik förblir medlemsstaternas ansvar. Delegationerna ovan anser att överläggningarna om EU:s nya budgetinstrument i rådet (miljö) är mycket okonventionella, särskilt med tanke på fondens föreslagna storlek. Utgiftsförslag bör som regel förhandlas fram inom ramen för det ordinarie budgetramverket.”

I deklARATIONEN ställer sig Sverige, Danmark och Finland kritiska till storleken på EU:s sociala klimatfond samt till inkluderandet av direkt inkomststöd, vilket man menar är ett nationellt ansvar.

3.3 Fiskemöjligheterna för 2022

Extra transport-, telekom- och energiministermöte den 26 juli. Deklaration av Khashayar Farmanbar (energi- och digitaliseringsminister) tillsammans med Danmark, Estland, Frankrike, Irland, Litauen, Spanien och Tyskland:

”Med tanke på att biomassan för bestånden av BLI/12INT, BLI/24 och BLI/03A understiger Blim, åtar sig Danmark, Tyskland, Estland, Irland, Spanien, Frankrike, Litauen och Sverige, i enlighet med den skriftliga handling som överenskommit med Förenade kungariket om fiskemöjligheterna för 2022, att inte utnyttja den flexibilitet mellan åren som medges enligt artikel 15.9 i förordning (EU) nr 1380/2013 när det gäller dessa bestånd under 2022.”

Enligt grundförordningen har medlemsstaterna rätt till flexibilitet att spara eller överföra 10 procent av kvoterna till nästa år i syfte att underlätta kvotsammansättningen i förhållande till landningsskyldigheten. Detta är särskilt relevant för där flera olika arter fångas med samma redskap och fångsterna för respektive art svåra att förutse på förhand. För 2022 åtog sig berörda medlemsstater genom ett uttalande att inte nyttja möjligheten till kvotflexibilitet mellan åren för vissa bestånd som befann sig utanför säkra biologiska gränser.

Sakregister

- Afghanistan, 57
 Afrika, 54
 Agendan för innovation, 107
 Albanien, 27
 Alternativa bränslen, 110
 Ansvarsfördelningsförordningen, 125
 Antidiskrimineringsdirektivet, 96
 Antisemitism, 86
 Arbetsprogram, 135
 Arktis, 49
 Armenien, 49
 Artificiell intelligens, 77, 113
 Asbestdirektivet, 99
 Asean, 59
 Asyl, 87
 Avloppsvatten, 129
 Avskogningsförordningen, 129
 Azerbajdzjan, 49
 Bankunionen, 64
 Batteriförordningen, 127
 Belarus, 48
 Bioekonomistrategi, 123
 Biologisk mångfald, 128
 Bosnien och Hercegovina, 27
 Budgetförordningen, 72
 Byggnaders energiprestanda, 116
 Byggproduktförordningen, 101
 Cancerscreening, 97
 Centralafrikanska republiken, 55
 Centralasien, 46
 Cirkulär ekonomi, 127
 Civilrättsligt samarbete, 76
 Civilskydd, 75
 Copernicus, 109
 Corsia, 112
 Covid-19, 79
 Cyberförsvar, 40
 Cyberresiliensakten, 114
 Cybersäkerhet, 40
 Cybersäkerhetsnivå, 31
 Datalagring, 82
 Datarättsförordningen, 114
 Delaktighet, 21
 Demokratins beslutsprocesser, 21
 Demokratiska republiken Kongo, 56
 Digitala och gröna omställningen, 16
 Digitala sektorn, 103
 Digitalisering, 113
 Diskriminering, 95
 Distansförsäljning, 106
 Djurskyddslagstiftning, 123
 E-bevisning, 83
 EDIRPA, 36
 Efta-länderna, 46
 Egna medel, 71
 Ekodesign, 102
 Ekonomisk styrning, 60
 Ekonomiskt tvång, 42
 Elektroniska kommunikationer, 113
 EMA, 99
 Emirförordningen, 67
 Energi, 116
 Energieffektivitet, 116
 Energipriser, 117
 Energiskattedirektiv, 69
 Eppo, 83
 Etiopien, 54
 EU:s årsbudget, 72
 EU-domstolen, 137
 EU-rekrytering, 138
 Europakonventionen, 86
 Europaparlamentet, 136
 Europarådet, 37
 Europas framtid, 21
 Europaår för kompetens, 93
 Europeisk åklagarmyndighet, 83
 Europeiska rådet, 18
 Europeiska terminen, 23
 Europol, 81
 Eurovinjettdirektivet, 69, 111
 Exportkontroll, 40
 Exportkrediter, 42
 Extremism, 78
 F-gasförordningen, 126
 Finansiering av terrorism, 65

Finansmarknaden, 64
 Fiskeripolitiken, 120
 Fit for 55, 125
 FN, 36
 Forskning, 106
 Forskningsinfrastruktur, 107
 Frihandels- och
 investeringskyddsavtal, 42
 Funktionshinder, 96
 Funktionsnedsättning, 96
 Företagsbeskattning, 69
 Förnybar energi, 116
 Förpackningar, 127
 försvarsindustri, 36
 Försäkringsmarknaden, 67
 G20, 63
 Gemensamma
 halvledarföretaget, 108
 Genomförande av direktiv, 135
 Geografiska beteckningar, 102
 Georgien, 48
 Global hälsa, 46
 Gränsjusteringsmekanism för
 koldioxid, 68
 Gröna omställningen, 131
 Gödselmedel, 120
 Haiti, 53
 Halvledare, 104
 Handel och hälsa, 43
 Hatbrott, 84
 Horisont Europa, 106
 Humanitära bistånd, 45
 Hybridhot, 41
 Hållbarhetsrapportering, 102
 Hälsa och rättigheter, 45
 Hälsodataområdet, 96
 Hälsounion, 97
 Indien, 57
 Industriutsläppsdirektivet, 124
 Industriutsläppsportal-
 förordningen, 124
 Innovation, 103, 106
 Inre marknad, 100
 Insatser, 35
 Insolvensförfaranden, 77
 Integrerad havspolitik, 112
 Internationella
 brottmålsdomstolen, 37
 IRA, 52
 Irak, 51
 Iran, 50
 Israelisk-palestinska konflikten, 50
 Istanbulkonventionen, 86
 Japan, 58
 Jemen, 51
 Jordbrukspolitiken, 119
 Jämställdhet, 95
 Jämställdhet i yttre
 förbindelser, 38
 Kapitaltäckningsregelverk, 64
 Kemikalier, 127
 Kina, 58
 Klimat, 124
 Klimat- och energidiplomati, 45
 Klimatfinansiering, 63
 klimatomställningen, 16
 Koldioxidkrav, 126
 Kommissionen, 135
 Konkurrentkraft, 100
 Konkurrentspolitiken, 103
 Konnektivitet, 108
 Konsulära frågor, 41
 Konsumentpolitik, 105
 Konventionella vapen, 39
 Korttidsuthyrning, 104
 Kosovo, 27
 Krigsmateriel, 40
 Krishantering, 33
 Kryptotillgångar, 66
 Kuba, 53
 Kultur, 133
 Könsfördelning, 95
 Laglig migration, 88
 Landsspecifika
 rekommendationer, 91
 Latinamerika, 52
 Libanon, 51
 Lika lön, 96
 Livslångt lärande, 131
 Livsmedelsförsörjning, 120
 Livsmedelsstandarder, 122
 Luftfart, 112
 Luftkvalitetsdirektivet, 127
 LULUCF, 125
 Läkemedelsmyndigheten, 99
 Lärare, 130
 Makroekonomiska obalanser,
 60
 Markanvändning, 125
 Massförstörelsevapen, 39
 Materiell straffrätt, 84

Skr. 2022/23:115

Medelhavsunionen, 51
Mediefrihetsakt, 133
Medier, 133
Mellanöstern, 50
Metanutsläpp, 117
Migrations- och asylpakt, 87
Miljö, 124
Miljöbrottsdirektivet, 84
Minimiinkomst, 95
Minimilöner, 93
Moçambique, 56
Moldavien, 49
Montenegro, 28
Myanmar, 59
Människohandelsdirektivet, 85
Mänskliga rättigheter, 38
Nagorno-Karabach, 49
Narkotikabyrå, 84
Nationella reformprogram, 24
Nato, 36
Naturresurser, 128
Nedrustning, 39
Nicaragua, 53
Nordamerika, 52
Nordkorea, 57
Nordmakedonien, 28
Noteringsakten, 67
Näringspolitik, 102
Offentlig upphandling, 101
Om e-handel, 42
Omedelbara betalningar, 65
Ordförandeskap i EU:s ministerråd, 139
OSSE, 37
Pandemifördrag, 98
Parisavtalet, 124
Penningtvätt, 65
Plast, 128
Plattformsarbete, 94
Poliskodex, 80
Polissamarbete, 78
Politisk reklam, 30
POPs-förordningen, 128
Produktansvar, 77
Produkter med dubbla användningsområden, 40
Prüm II, 80
Rasism, 86
Regionkommittén, 138
REPowerEU, 61, 116
Restaurering av natur, 128
Riksdagen, 17
Rymden, 39
Rymdtrafikledning, 109
Ryssland, 47
Rättsstatens principer, 22
Rösträtt, 31
Sahel/Mali, 55
Samarbets- och verifikationsmekanismen, 27
Sammanhållningspolitiken, 32
Samråd, 17
Sanktioner, 40
Schengen, 78
Serbien, 28
Sexualbrott mot barn, 81
Sexuell läggning, 96
Sexuell och reproduktiv hälsa, 38
Sjöfart, 111
Skatter, 68
Skjutvapenförordning, 71
Skogsbruk, 123
Skolgång, 131
Skyddade beteckningar, 119
Sociala klimatfonden, 126
Sociala trygghetssystemen, 94
Solvens II-direktivet, 67
Somalia, 55
SRHR, 45
Stabilitetsstöd, 63
Statistik, 73
Storbritannien, 25
Straffrättsligt samarbete, 82
Subventioner, 105
Sudan, 55
SURE, 62
Sveriges rekommendationer, 24
Syrien, 50
Syssestättningsspolitik, 91
Säkerhets- och försvarspolitik, 34
Södra grannskapet, 51
Taxonomi, 68
Tchadsjöregionen, 55
Tekniskt stöd, 32
TEN-T, 110
Terrorism, 40, 78
Textilstrategi, 128
Tillbörlig aktsamhet, 103
Tillfälligt skydd, 88
Tolkning, 138

Transport, 110
Tull, 70
Tullåttnader, 43
Turkiet, 29
Tvångsarbete, 100
Ukraina, 47
Ungdom, 132
Upphandlingsinstrument, 43
USA, 52
Utbildning, 130
Utrikes- och säkerhetspolitik,
34
Utsläppshandelsdirektivet, 125
Utvecklingspolitik, 43
Utvidgningen, 26
Vaccin mot covid-19, 98
Val av ledamöter, 31
Vatten, 129
Venezuela, 53

Viseringspolitik, 88
Våld mot kvinnor, 85
Värdepappersmarknaden, 65
Västerhavet, 121
Växtskyddsmedel, 123
Zimbabwe, 56
Återhämtningsinstrument, 61
Återvändande, 89
Ömsesidigt erkännande av
föräldraskap, 77
Öppen vetenskap, 107
Öppenhet och insyn, 137
Östersjön, 120
Östersjöregionen, 30
Östeuropa, 47
Östliga partnerskapet, 46
Överläggning, 17
Överträdelseärenden, 136

Skr. 2022/23:115

Statsrådsberedningen

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Jonson, Roswall, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Kullgren, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Roswall

Regeringen beslutar skrivelse Verksamheten i Europeiska unionen under 2022